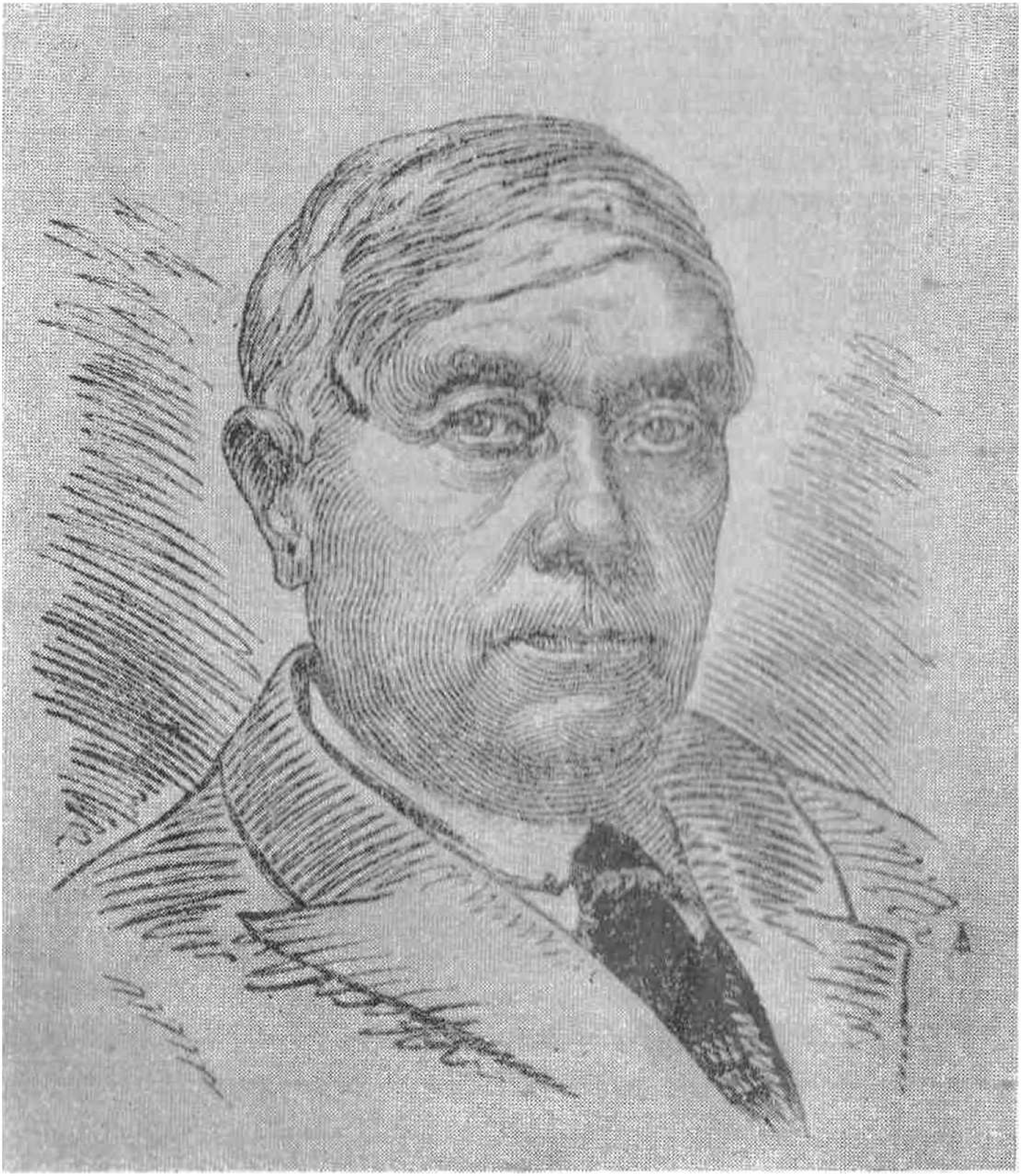

MAURICE MAETERLINK

PASĂREA ALBASTRĂ

MAURICE MAETERLINCK

BIBLIOTECA PENTRU TOŢI

MAURICE MAETERLINCK

PASĂREA ALBASTRĂ

Feerie în şase acte
şi douăsprezece tablouri

În romîneşte de N. MASSIM

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ

Pasărea albastră a fost reprezentată pentru prima oară la Moscova, în 30 septembrie 1908, la Teatrul de Artă, iar la Paris, la Teatrul Réjane, în 2 martie 1911.

Maurice Maeterlinck
L'OISEAU BLEU
Paris. 1909 Fasquelle Éditeurs

CUVÎNT ÎNAINTE

Maurice Maeterlinck (1862—1949), creatorul teatrului simbolist şi autorul „Pasării Albastre" s-a născut în Belgia, la Gand, unde a absolvit Facultatea de drept pregătindu-se pentru cariera de avocat. Lansat de critica pariziană, care face o primire entuziastă primei lui piese de teatru (*La Princesse Maleine* — Prinţesa Maleine, 1889) şi primelor lui plachete de versuri (*Serres chaudes* — Sere calde, 1889 şi *Douze chansons* — Douăsprezece cîntece, 1890), Maeterlinck ajunge repede un scriitor cunoscut.

Urmează, în 1892, piesa *Pelléas et Mélisande* (Pelléas şi Mélisande), care ulterior a servit lui Claude Debussy drept libret pentru opera cu acelaşi nume.

Poezia şi teatrul din această primă perioadă a activităţii lui Maeterlinck aparţin curentului simbolist şi au toate viciile caracteristice acestui curent reacţionar apărut în arta şi literatura burgheză la sfîrşitul veacului al XIX-lea. Întorcînd spatele lumii reale pe care o consideră a fi înşelătoare, poezia lui Maeterlinck caută să dezvăluie cu ajutorul simbolurilor „sufletul intim" al vieţii şi să pătrundă esenţa tainică a unei închipuite „lumi superioare" inaccesibile cunoaşterii experimentale. La fel şi dramele din această perioadă fug de realitate şi, ocolind acţiunile şi sentimentele puternice, se mărginesc să redea „conversaţia mută" a sufletelor.

Dar o dată cu maturitatea intervine o dublă cotitură în concepţiile lui Maeterlinck. Pe de o parte, el face paşi hotărîţi în direcţia acceptării active a lumii reale în care

rolul decisiv nu mai aparține destinului, ci omului. „Înțelepciunea — scrie el într-un volum de meditații filozofice — ne este dată pentru a ține în frîu destinul. Cu ajutorul înțelepciunii ne stă în putere să ne făurim o viață frumoasă, senină..." (*La Sagesse et la Destinée* — Înțelepciunea și Destinul, 1898.) Pe de altă parte, atras de tainele firii, Maeterlinck începe să observe cu luare-aminte, în amănuntele ei cele mai delicate, viața gîzelor și ca rod al acestei îndeletniciri publică în 1901 *La Vie des Abeilles* (Viața Albinelor).

Această dublă cotitură se oglindește și în lucrările lui dramatice ulterioare.

Abandonînd „teatrul tăcerii", el scrie mai întîi o tragedie în înțelesul tradițional al cuvîntului, clădită pe material istoric (*Monna Vanna* — 1902). Apoi scrie, între altele, două feerii optimiste (*Joyzelle* — 1903 și *L'Oiseau Bleu* — Pasărea Albastră, 1909), iar după primul război mondial o puternică dramă în care înfierează cotropirea Belgiei de către Germania imperialistă (*Le Bourgmestre de Stilmonde* — Primarul din Stilmonde — 1919).

Paralel cu activitatea de dramaturg, Maeterlinck își urmează observațiile asupra lumii gîzelor și florilor și nu lasă condeiul din mînă decît o dată cu moartea.

★

„Pasărea Albastră" ocupă un loc deosebit în moștenirea literară lăsată de Maurice Maeterlinck. Această feerie, a cărei premieră mondială a avut loc la Teatrul de Artă din Moscova, s-a bucurat de un neobișnuit răsunet, asigurîndu-i autorului ei Premiul Nobel pentru literatură pe anul 1911.

Deși „Pasărea Albastră" aparține unui gen teatral oarecum minor, prin mesajul ei are dreptul să stea alături de cele mai de seamă creații dramatice ale literaturii universale, fiind un minunat poem filozofic închinat temei capitale a fericirii. De fapt, tema feeriei lui Maeterlinck are puternice asemănări cu tema lui *Faust*. Pasărea Albastră, pe care Tyltyl și Mytyl, cei doi copii ai unui sărman tăietor de lemne, o caută pretutindeni, simbolizează „marea taină a lucrurilor și a fericirii", idealul spre care omul năzuiește de milenii. Peste tot însă Tyltyl și Mytyl sînt dezamăgiți. Ori nu găsesc pasărea căutată, ori păsările albastre pe care le găsesc își pierd culoarea și, implicit, virtutea de a aduce

fericirea. Dar omul nu renunță niciodată la căutarea fericirii și deci nici ei nu-și pierd nădejdea și nu renunță la căutarea adevăratei Păsări Albastre, ci își urmează neobosiți pelerinajul.

Ca orientare „Pasărea Albastră" se deosebește de toate celelalte lucrări ale lui Maeterlinck. În ea, mai mult decît în oricare altă operă a sa, elementele realiste, observațiile asupra inegalității sociale, năzuința spre fericire, încrederea în forțele omului, în progresul științei și convingerea că Lumina va birui Întunericul precumpănesc asupra pesimismului și pasivității.

Anumite particularități ale acestei creații se datoresc, poate, influenței exercitate asupra lui Maeterlinck de Konstantin Stanislavski, pe atunci directorul Teatrului de Artă din Moscova. Aportul marelui regizor este însă anevoie de precizat întrucît piesa n-a văzut lumina tiparului decît în 1909, după premiera de la Moscova. Totuși, influența lui este mai mult decît probabilă, deoarece, în intervalul în care s-a pregătit montarea piesei, Stanislavski și-a petrecut în 1907 vacanța de vară în Normandia ca oaspete al lui Maeterlinck, cu care prilej a discutat cu el în mod amănunțit montarea fiecărui tablou, interpretarea fiecărui personaj și a fiecărei replici în parte.

Montarea ridicînd numeroase probleme tehnice, a fost necesară o îndelungată muncă prealabilă. Premiera „Păsării Albastre" a avut loc la Moscova, la 30 septembrie 1908, după 129 de repetiții în cursul cărora fantezia plină de poezie a lui Stanislavski și a colectivului Teatrului de Artă din Moscova a cizelat fiecare detaliu reușind să pună în deplină lumină toate elementele de reală valoare ale feeriei. Spectacolul a obținut un mare succes.

Un an mai tîrziu, în decembrie 1909, „Pasărea Albastră" a fost montată pe o scenă londoneză iar la 4 martie 1911 a fost prezentată în premieră la Paris, pe scena Teatrului Réjane, după planurile lui Stanislavski, în regia lui L.A. Sulerjițki și E.B. Vahtangov, costumele fiind identice cu cele de la Moscova, executate după schițele pictorului V.E. Egorov.

„Pasărea Albastră" continuă să încînte ochiul și sufletul cititorilor și spectatorilor din lumea întreagă. Veșnic tînără, această feerie mai figurează și azi în repertoriul Teatrului Academic de Artă din Moscova, pe scena căruia a fost reprezentată de peste 1400 de ori (pînă la 1 ianuarie 1958).

*

În lumina jumătății de veac care s-a scurs de la premiera „Păsării Albastre" se impune concluzia că, sub un anumit aspect, morala ei este depășită. Istoria celor cincizeci de ani din urmă o dovedește cu prisosință. Fericirea nu-i o pasăre albastră după care omul este osîndit să alerge zadarnic în vecii vecilor. Avîntul științei și marile fapte istorice care se săvîrșesc sub ochii noștri justifică întru totul convingerea că Pasărea Albastră se găsește aievea.

Deși parcă a bănuit marile fapte care erau în pregătire și parcă a prevestit într-un fel triumful geniului uman asupra tainelor firii, asupra nedreptății sociale, Maeterlinck nu și-a dat seama că Pasărea Albastră poate fi găsită. Formația lui intelectuală nu i-a îngăduit să înțeleagă istoria altfel decît a înțeles-o, și, de aceea, cînd a scris această vibrantă mărturie a credinței omenești în adevăr, în frumos, în fericire, poetul Maurice Maeterlinck, cîntărețul Păsării Albastre, n-a putut să întrevadă marile cuceriri ale minții omenești în domeniul științific și social, cuceriri pe care se întemeiază azi certitudinea că omenirea se află în pragul împlinirii idealurilor ei milenare

COSTUMELE

TYLTYL: Costumul lui Prichindel din basmele lui Perrault: pantalonaş roşu-aprins, vestă scurtă albastră-deschis, ciorapi albi, pantofi sau ghete de piele roşcată.

MYTYL: Costumul lui Gretel sau al Scufiţei Roşii.

LUMINA: Rochie de culoarea lunii, adică de un auriu palid cu reflexe de argint, din voal strălucitor, care alcătuieşte raze etc. În stil neo-grec sau anglo-grec, în genul Walter Crane[1] sau chiar mai mult sau mai puţin *Empire*[2]. Talia înaltă, braţele goale etc. Pe cap, o diademă sau o coroană delicată.

ZÎNA BÉRYLUNE, VECINA BERLINGOT: Costumul clasic al femeilor sărmane din basme. În actul I se poate suprima transformarea Zînei în prinţesă.

TATĂL TYL, MAMA TYL, BUNICUL TYL, BUNICA TYL: Costumele legendare ale tăietorilor de lemne şi ale ţăranilor germani din povestirile fraţilor Grimm.

FRAŢII ŞI SURORILE LUI TYLTYL: Variante ale costumului lui Prichindel.

TIMPUL: Costumul clasic al Timpului, manta largă, neagră sau albastru-închis, barbă albă şi fîlfîitoare, coasă, ceasornic cu nisip.

---

[1] Pictor englez (1845 — 1915).

[2] Stil, influenţat de arta clasică greco-romană, dominant în Franţa în timpul domniei lui Napoleon I.

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Costum aproape identic cu cel al Luminii, adică vălul subțire și transparent al statuilor grecești, alb dacă se poate. Mărgăritare și pietre scumpe cît de multe și cît de frumoase, care să nu strice însă armonia pură și candidă a întregului.

MARILE BUCURII: Cum se arată în text, rochii luminoase în culori subtile și suave, de culoarea bobocilor de trandafiri, a surîsului apelor, a picăturilor de chihlimbar, a azurului etc.

FERICIRILE CASEI: Rochii de culori diferite, sau, dacă vrem, costume de țărani, de păstori, de tăietori de lemne etc., dar idealizate și interpretate feeric.

MARILE FERICIRI: Înainte de transformare: bogate și grele mantii de brocart roșu și galben, bijuterii mari și grele etc. După transformare: tricouri cafenii sau de culoarea ciocolatei care le dau înfățișarea unor marionete străvezii.

NOAPTEA: Vestminte negre lungi și largi, misterios înstelate, cu reflexe brune-aurii. Văluri, maci întunecați etc.

FETIȚA VECINEI: Păr blond, luminos, rochie albă lungă.

CÎINELE: Haină roșie, pantaloni scurți albi, cizmulițe de lac, joben de mușama — costum care amintește oarecum pe cel al lui John Bull.

PISICA: Tricou de mătase neagră cu fluturași.
Capetele acestor două personaje trebuie să aibă o oarecare asemănare cu capetele animalelor respective.

PÎINEA: Costum bogat de pașă, caftan lung și larg din mătase sau catifea cărămizie brodată cu aur. Turban foarte mare, iatagan. Pîntec voluminos, față roșie, bucălată.

ZAHĂRUL: Caftan de mătase, de felul celor purtate de eunuci, jumătate alb, jumătate albastru, pentru a aminti hîrtia cu care se împachetează căpățînile de zahăr. Pe cap găteala păzitorilor seraiului.

FOCUL: Tricou roșu, manta de culoarea chinovarului, avînd reflexe sclipitoare, căptușite cu aur. Egretă din pene multicolore.

APA: Rochie din epoca basmului *Peau d'Âne* [1] adică albăstrie, sau albastră-verzuie, cu reflexe transparente, împodobite cu fîșii de voal, tot în stil neo sau anglo-grec, dar mai bogată, mai amplă. Pe cap, flori şi alge sau trestii.

ANIMALELE: Costume populare sau ţărăneşti.

COPACII: Haine lungi în diferite nuanțe de verde sau în culoarea scoarței de copac, împodobite cu frunze sau ramuri îngăduind identificarea.

---

[1] *Peau d'Âne* (Piele de măgar) un cunoscut basm de Ch. Perrault (1628—1703).

TABLOURILE

TABLOUL 1 (actul I): *Coliba Tăietorului de Lemne.*
TABLOUL 2 (actul II): *La Zînă.*
TABLOUL 3 (actul II): *Țara Amintirii.*
TABLOUL 4 (actul III): *Palatul Nopții.*
TABLOUL 5 (actul III): *Pădurea.*
TABLOUL 6 (actul IV): *În Fața Cortinei.*
TABLOUL 7 (actul IV): *Cimitirul.*
TABLOUL 8 (actul IV): *În Fața Cortinei.*
TABLOUL 9 (actul IV): *Grădina Fericirilor.*
TABLOUL 10 (actul V): *Regatul Viitorului.*
TABLOUL 11 (actul VI): *Despărțirea.*
TABLOUL 12 (actul VI): *Deșteptarea.*

PERSOANELE

Mama Tyl
Tyltyl
Mytyl
Zâna
Pâinea
Focul
Apa
Laptele
Zahărul
Câinele
Pisica
Lumina
Orele
Tatăl Tyl
Bunica Tyl
Bunicul Tyl
Pierrot
Robert
Jeannette
Madeleine
Pierrette
Pauline
Riquette
Noaptea
Somnul
Moartea
Guturaiul
Nouă Copii Albaştri

Regele Celor Nouă Planete
Alţi Patru Copii Albaştri
Îndrăgostitul
Îndrăgostita
Timpul
Frăţiorul Care Va Să Se Nască
Alţi Treisprezece Copii Albaştri
Păzitorii
Căpetenia Marilor Fericiri
Celelalte Mari Fericiri
Fericirile Mărunte
Adolescenţii
Căpetenia Fericirilor Casei
Fericirea De A Fi Sănătos
Fericirea Aerului Curat
Fericirea De A-şi Iubi Părinţii
Fericirea Cerului Senin
Fericirea Pădurii
Fericirea Orelor Însorite
Fericirea Primăverii
Fericirea Apusurilor De Soare
Fericirea De A Vedea Ivindu-se Stelele

Fericirea Ploii
Fericirea Focului De Iarnă
Fericirea Gîndurilor Nevinovate
Fericirea De A Alerga Prin Rouă Cu Picioarele Goale
Bucuria De A Fi Drept
Bucuria De A Fi Bun
Bucuria Gloriei
Bucuria De A Gîndi
Bucuria De A Înțelege
Bucuria De A Vedea Ce-i Frumos
Bucuria De A Iubi
Dragostea De Mamă
Bucuriile Necunoscute
Vecina Berlingot
Fetița ei.

ACTUL I

TABLOUL 1

Coliba Tăietorului de Lemne

Scena reprezintă o încăpere în coliba unui tăietor de lemne, simplă, rustică, dar nu sărăcăcioasă. — Vatră cu horn, în care abia mai pîlpîie un foc de butuci. — Vase de bucătărie, un dulap, o copaie de păstrat pîinea, o pendulă, o vîrtelniță, o cișmea etc. — Pe o masă, o lampă aprinsă. — Lîngă dulap, de o parte și alta, dorm, ghemuiți, covrig, un cîine și o pisică. — Îi desparte o căpățînă mare de zahăr, învelită în hîrtie albastră. — Agățată de perete, o colivie rotundă cu o turturică. — În fund două ferestre ale căror obloane interioare sînt închise. — Sub una din ferestre, un scăunel. — În stînga, ușa de intrare a casei, ferecată cu un ivăr mare. — La dreapta, altă ușă. — O scară care duce la pod. Tot în dreapta, două pătuțuri de copil, la căpătîiul cărora pe două scaune, împăturite cu grijă, veștmintele copiilor.

La ridicarea cortinei, Tyltyl și Mytyl dorm adînc în pătuțurile lor. Mama Tyl îi învelește, se apleacă asupra lor, privește o clipă cum dorm și face un gest cu mîna chemîndu-l pe tatăl Tyl care tocmai bagă capul prin ușa întredeschisă. Mama Tyl pune un deget pe buze făcîndu-i

semn să nu vorbească, apoi după ce stinge lampa iese în vîrful picioarelor prin dreapta. Scena rămîne puţin în întuneric, pe urmă, o lumină a cărei intensitate creşte cu încetul se strecoară prin scîndurelele obloanelor. Lampa de pe masă se reaprinde de la sine. Cei doi copii par că s-au trezit şi se ridică în capul oaselor.

TYLTYL: Mytyl?
MYTYL: Tyltyl?
TYLTYL: Dormi?
MYTYL: Dar tu?...
TYLTYL: Nu, cum să dorm dacă vorbesc cu tine...
MYTYL: E Crăciun, aşa-i?...
TYLTYL: Încă nu; abia mîine. Dar Moş Crăciun n-o s-aducă nimic anul ăsta...
MYTYL: De ce?
TYLTYL: Am auzit-o pe mămica spunînd că n-a putut să se ducă la oraş să-l înştiinţeze... Dar o să vie la anul...
MYTYL: E mult pîn'la anul?...
TYLTYL: Nu e puţin... Dar vine în noaptea asta la copiii bogaţi...
MYTYL: Ah?
TYLTYL: Uite! Mămica a uitat lampa... Ştii ce?
MYTYL: ?
TYLTYL: Hai să ne sculăm...
MYTYL: N-avem voie.
TYLTYL: Dacă nu e nimeni... Vezi obloanele?
MYTYL: Vai! Ce luminate sînt!
TYLTYL: Sînt luminile sărbătorii...
MYTYL: Ce sărbătoare?
TYLTYL: Peste drum, la copiii ăi bogaţi. Pomul de Crăciun. Hai să deschidem obloanele...
MYTYL: Se poate?

TYLTYL: Sigur că da, dacă sîntem singuri... Auzi muzica?... Hai să ne sculăm...

Cei doi copii se ridică, aleargă la una din ferestre, se urcă pe scăunel, împing obloanele. O lumină vie pătrunde în cameră. Copiii privesc curioși afară.

TYLTYL: Se vede tot!...

MYTYL *(care nu găsește decît un colțișor nesigur pe scăunel)*: Nu văd...

TYLTYL: Ninge!... Uite două carete cu șase cai!...

MYTYL: Din ele coboară doisprezece băiețași!...

TYLTYL: Ești proastă... Sînt fetițe...

MYTYL: Au pantaloni...

TYLTYL: Ai dreptate... Nu mă împinge așa...

MYTYL: Nici nu te-am atins.

TYLTYL *(care ocupă singur tot scăunelul)*: Ai luat tot locul...

MYTYL: Dar n-am loc de fel.

TYLTYL: Taci din gură, se vede pomul!...

MYTYL: Ce pom?

TYLTYL: Ei, pomul de Crăciun... Te uiți la pereți.

MYTYL: Mă uit la pereți pentru că n-am loc...

TYLTYL *(îi face cu zgîrcenie puțin loc pe scăunel)*: Poftim! Ți-ajunge?... Nu e locul cel mai bun? Uite ce de lumînări... Ce multe!

MYTYL: Oare ce fac ăia de iese atît tărăboi?

TYLTYL: Muzică!...

MYTYL: S-au supărat?...

TYLTYL: Nu, dar e obositor.

MYTYL: Încă o caretă trasă de cai albi!...

TYLTYL: Taci... Mai bine uită-te...

MYTYL: Ce atîrnă acolo, pe ramuri, parcă-s de aur...

TYLTYL: Păi, jucării; ce vrei să fie?... Săbii, puști, soldați, tunuri...

MYTYL: Ei, dar păpuși n-au pus?

TYLTYL: Păpuşi?... prostii, nu le plac.
MYTYL: Şi pe masă, ce sînt toate alea?...
TYLTYL: Prăjituri, fructe, torte cu frişcă...
MYTYL: Am mîncat şi eu odată, cînd eram mică...
TYLTYL: Şi eu; sînt mai bune ca pîinea, dar ne dă prea puţine...
MYTYL: Ei n-au prea puţine... E plină masa... Crezi că au să le mănînce?...
TYLTYL: Sigur că da; ce vrei să facă cu ele?...
MYTYL: Dar de ce nu le mănîncă numaidecît?
TYLTYL: Fiindcă nu le e foame.
MYTYL *(uimită)*: Nu le-e foame?... De ce?
TYLTYL: Fiindcă mănîncă d-astea cînd vor...
MYTYL *(neîncrezătoare)*: În fiecare zi?...
TYLTYL: Aşa se zice...
MYTYL: Şi au să mănînce tot?... N-au să mai dea şi la alţii?...
TYLTYL: Cui?...
MYTYL: Nouă...
TYLTYL: Nici nu ne cunosc...
MYTYL: Dar dacă le-am cere?...
TYLTYL: Nu-i frumos.
MYTYL: De ce ?
TYLTYL: Fiindcă n-avem voie.
MYTYL *(bătînd din palme)*: Oh! Dar ce frumoşi sînt!...
TYLTYL *(plin de entuziasm)*: Şi rîd, şi rîd!...
MYTYL: Şi ăia mici care dansează!
TYLTYL: Da, da, hai să dansăm şi noi.

Amîndoi ţopăie de bucurie pe scăunel.

MYTYL: Oh! Ce frumos e!...
TYLTYL: Le dă prăjituri!... Au pus mîna pe ele!... Uite, mănîncă!... Mănîncă! Mănîncă!...
MYTYL: Uite şi cei micuţi!... Au cîte două, trei, patru...

TYLTYL *(beat de bucurie)*: Oh, ce bune sînt! Ce bune! Ce bune!

MYTYL *(numărînd nişte prăjituri imaginare)*: Mie mi-au dat douăsprezece!...

TYLTYL: Şi mie de patru ori douăsprezece... Dar o să-ţi dau şi ţie... *(Bătăi în uşa colibei. Tyltyl se potoleşte pe dată şi e cuprins de frică.)* Cine-o fi?

MYTYL *(înspăimîntată)*: E tăticu!...

Cum ei întîrzie să deschidă, ivărul mare se ridică singur, scrîşnind, uşa se deschide şi o bătrînică îmbrăcată în verde purtînd o boneţică roşie pe cap intră în colibă. E cocoşată, şchioapă şi chioară; nasul şi bărbia-i parcă se-ntîlnesc şi umblă cocîrjată, sprijinindu-se într-un băţ. De bună seamă e o vrăjitoare.

ZÎNA: N-aveţi aici iarba care cîntă sau pasărea care e albastră?

TYLTYL: Avem iarbă dar nu cîntă...

MYTYL: Tyltyl are o pasăre.

TYLTYL: Dar nu pot s-o dau...

ZÎNA: De ce?

TYLTYL: Fiindcă-i a mea.

ZÎNA: Ai dreptate, desigur. Dar pasărea unde e?

TYLTYL *(arătînd colivia)*: În colivie...

ZÎNA *(punîndu-şi ochelarii ca să cerceteze pasărea)*: N-o vreau, nu e destul de albastră. Trebuie să vă duceţi să-mi căutaţi pasărea de care am nevoie.

TYLTYL: Dar nu ştiu unde e...

ZÎNA: Nici eu. De-aia trebuie s-o căutaţi. La urma urmei, de iarba care cîntă mă pot lipsi; dar îmi trebuie neapărat Pasărea Albastră pentru fetiţa mea care e tare bolnavă.

TYLTYL: Ce are?

ZÎNA: Nu se ştie bine; ar vrea să fie fericită.

TYLTYL: Ah?

ZÎNA: Ştiţi cine sînt?

TYLTYL: Parcă aduceţi puţin cu vecina noastră, cu D-na Berlingot.

ZÎNA (*înfuriindu-se deodată*): Nicidecum... Da' de unde... Nemaipomenit... Sînt Zîna Bérylune.

TYLTYL: Da?! Foarte bine...

ZÎNA: Trebuie să plecaţi numaidecît.

TYLTYL: Mergeţi cu noi?...

ZÎNA: Mi-e cu neputinţă, ciorba pe care am pus-o la fiert azi-dimineaţă dă în foc dacă lipsesc mai mult de un ceas. (*Arătînd pe rînd tavanul, vatra şi fereastra:*) Vreţi să ieşiţi pe aici, pe colo, sau pe dincolo?...

TYLTYL (*arătînd timid spre uşă*): Aş prefera să ieşim pe acolo...

ZÎNA (*înfuriindu-se din nou*): Nu, nu se poate, e un obicei care mă scoate din sărite... (*Arătînd spre fereastră:*) O să ieşim pe acolo... Ei, hai!... Ce aşteptaţi?... Îmbrăcaţi-vă numaidecît. (*Copiii o ascultă şi se îmbracă repede.*) Am să-i ajut lui Mytyl...

TYLTYL: N-avem pantofi...

ZÎNA: N-are a face. Vă dau eu o pălăriuţă fermecată. Dar unde vă sînt părinţii?...

TYLTYL (*arătînd spre uşa din dreapta*): Sînt acolo; dorm.

ZÎNA: Şi bunicul şi bunica?...

TYLTYL: Au murit...

ZÎNA: Şi frăţiori şi surioare... aveţi?

TYLTYL: Da, da, trei frăţiori...

MYTYL: Şi patru surioare...

ZÎNA: Unde sînt?...

TYLTYL: Au murit şi ei...

ZÎNA: Vreţi să-i vedeţi?

TYLTYL: Oh, da!... Vrem... Arătați-ni-i!

ZÎNA: Nu-i am în traistă... Dar se potrivește de minune; o să-i vedeți cînd o să treceți prin Țara Amintirii. E în drumul vostru spre Pasărea Albastră. Prima la stînga, după cea de-a treia răscruce. Ce făceați cînd am bătut?

TYLTYL: Mîncam prăjituri, așa, în joacă...

ZÎNA: Aveți prăjituri?... Unde sînt?

TYLTYL: Colo în palatul copiilor ălora bogați... Veniți să vedeți, e așa frumos!...

Trage zîna spre fereastră.

ZÎNA *(la fereastră)*: Bine, dar le mănîncă ceilalți!...

TYLTYL: Da, dar se vede tot...

ZÎNA: Și nu ți-e ciudă pe ei?...

TYLTYL: Dar de ce?

ZÎNA: Fiindcă mănîncă tot. Cred că fac rău că nu-ți dau și ție.

TYLTYL: Ba nu, ei sînt bogați... Ce frumos e la ei...

ZÎNA: Nu e mai frumos ca la tine.

TYLTYL: Ehe!... La noi e mai întuneric, mai strîmt, n-avem prăjituri...

ZÎNA: Ba e la fel; numai că tu nu vezi...

TYLTYL: Ba da, văd foarte bine, am ochi buni. Citesc chiar și ora pe orologiul din turla bisericii, pe care tata nici nu-l vede...

ZÎNA *(supărîndu-se deodată)*: Eu îți spun că nu vezi... Uite, cum mă vezi pe mine?... Ia spune, cum sînt? *(Tyltyl tace stingherit.)* Hai, răspunde? Ca să văd dacă vezi!... Sînt frumoasă sau urîtă?... *(Tăcere tot mai stingherită.)* Nu vrei să răspunzi?... Sînt tînără sau bătrînă?... Sînt rumenă, sau gălbejită?... Sau poate am cocoașă?...

TYLTYL *(împăciuitor)*: Nu, nu. Nu e mare...

ZÎNA: Ba, după mutra ta, s-ar zice că am coşcogea cocoaşă... Am nasul coroiat şi-s chioară de ochiul stîng?

TYLTYL: Nu, nu, n-am spus asta... Cine ţi l-a scos?

ZÎNA *(din ce în ce mai înfuriată)*: Dar nu e scos. Obraznicule! Păcătosule!... E mai frumos ca celălalt, mai mare, mai limpede, e albastru ca cerul... Şi părul, vezi?... mi-e ca spicul grîului... ai zice că-i aur curat... Şi e atît de bogat, de bogat, că mi-e capul greu. Se răsfiră de peste tot... Îl vezi?

Arată cu mîndrie două şuviţe prizărite de păr cărunt.

TYLTYL: Da, văd cîteva fire...

ZÎNA *(indignată)*: Cîteva?... snopi! braţe! tufe! valuri de aur! Ştiu bine că sînt oameni care spun că nu văd, dar cred că tu nu eşti dintre oamenii ăştia răi şi orbi?...

TYLTYL: Nu, nu, văd foarte bine cele ce nu se ascund...

ZÎNA: Dar trebuie să le vezi şi pe celelalte cu aceeaşi îndrăzneală... Oamenii sînt tare ciudaţi... De cînd nu mai cred în zîne, nu mai văd de loc şi nu le trece prin gînd că ar mai exista... Din fericire am întotdeauna la mine tot ce trebuie ca să reaprind ochii stinşi... Ce am scos din traistă?...

TYLTYL: Oh! Ce frumoasă pălăriuţă verde... Ce străluceşte aşa pe fundă?

ZÎNA: Marele Diamant care te face să vezi...

TYLTYL: Ah!

ZÎNA: Da; după ce pui pălăria pe cap, roteşti puţin Diamantul, de la dreapta la stînga, uite, de pildă, aşa, vezi?... El apasă atunci pe un loc din creier, de nimeni cunoscut, şi deschide ochii...

TYLTYL: Şi asta nu face rău?...

ZÎNA: Dimpotrivă, face minuni... Vezi într-o clipită ce este în lucruri, vezi, de pildă, sufletul pîinii, al vinului, al piperului...

MYTYL: Și sufletul zahărului?...

ZÎNA *(deodată supărată)*: Nici vorbă că da!... Nu-mi plac întrebările fără rost... Sufletul zahărului nu e de loc altfel decît cel al piperului... Iată, vă dau ce am ca să vă ajute în căutarea Pasării Albastre... Știu bine că Inelul care te face nevăzut sau Covorul zburător v-ar fi mai de folos... dar am pierdut cheia de la dulapul în care le-am închis... Ah! Era să uit... *(Arătînd Diamantul:)* **Cînd îl ții așa, vezi... dacă-l sucești numai puțin, revezi** Trecutul... **încă o mică învîrtitură și poți vedea** Viitorul... **E ciudat și practic, și nu** face **zgomot...**

TYLTYL: O să mi-l ia tata.

ZÎNA: N-o să-l vadă, nimeni nu-l poate vedea, atîta vreme cît e pe capul tău... Vrei să-l încerci? *(Îi pune lui Tyltyl pălăriuța verde.)* Acum sucește Diamantul... O învîrtitură și pe urmă...

De-abia a rotit Tyltyl Diamantul și o schimbare neașteptată, uimitoare, se petrece în toate lucrurile. Deodată bătrîna zînă a devenit o prințesă minunată, bolovanii din care sînt clădiți pereții colibei se luminează, se fac albaștri ca safirele, devin transparenți, scînteiază și-ți iau ochii ca cele mai prețioase nestemate. Sărăcăcioasa mobilă se înviorează și începe să strălucească, masa de lemn alb se arată la fel de impunătoare ca o masă de marmoră, cadranul ceasului clipește din ochi și surîde cu blîndețe, în timp ce ușa de sticlă îndărătul căreia umblă pendulul se întredeschide și lasă să iasă Orele, care, ținîndu-se de mînă și rîzînd în hohote, încep să danseze în sunetele

unei muzici suave. Tyltyl e, cu drept cuvînt, uluit şi strigă arătînd Orele.

TYLTYL: Cine sînt toate aceste frumoase doamne?...

ZÎNA: Nu-ţi fie frică; sînt ceasurile vieţii tale, fericite că sînt libere şi pot fi văzute o clipă...

TYLTYL: Şi de ce sînt atît de luminoşi pereţii?... Sînt de zahăr sau din pietre preţioase?...

ZÎNA: Toate pietrele sînt deopotrivă, toate pietrele sînt preţioase; dar omul nu vede decît unele dintre ele...

În timp ce vorbesc astfel, feeria continuă şi se desăvîrşeşte. Sufletele Pîinilor Duble, sub forma unor oameni îmbrăcaţi în tricouri de culoarea cojii de pîine, zăpăciţi şi pudraţi cu făină, scapă din copaia de pîine şi ţopăie în jurul mesei unde îi întîmpină Focul, care, ieşit din vatră în tricou ca pucioasa şi chinovarul, îi fugăreşte, prăpădindu-se de rîs.

TYLTYL: Cine sînt uriţii ăştia?

ZÎNA: Nu-ţi fie frică. Sînt sufletele Dublelor de Pîine, care profitînd de domnia Adevărului au ieşit din copaie, unde prea erau înghesuite...

TYLTYL: Dar vlăjganul ăla mare şi roşu care miroase a pîrlit?

ZÎNA: Sst!... Nu vorbi aşa tare, e Focul... e cam rău din fire...

Acest dialog n-a întrerupt feeria. Scoţînd deodată un ţipăt puternic, Cîinele şi Pisica, care dormeau încolăciţi lîngă dulap, dispar printr-o trapă şi în locul lor răsar două personaje, din care unul poartă o mască de buldog iar celălalt un cap de pisică. Omuleţul cu mască de buldog, pe care, de acum înainte, îl vom numi Cîinele, se repede numaidecît la Tyltyl pe care-l îmbrăţişează nă-

valnic, copleşindu-l cu gălăgioase şi înfocate desmierdări; în vreme ce femeiuşca cu mască de pisică, pe care o vom numi pe scurt Pisica, se piaptănă, îşi spală mîinile şi-şi netezeşte mustaţa, înainte de a se apropia de Mytyl.

CÎINELE *(chelălăind, sărind, răsturnînd totul, devenind insuportabil)*: Stăpînul meu! Bună ziua, bună ziua, stăpînul meu! În sfîrşit, în sfîrşit putem vorbi!... Aveam atîtea lucruri să-ţi spun. Zadarnic lătram, dădeam din coadă... Nu mă înţelegeai... Dar acum!... Bună ziua!... Bună ziua!... Mi-eşti drag!... Tare drag!... Vrei să fac ceva nemaivăzut?... Vrei să fac frumos?... Vrei să merg în mîini sau să joc pe funie?

TYLTYL *(către Zînă)*: Cine e acest domn cu cap de cîine?

ZÎNA: Bine, dar nu vezi? E sufletul lui Tylô pe care l-ai eliberat.

PISICA *(apropiindu-se de Mytyl şi întinzîndu-i mîna, ceremonios şi circumspect)*: Bună ziua, domnişoară! Ce frumoasă sînteţi în dimineaţa asta.

MYTYL: Bună ziua, doamnă... *(Către Zînă:)* Cine e?

ZÎNA: Nu e greu de ghicit... E sufletul Tylettei care-ţi întinde mîna... sărut-o...

CÎINELE *(îmbrîncind-o pe Pisică)*: Şi eu... Îmi sărut stăpînul... O sărut pe fetiţă... Sărut pe toată lumea... Straşnic... O să ne veselim! Hai s-o sperii pe Tylette: Ham! Ham! Ham!

PISICA: Domnule, nu vă cunosc...

ZÎNA *(ameninţînd Cîinele cu băţul)*: Tu să stai liniştit, altfel te-ntorci la tăcere, pînă la capătul veacurilor...

În timpul acesta feeria şi-a urmat cursul: în colţul ei Vîrtelniţa a început să se-nvîrtească

vertiginos, depănînd splendide raze de lumină; în celălalt colț, Cișmeaua începe să cînte cu o voce foarte ascuțită și, transformîndu-se într-o fîntînă luminoasă, revarsă în jgheab perle și smaralde din care se-nfiripă Sufletul Apei, avînd chipul unei tinere fete strălucitoare, cu părul despletit, plîngătoare, care imediat începe să se hîrjonească cu Focul.

TYLTYL: Și doamna asta udă...?
ZÎNA: Nu-ți fie frică, e Apa, care iese din Cișmea...

Ulcica cu lapte se răstoarnă, cade de pe masă, se sparge de podea și din laptele revărsat se înalță o formă mare albă și sfioasă căreia parcă-i e frică de toți.

TYLTYL: Dar persoana asta fricoasă în cămașă cine mai e?
ZÎNA: E Laptele, care și-a spart ulcica...

Căpățîna de Zahăr de lîngă dulap se mărește, se lățește și rupe învelitoarea de hîrtie din care se ivește un ins dulceag și prefăcut, îmbrăcat într-o manta de pînză groasă, pe jumătate albă și pe jumătate albastră, care surîzînd fericit și cucernic se îndreaptă spre Mytyl.

MYTYL *(îngrijorată)*: Ce vrea?
ZÎNA: E sufletul Zahărului!
MYTYL *(liniștită)*: Are acadele?
ZÎNA: Îi sînt pline buzunarele și fiecare deget este o acadea...

Lampa cade de pe masă și în aceeași clipă flacăra ei se înalță transformîndu-se într-o fecioară strălucitoare de o neasemuită frumusețe. E înveșmîntată în lungi văluri orbitoare și stă nemișcată într-un fel de extaz.

TYLTYL: E Regina!

MYTYL: Ba Sfînta Fecioară!

ZINA: Nu, copii, e Lumina!...

Între timp cratițele și tigăile de pe polițe se învîrtesc ca niște sfîrleze, dulapul de rufe își deschide cele două uși și începe o măreață desfășurare de stofe de culoarea lunii și a soarelui, printre care se amestecă, nu mai puțin splendide, cîrpele și zdrențele care coboară pe scara din pod. Dar iată că la ușa din dreapta se aud trei bătăi destul de puternice.

TYLTYL *(înfricoșat)*: E tata!... Ne-a auzit!...

ZINA: Rotește Diamantul... De la stînga la dreapta. *(Tyltyl răsucește repede Diamantul.)* Nu așa repede... Doamne! E prea tîrziu! L-ai răsucit prea brusc. N-au să aibă timp să-și reia locurile, și-o să iasă bucluc... *(Zina redevine babă, zidurile colibei își pierd splendoarea. Orele reintră în ceas. Vîrtelnița se oprește etc. Dar în graba și zăpăceala generală, în timp ce Focul fuge înnebunit în jurul încăperii, în căutarea vetrei, unul din Sufletele Dublelor de Pîine, care nu și-a regăsit locul în copaie, izbucnește în plîns urlînd de spaimă.)* Ce s-a întîmplat?

PÎINEA *(printre lacrimi)*: Nu mai am loc în copaie!...

ZINA *(aplecîndu-se deasupra copăii)*: Ba da, ba da... *(Împingînd celelalte pîini care își reiau locurile de la început:)* Hai, repede, mai înghesuiți-vă puțin...

Din nou bătăi în ușă.

PÎINEA *(desperată, se căznește zadarnic să intre în copaie)*: Nu-ncap... Are să mă mănînce pe mine întîi.

CÎINELE *(săltînd în jurul lui Tyltyl)*: Stăpînul meu! Sî tot aici!... Mai pot încă vorbi!... Mai pot încă te sărut!... Mai pot! mai pot! mai pot!

ZÎNA: Cum, şi tu?... Mai eşti aici?

CÎINELE: Am noroc... Nu m-am putut întoarce în t cere. S-a închis prea iute chepengul.

PISICA: Şi-al meu... Ce-o să se întîmple? Ceva rău?

ZÎNA: Doamne, Dumnezeule, trebuie să vă spun ad vărul; toţi cei care au să-i întovărăşească pe c doi copii au să moară la capătul călătoriei.

PISICA: Şi cei care nu-i vor întovărăşi?

ZÎNA: Au să mai supravieţuiască cîteva clipe...

PISICA *(către Cîine)*: Hai să intrăm la loc sub ch peng...

CÎINELE: **Nu, nu! Nu vreau!... Vreau să-l întovărăşe** pe stăpînul meu!... Vreau să-i vorbesc tot timpul!.

PISICA: Ce nătărău!

Noi bătăi în uşă.

PÎINEA *(plîngînd cu lacrimi fierbinţi)*: Nu vreau să m cînd s-o sfîrşi călătoria!... Vreau să intru numa decît înapoi în copaie!...

FOCUL *(care n-a încetat să alerge înnebunit prin oda şuierînd înspăimîntat)*: Nu-mi mai găsesc vatra.

APA *(încercînd zadarnic să reintre pe cana)*: Nu mai p intra pe cana...

ZAHĂRUL *(învîrtindu-se în jurul învelişului său hîrtie)*: S-a rupt hîrtia în care eram împachetat.

LAPTELE *(vlăguit şi sfios)*: S-a spart ulcica...

ZÎNA: Dumnezeule, proşti mai sînt!... Proşti-şi fricoş Va să zică v-ar plăcea mai mult să trăiţi închi în cuştile voastre păcătoase, sub chepengurile şi p canelele voastre, decît să-i întovărăşiţi pe aceş copii care se duc să caute Pasărea Albastră?

TOŢI *(afară de Cîine şi de Lumină)*: Da! Da! Numaidecît! Canaua mea!... Copaia mea!... Vatra mea!... Chepengul meu!....

ZÎNA *(către Lumină care priveşte visătoare cioburile lămpii)*: Şi tu, Lumină, ce spui?...

LUMINA: Am să-i întovărăşesc pe copii...

CÎINELE *(urlînd de bucurie)*: Şi eu! Şi eu!...

ZÎNA: Bine. De-altminteri e şi prea tîrziu ca să mai daţi înapoi; nu mai aveţi de ales, veţi ieşi toţi cu noi împreună... Dar tu, Focule, să nu te apropii de nimeni. Cîinele să nu se mai hîrjonească cu Pisica, iar Apa să se ţie dreaptă şi să nu se mai reverse peste tot...

Se aud iar bătăi puternice în uşa din dreapta.

TYLTYL *(ascultînd)*: E tot tata!... De data asta s-a sculat, îl aud mergînd...

ZÎNA: Să ieşim pe fereastră... O să veniţi cu toţii la mine şi am să vă îmbrac cuviincios. *(Către Pîine:)* Pîinea să ia colivia în care o să închideţi Pasărea Albastră... Tu ai s-o păzeşti. Repede, repede, să nu pierdem timpul...

Brusc, fereastra se alungeşte, devenind ca o uşă. După ce ies toţi, îşi reia forma iniţială şi se închide nevinovată. Camera a redevenit întunecoasă şi cele două pătuţuri sînt cufundate în umbră. Uşa din dreapta se întredeschide şi prin crăpătura ei apar capetele Tatălui şi Mamei Tyl.

TATĂL TYL: N-a fost nimic... Cîntă greierele...

MAMA TYL: Îi vezi?

TATA TYL: Sigur că da... dorm liniştiţi...

MAMA TYL: Îi aud cum răsuflă...

Uşa se închide la loc.

CORTINA

ACTUL II

TABLOUL 2

La zînă

O sală magnifică în palatul Zînei Bérylune; coloane de marmoră albă cu capiteluri de aur şi argint, scări, portice, balustrade etc.

Somptuos îmbrăcaţi, Pisica, Zahărul şi Focul intră din fund din dreapta, ieşind dintr-o încăpere din care filtrează raze de lumină; e garderoba Zînei. Pisica şi-a aruncat un voal uşor peste tricoul de mătase neagră. Zahărul s-a gătit cu o haină de mătase jumătate albă, jumătate albastru-deschis iar Focul şi-a pus pe cap egrete multicolore şi a îmbrăcat o mantie lungă roşu-închis căptuşită cu aur. Toţi trei traversează sala şi coboară în primul plan, la dreapta, unde Pisica îi pofteşte sub un portic.

PISICA: Pe aici. Cunosc fiecare ungher al acestui palat... Zîna Bérylune l-a moştenit de la Barbă-Albastră. Să folosim aceste ultime clipe de răgaz, cît copiii şi Lumina mai stau cu fetiţa Zînei. V-am poftit aici să ne sfătuim asupra strîmtorii în care ne aflăm... Sîntem toţi de faţă?...

ZAHĂRUL: Iată şi Cîinele, tocmai iese din garderoba Zînei.

FOCUL: Uită-te la el cum s-a gătit!

PISICA: A îmbrăcat livreaua unuia dintre lacheii care însoţeau caleaşca Cenuşăresei. I se potriveşte de minune... Are suflet de slugă... Să ne ascundem după balustradă... N-am încredere în ei... Ar fi mai bine să nu audă ce am să vă spun...

ZAHĂRUL: Degeaba... Ne-a zărit... Uite şi Apa care tocmai iese şi ea din garderoba Zînei... Doamne, ce frumoasă e!...

Cîinele şi Apa se alătură grupului.

CÎINELE *(zburdînd)*: Ia te uită! Ia te uită! Ce frumoşi sîntem! Priviţi dantelele şi broderiile astea!... Sînt de aur, de aur adevărat!

PISICA *(către Apă)*: E rochia de culoarea vremii a prinţesei *Peau d'Ane*... Mi se pare c-o cunosc...

APA: Da, asta îmi vine cel mai bine...

FOCUL *(printre dinţi)*: Dar şi-a uitat umbrela...

APA: Ce ai zis?

FOCUL: Nimic, nimic...

APA: Credeam că vorbeşti de nasul cel mare roşu pe care l-am văzut mai deunăzi...

PISICA: Lăsaţi, să nu ne certăm, doar avem ceva mai bun de făcut... Nu lipseşte decît Pîinea, unde-o fi?...

CÎINELE: Nu mai termină cu mofturile la alegerea costumului.

FOCUL: Apoi, că şi face, cînd ai o mutră tîmpită şi cînd ai un pîntec cît toate zilele.

CÎINELE: Pînă la urmă şi-a ales un caftan turcesc împodobit cu pietre scumpe, un iatagan şi un turban...

PISICA: Uite-o! A îmbrăcat cel mai frumos caftan al lui Barbă-Albastră...

Intră Pîinea în costumul descris mai sus. Caftanul de mătase de-abia o ajunge din pricina pîntecului său enorm. Cu o mînă ține garda iataganului trecut prin cingătoare, cu alta ține colivia destinată Pasării Albastre.

PÎINEA *(fîțîindu-se cu ifose)*: Ei?... Cum mă găsiți?...

CÎINELE *(săltînd împrejurul ei)*: Ce frumoasă e! Ce proastă e! Ce frumoasă e! Ce frumoasă e!...

PISICA *(către Pîine)*: S-au îmbrăcat copiii?...

PÎINEA: Da. Domnul Tyltyl a îmbrăcat vesta roșie, ciorapii albi și pantalonii albaștri ai lui Prichindel, iar domnișoara Mytyl, rochia lui Gretel și pantofiorii Cenușăresei... Dar a fost bucluc mare cînd a venit rîndul să se îmbrace Lumina...

PISICA: De ce?

PÎINEA: Zîna, găsind-o foarte frumoasă, nici n-a vrut să-i dea haine să se îmbrace... Atunci am protestat în numele demnității noastre de elemente esențiale și eminamente respectabile; în cele din urmă am spus că așa refuz să ies cu ea...

FOCUL: Trebuia să-i cumpere un abajur!...

PISICA: Și Zîna ce-a răspuns?

PÎINEA: Mi-a croit cîteva cu bastonul peste cap și peste burtă...

PISICA: Și atunci?...

PÎINEA: M-a convins îndată că are dreptate; dar în cele din urnă, Lumina s-a hotărît să-mbrace rochia de „Culoarea Lunii", care se afla în fundul cufărului printre comorile prințesei *Peau d'Âne*.

PISICA: Ei. destulă vorbărie; timpul ne zorește... E în joc viitorul nostru... Ați auzit ce-a spus Zîna, sfîrșitul acestei călătorii va însemna și sfîrșitul

vieții noastre... Trebuie deci s-o prelungim cît se poate, prin orice mijloace... Dar trebuie să ne gîndim și la soarta neamului nostru și la destinul copiilor noștri...

PÎINEA: Bravo, bravo!... Are dreptate Pisica!...

PISICA: Ascultați... Noi toți, cei de față, animale, lucruri și elemente, avem un suflet pe care Omul încă nu-l cunoaște. De aceea ne mai rămîne oarecare libertate, dar dacă va pune mîna pe Pasărea Albastră va ști tot, va vedea tot și vom fi cu totul la cheremul său... Mi-a spus mie vechea mea prietenă Noaptea, care e păzitoarea tainelor vieții... Deci e spre folosul nostru să-l împiedicăm cu orice preț să găsească această pasăre, chiar de-ar fi să primejduim viața copiilor...

CÎINELE *(scos din sărite)*: Ce tot spune asta?... Ia mai spune o dată să aud mai bine ce vrei...

PÎINEA: Tăcere!... N-ai cuvîntul!... Eu prezidez adunarea.

FOCUL: Cine te-a pus președinte?

APA *(către foc)*: Taci!... De ce te-amesteci?

FOCUL: Mă amestec fiindcă trebuie... Nu primesc observații de la dumneata!

ZAHĂRUL *(împăciuitor)*: Dă-mi voie... să nu ne certăm... Sîntem la grea răscruce... În primul rînd trebuie să ne-nțelegem ce măsuri să luăm...

PÎINEA: Împărtășesc întru totul părerea Zahărului și a Pisicii...

CÎINELE: Prostii!... Omul e totul! Să-i dăm ascultare și să facem tot ce vrea el! Asta e supremul adevăr!... Nu recunosc nici o altă autoritate!... Trăiască Omul!... Pînă la moarte și dincolo de moarte, totul pentru Om! Omul e Dumnezeu!

PÎINEA: Împărtășesc întru totul părerea Cîinelui.

PISICA *(către Cîine)*: Dar pentru ce motive...

CÎINELE: Nu există motive!... Îl iubesc și asta ajunge!... Dacă faceți ceva împotriva lui, întîi vă sugrum și pe urmă mă duc să-i dezvălui tot...

ZAHĂRUL *(intervenind cu blîndețe)*: Dați-mi voie... Să nu înăsprim discuția... Dintr-un punct de vedere, aveți dreptate și unul și celălalt... Există argumente pentru și contra...

PÎINEA: Împărtășesc întru totul părerea Zahărului.

PISICA: Bine dar noi toți cei de față, Apa, Focul și chiar voi, Cîinele și Pîinea, nu sîntem noi oare victimele unei tiranii fără seamăn? Aduceți-vă aminte de vremurile în care, înainte de venirea despotului, cutreieram slobozi tot pămîntul... Apa și Focul erau stăpînii lumii; și ia uitați-vă ce au ajuns... Cît despre noi, urmașii jigăriți ai marilor animale de pradă... Băgați de seamă!... Faceți-vă nizmai!... Se apropie Zîna și Lumina! Lumina s-a dat de partea Omului; ea e dușmanul nostru cel mai de temut... Iată-le!

Din dreapta intră Zîna și Lumina urmate de Tyltyl și Mytyl.

ZÎNA: Ei?... Ce-i? Ce faceți aici în ungherul acesta? Parcă ați pune ceva la cale... E timpul s-o porniți. Am hotărît ca Lumina să fie mai mare peste voi... Să-i dați ascultare, cum îmi dați și mie, îi încredințez bagheta mea... Astă-seară, copiii au să meargă să-i vadă pe bunicii lor, care sînt morți... N-o să mergeți cu ei, din discreție... Au să petreacă seara în mijlocul neamurilor răposate... Între timp, voi să pregătiți tot ce trebuie pentru drumul de mîine, că o să fie cale lungă... Hai, sculați-vă, porniți, și fiecare la postul său...

PISICA *(cu ipocrizie)*: Tocmai asta le spuneam și eu adineauri, doamnă Zînă... Îi îndemnam să-și în-

deplinească conștiincios și cu curaj toate îndatoririle; din păcate, Cîinele care m-a întrerupt într-una...

CÎINELE: Cum?... Ia stai!...

Se repede la Pisică, dar Tyltyl care i-a luat-o înainte îl oprește cu un gest amenințător.

TYLTYL: Stai cuminte, Tylô!... Ia seama, dacă se mai întîmplă-o singură dată să...

CÎINELE: Stăpîne, tu nu știi, ea e aceea care...

TYLTYL *(amenințîndu-l)*: Taci!

ZÎNA: Mă rog, să terminăm... Pîinea să-i dea colivia lui Tyltyl încă astă-seară... S-ar putea ca Pasărea Albastră să se ascundă în Trecut, la bunici... În orice caz, e un prilej pe care nu trebuie să-l scăpăm... Ei, Pîine, ce-i cu colivia?...

PÎINEA *(solemn)*: O clipă, vă rog, doamnă Zînă... *(Ca un orator care ia cuvîntul:)* Dumneavoastră toți, fiți martori că această colivie de argint care mi-a fost încredințată de către...

ZÎNA *(întrerupîndu-l)*: Ajunge... fără vorbe late... Noi o să ieșim pe acolo, iar copiii pe aici...

TYLTYL *(destul de neliniștit)*: Să ieșim singuri, singurei?

MYTYL: Mi-e foame!

TYLTYL: Și mie!

ZÎNA *(către Pîine)*: Desfă caftanul și taie-le cîte o felie din pîntecul tău gustos...

Pîinea desface caftanul, trage iataganul și numaidecît taie două felii din pîntecul său, pe care le dă copiilor.

ZAHĂRUL *(apropiindu-se de copii)*: Dați-mi voie să vă dau și eu cîteva acadele...

Își rupe unul după altul cele cinci degete ale mîinii stîngi și le oferă copiilor.

MYTYL: Ce face?... Își frînge toate degetele...

ZAHĂRUL *(îndatoritor)*: Gustați-le, sînt minunate... Acadele adevărate...

MYTYL *(sugînd un deget)*: Doamne, ce bune sînt! Ai multe?

ZAHĂRUL *(modest)*: Sigur, cîte vreau...

MYTYL: Și te doare rău cînd le rupi așa?...

ZAHĂRUL: Nu, de loc... Dimpotrivă; îmi face bine, cresc la loc numaidecît, și așa am totdeauna degete noi și curate...

ZÎNA: Ei, copii, nu mîncați prea mult zahăr... Nu uitați că o să cinați în curînd la bunicii voștri...

TYLTYL: Sînt aici?

ZÎNA: O să-i vedeți într-o clipă...

TYLTYL: Cum o să-i vedem, dacă sînt morți?

ZÎNA: Cum să fie morți dacă trăiesc în amintirea voastră?... Oamenii nu cunosc această taină, fiindcă nu știu decît puține lucruri; mulțumită Diamantului, tu ai să vezi că morții de care ne aducem aminte trăiesc la fel de fericiți ca și cînd n-ar fi morți.

TYLTYL: Nu vine și Lumina cu noi?

LUMINA: Nu, e mai potrivit ca lucrurile astea să se petreacă în familie... Am să aștept aici aproape, ca să nu stingheresc... Nu m-au poftit...

TYLTYL: Pe unde s-o luăm?

ZÎNA: Pe aici... Sînteți în pragul „Țării Amintirii". Cum vei roti Diamantul, vei vedea un arbore mare, cu o tăbliță care-ți va arăta că ai ajuns... Dar nu uitați că trebuie să vă întoarceți la nouă fără un sfert... E cît se poate de important... Fiți punctuali; altfel, dacă întîrziați, totul e în zadar... La revedere, pe curînd... *(Chemînd*

Cîinele, Pisica, Lumina etc.:) P-aici... Micuții pe colo...

Iese prin dreapta împreună cu Lumina, animalele etc., în timp ce copiii ies prin stînga.

CORTINA

TABLOUL 3

Țara Amintirii

Piclă deasă, din care se ivește, în primul plan la dreapta, trunchiul unui stejar bătrîn pe care este bătută o tăbliță. Lumină lăptoasă, difuză, de nepătruns.

Tyltyl și Mytyl la rădăcina stejarului.

TYLTYL: Iată copacul!...
MYTYL: Iată tăblița!...
TYLTYL: Nu pot s-o citesc... Stai, o să mă urc pe rădăcina asta... Așa... Scrie: „Țara Amintirii".
MYTYL: De aici începe?
TYLTYL: Da, e o săgeată...
MYTYL: Atunci, unde sînt bunicul și bunica?
TYLTYL: Dincolo de negură... O să vedem...
MYTYL: Nu văd nimic... Nu-mi mai văd nici picioarele, nici mîinile... *(Scîncind:)* Mi-e frig. Nu vreau să merg mai departe... Vreau acasă...
TYLTYL: Ia nu te mai jeli tot timpul ca Apa. Nu ți-e rușine... Ești fetiță mare... Uite, se ridică pîcla. O să vedem ce ascunde...

Într-adevăr, pîcla se pune în mișcare, se subțiază, se luminează, se risipește. Curînd, în lumina din ce în ce mai transparentă, sub o boltă de verdeață, se ivește o căsuță țărănească, acoperită de plante agățătoare. Ferestrele și ușile sînt deschise. Sub o streașină se văd stupi de albine, pe pervazurile ferestrelor sînt glastre cu flori, o colivie în care doarme o mierlă etc. Lîngă ușă, o bancă, pe care sînt așezați, dormind somn adînc, un țăran bătrîn și femeia lui, bunicul și bunica lui Tyltyl.

TYLTYL *(recunoscîndu-i deodată)*: Bunicuțul și bunicuța!

MYTYL *(bătînd din palme)*: Da!... Ei sînt! Ei sînt!

TYLTYL *(puțin cam neîncrezător)*: Stai! Bagă de seamă... Nu știm încă dacă mișcă... Să stăm după copac...

Bunica Tyl deschide ochii, înalță capul, se-ntinde, suspină, îl privește pe bunicul Tyl, care, încet, se trezește și el din somn.

BUNICA TYL: Simt că nepoțeii noștri care mai sînt în viață vor veni astăzi să ne vadă...

BUNICUL TYL: Sigur că se gîndesc la noi, fiindcă mă simt nu știu cum și mă furnică prin picioare...

BUNICA TYL: Cred că sînt pe aproape, pentru că lacrimi de bucurie îmi joacă în ochi...

BUNICUL TYL: Nu, nu, sînt încă departe, tare departe... Mă simt istovit...

BUNICA TYL: Și eu îți spun că sînt aici, mă simt plină de vlagă.

TYLTYL și MYTYL *(năvălind de după stejar)*: Iată-ne! Iată-ne! Bunicuțule! Bunicuțo! Noi sîntem! Noi sîntem!

BUNICUL TYL: Ei!... Vezi!... Ce-ți spuneam eu?... Eram sigur că vin azi...

BUNICA TYL: Tyltyl!... Mytyl!... Tu-eşti!... Ea e!... Ei sînt!... *(Aleargă şchiopătînd în întîmpinarea lor.)* Nu pot să fug!... Mă mai supără reumatismul!

BUNICUL TYL *(aleargă şi el şchiopătînd)*: Nici eu nu pot... Din pricina piciorului de lemn, care înlocuieşte încă piciorul pe care mi l-am rupt cînd am căzut din stejarul ăl bătrîn...

Bunicii şi copiii se îmbrăţişează cu foc.

BUNICA TYL: Ce mare te-ai făcut şi ce voinic, Tyltyl, dragul meu!

BUNICUL TYL *(mîngîind părul lui Mytyl)*: Şi Mytyl!... Ia priveşte! Ce păr frumos, ce ochi frumoşi! Şi ce miros plăcut!

BUNICA TYL: Să vă mai sărut!... Hopa sus... pe genunchii mei!

BUNICUL TYL: Şi la mine cine rămîne? Nimeni?...

BUNICA TYL: Nu, nu... Întîi eu... Ce mai fac Tăticul şi Mămica Tyl?

TYLTYL: Foarte bine, bunicuţo. Cînd am plecat noi dormeau...

BUNICA TYL *(privindu-i cu drag şi copleşindu-i cu mîngîieri)*: Dumnezeule, ce frumoşi şi curăţei mai sînt... Mămica ţi-a spălat obrăjorii?... Şi ciorapii nu-ţi sînt găuriţi... Altădată eu ţi-i cîrpeam. De ce nu veniţi mai des pe la noi?... Ne face atîta plăcere... Uite, au trecut luni şi luni de cînd ne-aţi dat uitării şi n-am mai văzut pe nimeni...

TYLTYL: Nu puteam, bunicuţo, şi astăzi doar mulţumită Zînei...

BUNICA TYL: Stăm mereu aici, aşteptînd vizitele celor rămaşi în viaţă... Şi vin atît de rar... Stai, cînd a fost ultima oară cînd aţi venit? De ziua

Tuturor Sfinților, cînd bătea clopotul la biserică...

TYLTYL: De ziua Tuturor Sfinților?... N-am ieșit din casă în ziua ceea... aveam guturai...

BUNICA TYL: Nu, n-ați ieșit, dar v-ați gîndit la noi...

TYLTYL: Da...

BUNICA TYL: Ei bine, să știți că de fiecare dată cînd vă gîndiți la noi, ne trezim și vă revedem...

TYLTYL: Da? e de ajuns să?...

BUNICA TYL: Cum, nu știi?

TYLTYL: Nu, nu știu...

BUNICA TYL *(către bunic)*: E uimitor, acolo sus... Nu știu nici pînă în ziua de azi... Cum adică, nu învață nimic?

BUNICUL TYL: Tot ca pe vremea noastră... Cei vii sînt atît de neghiobi cînd vorbesc de noi ceștilalți...

TYLTYL: Și dormiți tot timpul?

BUNICUL TYL: Da, și așteptînd ca gîndurile celor vii să ne trezească nu dormim prea rău... Ah! e atît de bine să dormi, cînd viața s-a sfîrșit... Totuși, e plăcut să te mai trezești din cînd în cînd...

TYLTYL: Atunci nu sînteți morți cu adevărat?

BUNICUL TYL *(tresărind)*: Ce spui?... Ce a zis?... Întrebuințează cuvinte pe care nu le mai pricepem... O fi vreun cuvînt nou, vreo născocire nouă?

TYLTYL: Cuvîntul „mort"?...

BUNICUL TYL: Da, ăsta era cuvîntul... Ce vrea să zică cuvîntul ăsta?...

TYLTYL: Păi, vrea să zică că nu mai trăiești...

BUNICUL TYL: Tare proști mai sînt colo sus!

TYLTYL: E bine aici?

BUNICUL TYL: Păi da, da... nu-i rău, nu-i rău. Şi dacă v-aţi mai ruga din cînd în cînd...

TYLTYL: Tata mi-a spus că nu trebuie să ne mai rugăm...

BUNICUL TYL: Ba da, ba da... cine se roagă îşi aminteşte...

BUNICA TYL: Da, da, toate ar fi bune, numai de-aţi veni să ne vedeţi mai des... Ţi-aduci aminte, Tyltyl?... Ultima oară, am făcut o plăcintă cu mere grozavă... Ai mîncat pînă ţi s-a făcut rău...

TYLTYL: N-am mai mîncat plăcintă cu mere de anul trecut... Anul ăsta... nu s-au făcut mere...

BUNICA TYL: Nu spune prostii. Aici sînt mere întotdeauna...

TYLTYL: Nu-i acelaşi lucru...

BUNICA TYL: Cum? Nu-i acelaşi lucru?... Ba e acelaşi lucru o dată ce ne putem săruta...

TYLTYL *(privindu-i pe rînd pe bunicul şi pe bunica)*: Nu te-ai schimbat de loc, bunicule, de loc, de loc... Şi bunica nici ea nu s-a schimbat de loc... Doar că sînteţi mai frumoşi...

BUNICUL TYL: Eh! nu e rău... Nu mai îmbătrînim. Dar, voi, ia staţi drept... Creşteţi grozav!... Ia te uită, colo, pe uşă se vede încă semnul de rîndul trecut... Era de Toţi Sfinţii... Ia să vedem, ţin-te drept. *(Tyltyl se lipeşte de uşă.)* Patru degete!... E nemaipomenit. *(Şi Mytyl se lipeşte de uşă.)* Şi Mytyl patru şi jumătate!... Vai, vai! buruiana rea... creşte... creşte...

TYLTYL *(privind încîntat în jur)*: Totul e ca altădată, toate sînt la locul lor... Dar toate sînt mai frumoase! Uite ceasul cu limba a mare, căreia i-am rupt vîrful...

BUNICUL TYL: Şi uite castronul de supă pe care l-ai ciocnit...

TYLTYL: Şi iată gaura pe care am făcut-o în uşă cînd am dat peste sfredel.

BUNICUL TYL: Da, da, ai făcut destule stricăciuni... Şi uite şi prunul în care îţi plăcea să te caţări cînd lipseam de acasă... Are şi acum prune frumoase şi coapte.

TYLTYL: Dar sînt mult mai frumoase...

MYTYL: Iată şi bătrîna mierlă!... Mai cîntă?

Mierla se trezeşte şi începe să cînte de zor.

BUNICA TYL: Vezi bine!... De cum se gîndeşte cineva la ea...

TYLTYL *(băgînd de seamă cu uimire că mierla e albastră)*: Dar e albastră... Păi ea e Pasărea Albastră pe care trebuie s-o duc Zînei!... Şi nici nu ne-aţi spus că o aveţi aici! Oh! Ce albastră mai e, albastră, albastră, albastră ca o bilă de sticlă albastră. *(Rugîndu-se:)* Bunicuţule, bunicuţo, mi-o daţi?...

BUNICUL: Sigur, am putea, nici vorbă... Ce zici, maică Tyl...

BUNICA TYL: Sigur, sigur... La ce ne foloseşte aici... Doarme într-una... Nu-i auzi niciodată glasul...

TYLTYL: O s-o pui în colivia mea... Vai, unde mi-e colivia? Ah! aşa-i, am uitat-o după copacul cel gros... *(Aleargă la copac, aduce colivia şi închide mierla în ea.)* Nu zău, chiar mi-o daţi de tot? Ce mulţumită are să fie Zîna... D-apoi Lumina!

BUNICUL TYL: Să ştii, eu nu răspund de pasăre... Mi-e teamă că n-are să se poată obişnui cu viaţa zbuciumată de acolo de sus... şi are să se întoarcă aici la primul vînt prielnic... În sfîrşit, o să vedem... Deocamdată las-o acolo şi vino să vezi vaca...

TYLTYL *(văzînd stupii)*: Dar albinele cum o duc?

BUNICUL TYL: Păi n-o duc rău... Nici ele nu mai trăiesc, cum spuneţi voi acolo, dar muncesc 'zdravăn...

TYLTYL *(apropiindu-se de stupi)*: Oh, da!... Miroase a miere!... Fagurii trebuie să fie încărcaţi... Florile sînt atît de frumoase... Dar surioarele mele care au murit, sînt şi ele aici?

MYTYL: Şi cei trei frăţiori pe care i-au înmormîntat, unde sînt?

La aceste cuvinte şapte copilaşi de înălţimi diferite ies din casă unul cîte unul în ordinea înălţimii.

BUNICA TYL: Ia uite-i, ia uite-i!... Cum îi pomeneşti, gata, sînt aici, ştrengarii...

Tyltyl şi Mytyl aleargă în întîmpinarea copiilor. Se înghesuie, se îmbrăţişează, dansează învîrtindu-se valvîrtej şi chiuie de bucurie.

TYLTYL: Uite-l pe Pierrot!... *(Se iau de păr.)* Ah! o să ne batem iar ca pe vremuri... Şi Robert!... Bună ziua, Jean!... Unde ţi-e titirezul?... Iată-le şi pe Madeleine, Pierrette şi Pauline şi uite-o şi pe Riquette...

MYTYL: Ah! Riquette, Riquette!... Uite că umblă tot de-a buşilea...

BUNICA TYL: Da, nu mai creşte...

TYLTYL *(băgînd de seamă căţeluşul care latră în jurul lor)*: Uite-l pe Kiki, căruia i-am tăiat coada cu foarfecele Paulinei... Nici el nu s-a schimbat...

BUNICUL TYL *(sentenţios)*: Nu, aici nu se schimbă nimic...

TYLTYL: Şi Paulina mai are încă coşul acela pe nas...

BUNICA TYL: Da, nu-i mai trece, dar nu-i nimic de făcut...

TYLTYL: Oh! ce voinici sînt, grași și sănătoși. Cu obrajii rumeni... se vede că sînt bine hrăniți.

BUNICA TYL: De cînd nu mai trăiesc le merge mult mai bine... Nu se mai tem de nimic, nu se mai îmbolnăvesc niciodată... nu mai au necazuri...

În casă ceasul bate orele opt.

BUNICA TYL *(foarte mirată)*: Ce e asta?...

BUNICUL TYL: Habar n-am... Trebuie să fie ceasul...

BUNICA TYL: Cu neputință... nu sună niciodată...

BUNICUL TYL: Fiindcă noi nu ne gîndim niciciînd la ceas... S-a gîndit cineva ce oră e?

TYLTYL: Da, eu... Ce oră e?

BUNICUL TYL: Zău, nu mai știu... Am pierdut obișnuința... A bătut de opt ori, trebuie să fie, cum se zice colo sus, ora opt...

TYLTYL: Lumina m-așteaptă la nouă fără un sfert... Așa a spus Zîna... Nu e de glumit... Am șters-o...

BUNICA TYL: N-o să plecați așa, acum cînd e vremea cinei... Fuga, fuga, să-ntindem masa în fața ușii... Am o ciorbă de varză grozavă și niște plăcinte cu prune de o să vă lingeți degetele...

Scot masa, o așază în fața ușii, aduc farfuriile cu mîncare, tacîmuri etc. Toți cei de față dau ajutor.

TYLTYL: Ba nu, zău, acum că am găsit Pasărea Albastră... Ș-apoi dacă aveți ciorbă de varză, de care n-am mai gustat de atîta amar de vreme... De cînd tot călătoresc... La han nu se găsește așa ceva...

BUNICA TYL: Uite!... Totu-i gata... La masă, copii... Dacă sînteți grăbiți să nu pierdem vremea...

Lampa a fost aprinsă și s-a servit ciorba. Bunicii și copiii se așază la cină, îmbrîncindu-se, în-

ghiontindu-se în mijlocul strigătelor şi rîsetelor de bucurie.

TYLTYL *(mîncînd cu lăcomie)*: Ce bună e!... Doamne, ce bună e!... Mai vreau, mai vreau, încă, încă...

Ridică lingura de lemn şi loveşte cu zgomot farfuria.

BUNICUL TYL: Ei, ei, puţintică răbdare... Tot aşa prost crescut ai rămas... Vezi c-ai să spargi farfuria...

TYLTYL *(ridicîndu-se pe jumătate pe scăunel)*: Mai vreau, încă, încă!

Apucă şi trage spre el castronul care se varsă pe masă şi pe genunchii comesenilor. Cei opăriţi ţipă şi urlă.

BUNICA TYL: Ai văzut... Ce ţi-am spus?

BUNICUL TYL *(dîndu-i lui Tyltyl o palmă usturătoare)*: Na, s-o ţii minte.

TYLTYL *(o clipă zăpăcit, punîndu-şi apoi mîna pe obraz, cu încîntare)*: Oh, da, aşa erau palmele pe care ni le dădeai pe cînd trăiai... Bunicuţule, ce bună mai este şi ce bine îmi face... Lasă-mă să te sărut...

BUNICUL TYL: Bine, bine... dacă-ţi face plăcere mai capeţi şi altele...

Ceasul sună opt şi jumătate.

TYLTYL *(tresărind)*: Opt şi jumătate! *(Lasă jos lingura.)* Mytyl, să ne grăbim...

BUNICA TYL: Ei, mai staţi cîteva clipe... Stai că nu arde casa... Doar ne vedem aşa rar...

TYLTYL: Nu, nu se poate... Lumina e atît de bună... Şi i-am făgăduit... Hai, Mytyl, hai...

BUNICUL TYL: Doamne, ce plicticoşi mai sînt şi viii ăştia cu toate daraverile lor...

TYLTYL *(luîndu-şi colivia, îmbrăţişează în pripă pe toţi cei de faţă unul după altul)*: Adio, bunicuţule...

Adio, bunicuţo... Adio, fraţi şi surori, Pierrot, Robert, Pauline, Madeleine, Riquette, adio şi ţie, Kiki!... Simt că nu mai putem rămîne aici... Nu plînge, bunicuţo, o să ne întoarcem adesea...

BUNICA TYL: În fiecare zi...

TYLTYL: Da, da, cît mai des cu putinţă...

BUNICA TYL: E singura noastră bucurie şi e o adevărată sărbătoare cînd gîndul vostru ne caută...

BUNICUL TYL: N-avem altă distracţie...

TYLTYL: Iute, iute... Daţi-mi colivia!... Pasărea mea!...

BUNICUL TYL *(dîndu-i colivia)*: Uite-o! Nu dau garanţie pentru ea şi dacă nu-i bună culoarea...

TYLTYL: Adio! Adio!

FRAŢII ŞI SURORILE: Adio, Tyltyl! Adio, Mytyl! Nu uitaţi să ne aduceţi acadele!... Adio!... Mai veniţi!... Mai veniţi!...

Toţi flutură batistele, în timp ce Tyltyl şi Mytyl se depărtează încetişor. Chiar în timpul ultimelor replici, pîcla de la-nceput se lasă încet-încet şi sunetul vocilor slăbeşte, aşa încît la sfîrşitul scenei totul s-a topit în ceaţă iar în momentul în care cade cortina, n-au mai rămas lîngă stejarul cel bătrîn decît Tyltyl şi Mytyl.

TYLTYL: Pe aici, Mytyl!...

MYTYL: Unde e Lumina?...

TYLTYL: Nu ştiu!... *(Privind pasărea din colivie:)* Ia te uită! Pasărea nu mai e albastră!... S-a înnegrit de tot!

MYTYL: Dă-mi mîna, frăţioare... Mi-e tare frică şi tare frig...

CORTINA

ACTUL III

TABLOUL 4

Palatul Nopții

O sală măreață de o grandoare austeră, rigidă, metalică și sepulcrală, avînd înfățișarea unui templu grec sau egiptean, cu coloane, arhitrave, dale și ornamente de marmoră neagră, de aur și de abanos. Sala are forma unui trapez. O scară de bazalt, care ocupă aproape întreaga lărgime a sălii, o împarte în trei planuri succesive care urcă treptat spre fund. În dreapta și în stînga, între coloane, porți de bronz întunecat. În fund, o poartă monumentală de bronz. În palat nu e decît o lumină difuză care parcă vine doar din strălucirea marmorei și a abanosului.

La ridicarea cortinei, Noaptea, care este întruchipată de o femeie foarte frumoasă, învăluită într-un vestmînt negru lung, stă jos, pe treptele din planul al doilea, între doi copii, din care unul aproape gol, ca Amor, surîde prin somn, în timp ce celălalt, acoperit cu un văl din creștet pînă-n tălpi, stă în picioare, nemișcat. — Pisica intră din dreapta, planul întîi.

NOAPTEA: Cine-i acolo?

PISICA *(lăsîndu-se să cadă copleșită pe treptele de marmoră)*: Eu sînt. Oh! Maică Noapte... nu mai pot...

NOAPTEA: Ce ai, fiica mea?... Ești palidă, slăbită, și plină de noroi pînă-n mustăți... Iar te-ai hîrjonit pe acoperișuri, pe viscol și pe ploaie?

PISICA: De hîrjonit pe acoperișuri îmi arde mie!... E vorba de taina noastră...E începutul sfîrșitului!...M-am repezit numai pentru o clipă ca să-ți dau de știre; dar mi-e teamă că nu mai e nimic de făcut...

NOAPTEA: Ce e?... Ce s-a întîmplat?

PISICA: Ți-am mai vorbit de micul Tyltyl, fiul tăietorului de lemne, și de Diamantul fermecat... Ei bine, vine aici să-ți ceară Pasărea Albastră...

NOAPTEA: Încă n-a pus mîna pe ea...

PISICA: Dacă nu facem o minune... are să pună mîna pe ea curînd... Uite ce se petrece: Lumina care-l călăuzește pe Tyltyl și care ne trădează, fiindcă s-a dat cu totul de partea Omului, a aflat că Pasărea Albastră cea adevărată, singura care poate trăi la lumina zilei, se ascunde aici printre păsările albastre ale visurilor care se hrănesc cu raze de lună și pier cum dau de soare... Știe că-i este oprit să pătrundă în palatul tău; dar vezi, îi trimite pe copii; și cum tu pe Om nu-l poți împiedica să deschidă porțile tainelor tale, nu știu care va fi sfîrșitul... În orice caz, dacă din nenorocire or pune mîna pe Pasărea Albastră cea adevărată nu ne mai rămîne decît să dispărem.

NOAPTEA: Doamne, Doamne!... Ce timpuri!... Nu mai am o clipă de liniște... De cîțiva ani nu-l mai înțeleg pe Om... Unde vrea să ajungă?...

Trebuie să ştie tot?... A şi pătruns o treime din Tainele mele, toate Spaimele mele sînt cuprinse de teamă şi nu mai îndrăznesc să iasă în lume. Strigoii au dat bir cu fugiţii, iar Bolile nu prea se simt bine...

PISICA: Ştiu, maică Noapte, ştiu, sînt timpuri grele şi sîntem aproape singurele care-i ţinem piept Omului... Dar îi aud, se apropie... Nu văd decît un mijloc: sînt copii, bagă groaza în ei, ca să nu cuteze nici să stăruie, nici să deschidă poarta cea mare din fund, îndărătul căreia se găsesc păsările Lunii... Tainele celorlalte peşteri vor fi de-ajuns ca să le abată atenţia sau să-i îngrozească...

NOAPTEA *(trăgînd cu urechea la un zgomot de afară)*: Ce aud? Va să zică sînt mai mulţi?

PISICA: Nu face nimic; sînt prietenii noştri: Pîinea şi Zahărul! Apa nu prea e în apele ei, iar Focul n-a putut să vină, fiindcă e rubedenie cu Lumina... Numai Cîinele nu-i de partea noastră, dar nu-i chip să-l îndepărtezi...

În primul plan, dreapta, intră, cu timiditate, Tyltyl, Mytyl, Pîinea, Zahărul şi Cîinele.

PISICA *(repezindu-se înaintea lui Tyltyl)*: Pe aici, pe aici, micuţul meu stăpîn... Am apucat-o înainte ca s-o înştiinţez pe maica Noapte, e bucuroasă să te primească... S-o ierţi, e puţin suferindă, de aceea n-a putut să-ţi iasă în întîmpinare...

TYLTYL: Bună ziua, maică Noapte...

NOAPTEA *(jignită)*: Bună ziua? Nu înţeleg... Puteai foarte bine să-mi spui: noapte bună, sau măcar bună seara.

TYLTYL *(umilit)*: Iertaţi-mă, vă rog, doamnă... Nu ştiam... *(Arătînd cu degetul pe cei doi copii:)*

Sînt copilaşii Dumneavoastră?... Tare sînt drăguţi...

NOAPTEA: Da, acesta e Somnul...

TYLTYL: De ce-i aşa gras?

NOAPTEA: Fiindcă doarme bine...

TYLTYL: Şi cel care se ascunde?... De ce-şi acoperă faţa cu vălul?... E bolnav?... Cum îl cheamă?

NOAPTEA: E sora Somnului... Mai bine să nu-i spun numele...

TYLTYL: De ce?

NOAPTEA: Fiindcă are un nume care nu vă place... Dar să vorbim de altceva... Pisica tocmai îmi spunea c-aţi venit aici în căutarea Pasării Albastre.

TYLTYL: Da, doamnă, dacă ne daţi voie... N-aţi vrea să-mi spuneţi unde e?

NOAPTEA: Habar n-am, dragul meu... Tot ce-ţi pot spune e că nu e aici... N-am văzut-o niciodată...

TYLTYL: Totuşi, totuşi... Lumina mi-a spus că e aici, şi Lumina ştie ce spune... N-aţi vrea să-mi daţi cheile?

NOAPTEA: Dar, dragul meu, înţelegi, cred, că nu pot să încredinţez cheile primului venit... Sînt păstrătoarea tuturor tainelor Naturii, răspund de ele şi mi-e interzis cu desăvîrşire să le divulg, mai ales unui copil...

TYLTYL: N-aveţi însă dreptul să refuzaţi cheile atunci cînd vi le cere Omul... asta ştiu...

NOAPTEA: Cine ţi-a spus?

TYLTYL: Lumina...

NOAPTEA: Iar Lumina, mereu Lumina... La urma urmei, ce se tot amestecă Lumina?

CÎINELE: Să i le iau cu sila, micuţul meu stăpîn?

TYLTYL: Taci, stai liniştit şi vezi de fii cuviincios... *(Către Noapte:)* Vă rog, doamnă, daţi-mi cheile...

NOAPTEA: Cel puţin ai semnul?... Unde e?...

TYLTYL *(atingîndu-şi pălăria)*: Priviţi Diamantul...

NOAPTEA *(resemnată, în faţa iremediabilului)*: În sfîrşit... Iată cheia care deschide toate uşile sălii... Dacă te-o ajunge vreo nenorocire, te priveşte... Nu-mi iau nici o răspundere...

PÎINEA *(neliniştită)*: E primejdie?

NOAPTEA: Primejdie?... Nici eu nu ştiu bine cum aş face să scap nevătămată dacă s-ar deschide anumite porţi de bronz înspre abis... Aici, jur-împrejurul acestei săli, în fiecare din aceste peşteri de bazalt, sînt adunate toate Durerile, toate Urgiile, toate Bolile, toate Spaimele, toate Năpastele, toate Tainele care chinuie viaţa de la începuturile lumii... Mi-a fost destul de greu pînă le-am închis acolo cu ajutorul Destinului; şi vă rog să mă credeţi că numai anevoie reuşesc să ţin în frîu aceste făpturi turbulente... E ştiut ce se întîmplă cînd scapă vreuna şi se arată pe pămînt...

PÎINEA: Datorită vîrstei mele înaintate, experienţei şi devotamentului meu este firesc să fiu protectoarea acestor doi copii; de aceea, maică Noapte, daţi-mi voie să vă pun o întrebare...

NOAPTEA: Poftim!

PÎINEA: Pe unde fugim în caz de primejdie?

NOAPTEA: N-aveţi pe unde fugi.

TYLTYL *(luînd cheia şi urcînd primele trepte)*: Să începem de aici... Ce e dincolo de această poartă de bronz?

NOAPTEA: Cred că sînt Strigoii... E mult timp de cînd nu le-am mai deschis şi de cînd n-au mai ieşit...

TYLTYL *(băgînd cheia în broască)*: Am să văd... *(Către Pîine:)* Ai colivia Pasării Albastre?...

PÎINEA *(cu dinții clănțănind)*: Nu că mi-ar fi frică, dar nu credeți c-ar fi mai bine să nu deschidem și să ne uităm doar pe gaura cheii?...

TYLTYL: Nu ți-am cerut părerea...

MYTYL *(începînd să plîngă)*: Mi-e frică... Unde e Zahărul?... Vreau acasă!...

ZAHĂRUL *(prevenitor, slugarnic)*: Aici, domnișoară, aici sînt... Nu plînge, am să-mi rup un deget ca să-ți dau o acadea...

TYLTYL: Terminați...

Învîrtește cheia și întredeschide ușa cu băgare de seamă. Pe ușă ies cinci sau șase Strigoi avînd forme stranii, care năvălesc care încotro. Înspăimîntată, Pîinea aruncă colivia și fuge să se ascundă în fundul sălii, în timp ce Noaptea, fugărind Strigoii, strigă la Tyltyl.

NOAPTEA: Repede! repede!... Închide ușa... Au să scape toți și n-o să putem să-i mai aducem înapoi!... Se plictisesc acolo, de cînd Omul nu-i mai ia în serios. *(Urmărește Strigoii, silindu-se, cu ajutorul unui bici împletit din șerpi, să-i mîne spre poarta închisorii lor.)* Ajutați-mă!... Pe aici!... Pe aici!...

TYLTYL *(către Cîine)*: Ajut-o, Tylô, șo pe ei...

CÎINELE *(sare lătrînd)*: Da, da! Da!

TYLTYL: Și Pîinea unde e?

PÎINEA *(din fundul sălii)*: Aici... stau lîngă ușă ca nu cumva să iasă...

În acel moment unul dintre Strigoi se îndreaptă într-acolo și Pîinea o ia la goană, urlînd de groază.

NOAPTEA *(către trei Strigoi, pe care i-a înhățat de guler)*: P-aici! *(Către Tyltyl:)* Crapă ușa puțin...

(Împinge Strigoii în peşteră.) Aşa, bine. *(Cîinele mai aduce doi Strigoi.)* Şi pe ăştia acum!... Repede, repede, astîmpăraţi-vă... Ştiţi bine că nu mai ieşiţi voi pînă la Toţi Sfinţii...

Închide uşa la loc.

TYLTYL *(ducîndu-se la altă uşă)*: Aici ce e?

NOAPTEA: Ce interesează?... Ţi-am spus doar că Pasărea Albastră n-a venit niciodată pe aici... În sfîrşit, cum vrei... deschide-o dacă-ţi face plăcere... Aici sînt Bolile...

TYLTYL *(cu cheia în broască)*: Trebuie să deschid cu băgare de seamă?

NOAPTEA: Nu, nu e nevoie... Sînt cuminţi mititelele... Sînt nefericite... De cîtva timp Omul tare le mai prigoneşte... Mai ales de cînd cu descoperirea microbilor... Deschide şi vei vedea...

Tyltyl deschide uşa larg. Nu se vede nimeni.

TYLTYL: Nu ies?

NOAPTEA: Ţi-am spus doar, aproape toate sînt suferinde şi descurajate... Doctorii nu se poartă bine cu ele... Intră o clipă, ai să vezi...

Tyltyl intră în peşteră şi se întoarce imediat.

TYLTYL: Pasărea Albastră nu e aici... Par a fi rău bolnave Bolile dumitale... Nici măcar n-au ridicat capul... *(O boală, mică, în papuci, halat şi boneță de bumbac, ţîşneşte din peşteră şi începe să ţopăie prin sală.)* Uite! Uite! vrea să fugă... Cine e asta?

NOAPTEA: O nimica toată, e cea mai neînsemnată... E Guturaiul... E boala cea mai puţin prigonită şi o duce destul de bine... *(Chemînd-o:)* Vin-aici, mititico... E prea devreme, trebuie să aştepţi primăvara.

Strănutînd, tuşind şi ştergîndu-şi nasul, Guturaiul intră înapoi în peşteră şi Tyltyl închide uşa la loc.

TYLTYL *(ducîndu-se la uşa vecină)*: S-o vedem şi p-asta!... Aici cine e?

NOAPTEA: Bagă de seamă... Aici sînt Războaiele... Sînt mai îngrozitoare şi mai puternice ca oricînd. Dumnezeu ştie ce s-ar întîmpla dacă ar scăpa vreunul!... Noroc că sînt grase şi greoaie... Dar să ne pregătim cu toţii să împingem uşa la loc îndată ce vei fi aruncat o ochire în peşteră...

Tyltyl crapă uşa cu băgare de seamă ca să privească. Îndată se opinteşte ca s-o închidă la loc, strigînd:

TYLTYL: Repede! Repede!... Împingeţi!... M-au văzut! S-au năpustit încoace toate!... Deschid uşa!

NOAPTEA: Haideţi! Haideţi cu toţii!... Împingeţi tare! Ei, Pîinea ce face?... Împingeţi cu toţi... Au o putere... Ah! În sfîrşit! Aşa!... S-au lăsat păgubaşe! Era şi timpul!... Ai văzut?

TYLTYL: Da, da!... Sînt uriaşe, înspăimîntătoare!... Cred că nu-i la ele Pasărea Albastră...

NOAPTEA: Sigur că nu... Ar mînca-o numaidecît... Ei, te-ai săturat?... Vezi bine că nu-i aici...

TYLTYL: Trebuie să văd totul... Aşa mi-a spus Lumina.

NOAPTEA: Aşa mi-a spus Lumina... Îi vine uşor dumneaei să spună, şi de frică să stea acasă...

TYLTYL: Să mergem la poarta următoare... Aici ce e?

NOAPTEA: Aici am încuiat Beznele şi Spaimele...

TYLTYL: Se poate deschide?

NOAPTEA: Desigur... Sînt destul de liniştite; sînt ca Bolile...

TYLTYL *(crapă uşa cu grijă şi aruncă o privire în peşteră)*: Nu sînt aici...

NOAPTEA *(privind la rîndul ei în peşteră)*: Ei, Beznelor, ce-i cu voi?... Ia ieşiţi puţin, o să vă facă bine, vă mai dezmorţiţi. Şi voi, Spaimelor, hai. N-aveţi de ce vă teme... *(Un grup de Bezne şi Spaime întruchipate de femei, cele dintîi drapate în văluri negre, celelalte în văluri verzui, fac, şovăind, cîţiva paşi afară şi la primul gest al lui Tyltyl fug repede înapoi.)* Ei hai, ţineţi-vă firea... E doar un copil, n-o să vă facă nici un rău. *(Către Tyltyl:)* S-au făcut nespus de sfioase... afară de cele mai mari, cele pe care le vezi colo-n fund...

TYLTYL *(privind spre fundul peşterii)*: Oh, ce înspăimîntătoare sînt...

NOAPTEA: Sînt ferecate în lanţuri... Sînt singurele cărora nu le e teamă de Om... Dar închide, mi-e frică să nu se-nfurie...

TYLTYL *(trecînd la poarta următoare)*: Ia uite! Asta e mult mai întunecată... Cine e aici?

NOAPTEA: Aici sînt Tainele... Dacă ţii neapărat, poţi s-o deschizi şi pe asta... Dar nu intra. Fii cu mare băgare de seamă şi noi să ne pregătim să împingem uşa la loc ca la peştera Războaielor.

TYLTYL *(crăpînd uşa cu multă grijă, îşi vîră sfios capul prin crăpătură)*: Oh!... Ce frig!... Mă ustură ochii!... Închideţi repede! Împingeţi! Împing şi ele! *(Noaptea, Cîinele, Pisica şi Zahărul împing la loc uşa.)* Oh! Ce am văzut!...

NOAPTEA: Ce?

TYLTYL *(cutremurat)*: Nu ştiu, dar era înspăimîntător. Erau aşezate, ca nişte monştri fără ochi... Cine era matahala aia uriaşă care a vrut să mă apuce?...

NOAPTEA: Era desigur Tăcerea; ea are paza acestei uşi... Sînt înfricoşătoare, nu?... Eşti palid şi acum, şi tremuri...

TYLTYL: Da, n-aş fi crezut... N-am văzut niciodată... Mîinile mi-s îngheţate...

NOAPTEA: Dacă ai să mergi mai departe, ai să păţeşti şi mai rău...

TYLTYL *(trecînd la poarta următoare)*: Şi asta?... E tot aşa de îngrozitoare?

NOAPTEA: Nu, aici sînt adunate fel de fel... Stelele care stau degeaba, Miresmele şi Luminiţele cu care mă împodobesc, Licuricii, Gîzele cele luminoase; mai sînt închise aici Roua, Cîntecul Privighetorilor şi altele...

TYLTYL: Stelele, Cîntecul Privighetorilor. Aici trebuie să fie...

NOAPTEA: Deschide dacă vrei; astea nu prea sînt primejdioase...

Tyltyl deschide larg uşa. Stelele, întruchipate de tinere frumoase, înfăşurate în văluri multicolore, scapă îndată din închisoare şi se risipesc în sală pe trepte şi în jurul coloanelor, alcătuind grupuri graţioase scăldate într-o penumbră luminoasă. Miresmele Nopţii, care sînt aproape invizibile, Licuricii şi Roua transparentă vin să se adauge acestor grupuri, în timp ce Cîntecul Privighetorilor năvăleşte afară din peşteră în triluri, făcînd să vibreze bolţile palatului.

MYTYL *(bătînd din palme încîntată)*: Oh! Ce frumoase doamne...

TYLTYL: Şi ce frumos dansează!...

MYTYL: Şi ce parfum răspîndesc!...

TYLTYL: Şi ce frumos cîntă!

MYTYL: Cine sînt cele pe care abia le zăresc?...

NOAPTEA: Sînt Miresmele umbrelor mele...

TYLTYL: Şi cele de colo, investmîntate în fir de sticlă?...

NOAPTEA: Roua pădurilor şi a plaiurilor... Dar ajunge... N-au să se sature niciodată... dacă încep să joace... Nici Dracu nu le mai vîră înapoi... *(Bătînd din palme:)* Haideţi repede, Stelelor!... Nu e timpul potrivit pentru joc... Cerul e acoperit de nori grei... Haideţi repede, intraţi înapoi toate, că de nu, mă duc să caut o rază de soare...

Înspăimîntate, Stelele, Miresmele etc. fug înapoi în peşteră, uşa se închide în urma lor. În acelaşi timp Cîntecul Privighetorilor amuţeşte.

TYLTYL *(trecînd la uşa din fund)*: Iată poarta cea mare din mijloc...

NOAPTEA *(solemn)*: Pe asta să n-o deschizi...

TYLTYL: De ce?

NOAPTEA: Fiindcă e oprit...

TYLTYL: Atunci aici se ascunde Pasărea Albastră; mi-a spus mie Lumina...

NOAPTEA *(ca o mamă)*: Ascultă-mă, copile... Am fost bună şi îndatoritoare... Am făcut pentru tine ceea ce n-am făcut pînă acum pentru nimeni... Ţi-am dezvăluit toate tainele mele... Mi-eşti foarte drag, mi-e milă de tinereţea ta, de nevinovăţia ta şi-ţi vorbesc ca o mamă... Ascultă-mă şi crede-mă, copile, renunţă, nu merge mai departe, nu ispiti Destinul, poarta aceasta nu o deschide...

TYLTYL *(tulburat)*: Dar de ce?

NOAPTEA: Fiindcă nu vreau să te prăpădeşti... Pentru că nici unul, auzi tu, nici unul din cei care au întredeschis-o, fie doar cît un fir de păr, nu s-au mai întors vii la lumina zilei... Pentru că tot ce ne putem închipui mai îngrozitor, pentru că toate urgiile, toate grozăviile de care se vorbeşte pe pămînt nu sînt nimic faţă de cea mai nevinovată dintre urgiile care se năpustesc asupra

omului, de cum ochiul său întrezăreşte primele semne ale hăului, căruia nimeni nu cutează să-i dea nume... Dacă te încăpăţînezi, şi vrei cu orice preţ să deschizi această uşă, am să-ţi cer s-aştepţi pînă mă pun la adăpost în turnul meu cel fără de ferestre... Acum ştii despre ce e vorba, gîndeşte-te...

Înecată de lacrimi, Mytyl scoate strigăte de spaimă nearticulate şi caută să-l tragă de acolo pe Tyltyl.

PÎINEA *(cu dinţii clănţănindu-i în gură):* Nu face asta, micuţul meu stăpîn. *(Aruncîndu-se în genunchi:)* Ai milă de noi... Te rog în genunchi!... Vezi doar că Noaptea are dreptate.

PISICA: Jertfeşti vieţile noastre, ale tuturor...

TYLTYL: Trebuie s-o deschid...

MYTYL *(bătînd din picioare, şi plîngînd cu hohote):* Nu vreau!... Nu vreau!...

TYLTYL: Pîinea şi Zahărul s-o ia pe Mytyl de mînă şi să fugă cu ea... Am să deschid.

NOAPTEA: Fugiţi!... Iute!... Cît mai e timp!

Fuge.

PÎINEA *(fugind înnebunită):* Aşteaptă măcar să ajungem la capătul sălii...

PISICA *(fugind şi ea):* Aşteaptă!... Aşteaptă!

Se ascund în dosul coloanelor la celălalt capăt al sălii. Tyltyl rămîne doar cu Cîinele lîngă uşa monumentală.

CÎINELE *(gîfîind şi sughiţînd de spaimă abia stăpînită):* Eu rămîn, rămîn... Nu mi-e frică... Rămîn!... Rămîn lîngă micuţul meu stăpîn... Rămîn! Rămîn!

TYLTYL *(mîngîind Cîinele):* Bine, Tylô, mă bucur!... Sărută-mă... Sîntem doi... Şi acum, păzea! *(Bagă cheia în broască. Din celălalt capăt al sălii,*

unde s-au adăpostit fugarii, izbucnește un strigăt de spaimă. Nici n-a intrat bine cheia în broască și canaturile înalte se și deschid lunecînd lateral și dispărînd, la dreapta și la stînga, în grosimea zidului, descoperind deodată priveliștea ireală, nemărginită, indescriptibilă a celei mai neașteptate grădini a visului și a luminilor nocturne, în care feerice păsări albastre evoluează armonios, fără încetare, printre stele și aștri, luminînd tot ce ating, zburînd din nestemată în nestemată, din rază de lună în rază de lună, pînă la hotarul orizontului. Ele sînt atît de numeroase, încît par a fi suflul, atmosfera azurie, substanța însăși a minunatei grădini. Tyltyl, orbit, înmărmurit, în picioare, în lumina scînteietoare:) Oh! ce frumos e cerul! *(Întorcîndu-se spre cei care s-au ascuns:)* Repede!... Veniți... Sînt aici!... Ele sînt!... Sînt ele!... Le-am găsit în sfîrșit!... Mii de păsări albastre! Milioane!... Miliarde!... Prea multe! Vino, Mytyl! Vino, Tylô! Veniți toți!... Ajutați-mă!... *(Repezindu-se printre păsări:)* Le poți prinde cu grămada!... Nu sînt de loc sperioase!... Nu se tem de noi!... Pe aici, pe aici!... *(Mytyl și ceilalți vin în goană, cu excepția Nopții și a Pisicii, pătrund în grădina scînteietoare.)* Vedeți! Sînt prea multe! Se așază în palmele mele!... Priviți, ciugulesc razele lunii! Mytyl, dar unde ești? Atîtea aripi albastre, atîtea pene care cad, că nu mai vezi nimic!... Tylô, nu le mușca!... Nu le face nici un rău!... Prinde-le încetișor!

MYTYL *(înconjurată de păsări albastre):* Eu am și prins șapte!... Cum mai bat din aripi! Nici nu le pot ține!...

TYLTYL: Nici eu!... Am prea multe!... Scapă! Acum se-ntorc!... Tylô a prins și el! Vor parcă să ne cheme... să ne ridice spre cer!... Hai să ieșim p-aici!... Lumina ne așteaptă! Va fi mulțumită!... P-aici, p-aici!

Cu mîinile pline de păsări care se zbat, părăsesc grădina și după ce străbat toată sala, care freamătă de aripi azurii, ies prin dreapta, pe unde au intrat, urmați de Pîine și de Zahăr, care n-au prins păsări. Numai Noaptea și Pisica rămîn și urcă — spre fund — privind neliniștite în grădină.

NOAPTEA: Au prins-o?

PISICA: Nu... Iat-o colo pe raza aceea de lună... N-au putut să ajungă la ea, era prea sus...

Cortina cade. Imediat, în fața cortinei intră din stînga Lumina și în același timp din dreapta Tyltyl, Mytyl și Cîinele, încărcați cu păsările prinse. Dar păsările par fără viață. Cu capul căzut și cu aripile frînte, ele nu mai sînt decît niște stîrvuri.

LUMINA: Ei, ați prins-o?

TYLTYL: Da, da!... Am prins cîte poftești!... Sînt mii și mii!... Uite-le!... Le vezi!... *(Privind păsările, pe care le-ntinde spre Lumină și dîndu-și seama că sînt moarte:)* Uite!... Nu mai trăiesc... Dar ce le-am făcut?... Și ale tale, Mytyl?... Uite și ale lui Tylô, la fel! *(Aruncînd înciudat cadavrele păsărilor:)* Ah! Nu!... asta-i curată mișelie!... Cine le-a omorît?... Sînt nenorocit, nespus de nenorocit!

Își ascunde capul în mîini și e zguduit de hohote de plîns.

LUMINA *(strîngîndu-l în brațe ca o mamă):* Nu plînge, copile... N-ai prins-o pe aceea care poate trăi și în plină zi... S-a dus aiurea... O s-o găsim noi...
CÎINELE *(privind păsările moarte):* Să fie bune de mîncat?...

Ies toți prin stînga

CORTINA

TABLOUL 5

Pădurea

O pădure. Noapte. Clar de lună. Copaci bătrîni de diferite specii; un stejar, un fag, un ulm, un plop, un brad, un chiparos, un tei, un castan etc.

Intră Pisica.

PISICA *(salutînd copacii pe rînd)*: Salut, tuturor copacilor!

MURMUR DE FRUNZE: Salut!...

PISICA: Astăzi e o zi mare!... Dușmanul nostru vine să vă răpească forțele și să se dea pe mîinile voastre. E vorba de Tyltyl, fiul tăietorului de lemne care v-a făcut atîta rău... Caută Pasărea Albastră, pe care ați ascuns-o de ochii Omului de la facerea lumii și care numai ea cunoaște taina noastră... *(Murmur de frunze.)* Poftim?...Ah! vorbește Plopul. Da, așa e, are un Diamant care posedă darul de a ne descătușa pentru o clipă spiritele. Poate să ne silească să-i dăm Pasărea Albastră și atunci sîntem pentru totdeauna la cheremul Omului. *(Murmur*

de frunze.) Cine vorbeşte? Ia te uită!... Stejarul... Ce mai faci? *(Murmurul frunzelor stejarului.)* Tot nu ţi-a trecut guturaiul?... Nu te mai lecuieşte Miambalul?... Şi tot cu reumatisme? Crede-mă, e din pricina muşchiului, prea îţi pui mult muşchi pe picioare. Pasărea Albastră e tot la Dumneavoastră? *(Murmurul frunzelor stejarului.)* Poftim? Da, nu trebuie să stăm la gînduri, trebuie să profităm de acest prilej... trebuie să dispară... *(Murmur de frunze.)* Poftim?... Da, e cu soră-sa, trebuie să piară şi ea... *(Murmur de frunze.)* Da, Cîinele îi însoţeşte; nu-l pot depărta de ei cu nici un chip... *(Murmur de frunze.)* Ce ziceţi? Să-l mituim? Cu neputinţă!... Am încercat în fel şi chip! *(Murmur de frunze.)* Ah, tu eşti, Bradule?... Da, găteşte patru scînduri... Da, şi Focul şi Zahărul, şi Apa şi Pîinea... Sînt toţi de partea noastră afară de Pîine, pe care nu se prea poate pune temei... Singură Lumina ţine partea Omului; dar ea n-o să vie... I-am amăgit pe copii, i-am făcut să creadă că trebuie să se furişeze într-ascuns, în timp ce ea doarme... E un prilej unic... *(Murmur de frunze.)* Ah! e glasul Fagului. Da, aveţi dreptate, trebuie să înştiinţăm animalele... Şoldanul are toba?... E aici la voi?... Bine, să bată adunarea, numaidecît... Uite-i!

Se aud bătăile tobei care se depărtează. Intră Tyltyl, Mytyl şi Cîinele.

TYLTYL: Aici e?

PISICA *(slugarnică, mieroasă, iese repede în întîmpinarea copiilor)*: Ah! Iată-te, micul meu stăpîn. Ce bine arăţi şi ce frumuşel eşti astă-seară... V-am luat-o înainte ca să dau de veste că veniţi... Totul merge bine. De rîndul ăsta sînt sigură că am pus

mîna pe Pasărea Albastră. L-am trimis pe Șoldan să bată toba să cheme cele mai de seamă animale din partea locului... Au și venit, aud foșnind frunzișul... Ascultă! Sînt sfioase și nu-ndrăznesc să se apropie... *(Zvon de animale ca: vaci, porci, cai, măgari etc. Încet, către Tyltyl, luîndu-l deoparte.)* Dar de ce ai mai adus și Cîinele?... Ți-am mai spus că e la cuțite cu toată lumea, chiar și cu copacii... Tare mă tem că prezența lui nesuferită o să strice tot...

TYLTYL: N-am putut să scap de el... *(Către Cîine, amenințîndu-l:)* Marș de-aici, n-auzi, potaie!...

CÎINELE: Cine?... Eu?... De ce?... Ce-am făcut?

TYLTYL: Ți-am spus să pleci!... N-avem nevoie de tine, asta e... La urma urmei, ne plictisești!...

CÎINELE: Am să tac... Am să vă urmez de departe... N-o să mă vadă nimeni... Vrei să fac sluj?

PISICA *(încet lui Tyltyl)*: Cum îngădui asemenea neascultare?... Croiește-l peste bot, zău că e nesuferit...

TYLTYL *(bătînd cîinele)*: Poate că așa ai să-nveți să fii mai ascultător...

CÎINELE *(urlînd)*: Au! Au! Au!

TYLTYL: Ei, ce zici acum?

CÎINELE: Zic că trebuie să te sărut pentru că m-ai bătut... *(Îl sărută și-l dezmiardă pe Tyltyl.)*

TYLTYL: Bine... bine... Ajunge... Du-te!

MYTYL: Nu, nu; să rămîie aici... Cînd nu e el aici, mi-e frică de toate cele...

CÎINELE *(sărind și gudurîndu-se, gata-gata s-o răstoarne pe Mytyl)*: Oh, ce fetiță bună!... Și ce frumoasă! Ce bună e!... Ce frumoasă și dulce e! Trebuie s-o sărut! Încă, încă, încă...

PISICA: Ce idiot!... Pe cinstea mea, o să vedem... Să nu pierdem vremea... Răsucește Diamantul...

TYLTYL: Unde să mă aşez?

PISICA: În bătaia razei ăsteia de lună; o să vezi mai limpede... Aşa!... răsuceşte-l încetişor...

Tyltyl răsuceşte Diamantul. Îndată un freamăt lung străbate ramurile şi frunzele. Trunchiurile cele mai groase şi mai bătrîne se întredeschid şi din fiecare iese duhul care sălăşluieşte în el. Înfăţişarea acestor duhuri e deosebită, după chipul şi asemănarea copacului pe care-l reprezintă. Duhul Ulmului, de pildă, e un soi de spiriduş ţîfnos, pîntecos, ursuz; al Teiului e blajin, prietenos, vesel; al Fagului e fercheş şi sprinten; al Mesteacănului e alb, sfios, neliniştit; al Salciei e pipernicit, despletit, miorlăit; al Bradului e lung, uscăţiv, tăcut; al Chiparosului e tragic; al Castanului e mofturos şi puţin cam snob; al Plopului e voios, obraznic, vorbăreţ. Unele duhuri, care par amorţite, ies încet din trunchiurile lor, şi se întind ca după o captivitate sau un somn secular. Altele sprintene, grăbite, se desprind dintr-o săritură, şi toate vin să se rînduiască împrejurul celor doi copii, ţinîndu-se în apropierea copacilor din care au ieşit.

PLOPUL *(alergînd în fruntea celorlalţi şi strigînd cît îl ţine gura)*: Oameni!... Oameni mici!... Putem să le vorbim!... S-a isprăvit cu tăcerea!... S-a isprăvit!... De unde vin?... Cine sînt?... Cine sînt? *(Către Tei care înaintează fumîndu-şi liniştit pipa:)* Îi cunoşti, tată Teiule?

TEIUL: Nu-mi aduc aminte să-i fi văzut...

PLOPUL: Ba da, ia gîndeşte-te, ba da... Tu cunoşti toţi Oamenii, doar te-nvîrteşti mereu în apropierea caselor lor...

TEIUL *(cercetînd copiii)*: Nu, nu... Nu-i cunosc. Sînt prea tineri... Eu nu-i cunosc decît pe îndrăgostiții care vin să mă vadă pe clar de lună și pe băutorii de bere care ciocnesc halbele sub crengile mele...

CASTANUL *(înțepat, potrivindu-și monoclul)*: Cine sînt ăștia?... Niște sărăntoci de la țară?

PLOPUL: Oh! Dumneavoastră, domnule Castan, de cînd nu mai frecventați decît bulevardele orașelor mari...

SALCIA *(apropiindu-se în saboți, văicărindu-se)*: Doamne, Dumnezeule!... Iar au venit să-mi taie capul și brațele ca să lege cu ele sarcinile de lemne.

PLOPUL: Tăcere!... Iată Stejarul iese din palatul său!... Pare suferind astă-seară! Nu găsiți c-a mai îmbătrînit?... Cam ce vîrstă să aibă?... Bradul spune că ar avea patru mii de ani, dar eu sînt sigur că exagerează... Băgați de seamă, are să ne spună el ce este cu...

Stejarul înaintează încet. E bătrîn ca-n basme. Încoronat cu vîsc și învestmîntat cu o mantie lungă verde, brodată cu mușchi și licheni. E orb, barba-i albă flutură în vînt. Se sprijină cu o mînă pe un băț noduros și cu alta de un tufan tînăr care-i e călăuză. Pasărea Albastră e cocoțată pe umărul lui. Cînd stejarul se apropie, începe o forfotă respectuoasă în rîndul celorlalți copaci, care se înșiruie și se înclină.

TYLTYL: Are Pasărea Albastră!... Iute! Iute!... P-aici!... Dați-mi-o!...

COPACII: Liniște!...

PISICA *(lui Tyltyl)*: Descoperă-te, e Stejarul!...

STEJARUL *(lui Tyltyl)*: Cine ești tu?

TYLTYL: Eu sînt Tyltyl, domnule... Cînd am să pot lua Pasărea Albastră?

STEJARUL: Tyltyl, fiul tăietorului de lemne?

TYLTYL: Da, domnule...

STEJARUL: Tatăl tău ne-a făcut mult rău. Dintre fiii mei a doborît şase sute, afară de asta-mi-a doborît patru sute şaizeci şi cinci de unchi şi mătuşi, o mie două sute de veri şi verişoare, trei sute optzeci de nurori şi vreo douăsprezece mii de strănepoţi...

TYLTYL: Nu ştiu, domnule... N-a făcut-o dinadins...

STEJARUL: Ce cauţi aici şi de ce ai făcut să iasă duhurile noastre din lăcaşurile lor?

TYLTYL: Domnule, să-mi fie cu iertare că v-am tulburat... Pisica mi-a spus că o să ne destăinuiţi unde se află Pasărea Albastră...

STEJARUL: Da, ştiu, cauţi Pasărea Albastră, adică marea taină a lucrurilor şi a fericirii, pentru ca Oamenii să facă încă şi mai grea robia noastră...

TYLTYL: Nu, domnule; o caut pentru fetiţa zînei Bérylune, care e greu bolnavă...

STEJARUL *(făcîndu-i semn să tacă)*: Ajunge!... Nu aud Animalele!... Unde sînt?... Toate acestea le privesc şi pe ele ca şi pe noi... Nu se cade ca noi, Copacii, să luăm asupră-ne răspunderea măsurilor grave care se impun... În ziua cînd Oamenii au să afle ce am făcut, ceea ce vom face, se vor răzbuna îngrozitor... Se cuvine deci să ne rostim toţi într-un glas pentru ca şi tăcerea noastră să fie una...

BRADUL *(privind pe deasupra celorlalţi copaci)*: Vin Animalele... Vin în urma Şoldanului... Iată Calul, Taurul, Boul, Vaca, Lupul, Berbecul, Porcul, Cocoşul, Capra, Măgarul, Ursul...

Intră pe rînd Sufletele Animalelor, care, pe măsură ce le numeşte Bradul, îşi fac apariţia

și se duc să se așeze printre Copaci, afară de Sufletul Caprei care zburdă de colo-colo și de cel al Porcului care scormonește cu rîtul pe la rădăcini.

STEJARUL: Sînt toți prezenți?

ȘOLDANUL: Găina n-a putut să-și lase ouăle, Iepurele de cîmp avea de făcut niște drumuri, pe Cerb îl dor coarnele, cumătra Vulpe e bolnavă — iată adeverința doctorului — Gîsca n-a înțeles iar Curcanul s-a înfuriat...

STEJARUL: Aceste absențe sînt cît se poate de regretabile... Totuși sîntem în număr suficient... Știți, fraților, despre ce e vorba. Grație unui talisman răpit puterilor Pămîntului, copilul acesta poate să pună mîna pe Pasărea Albastră, și să ne smulgă astfel taina pe care o păstrăm de la începuturile Vieții... Noi îl cunoaștem însă de-ajuns pe Om ca să n-avem nici o îndoială asupra soartei ce ne așteaptă în ziua cînd va intra în stăpînirea acestei taine. Iată de ce îmi pare că orice șovăire ar fi pe cît de prostească, pe atît de criminală. E un moment hotărîtor; copilul trebuie să dispară înainte de a fi prea tîrziu...

TYLTYL: Ce spune?...

CÎINELE *(dînd tîrcoale Stejarului și arătîndu-și colții)*: Mi-ai văzut colții, bătrîn neputincios?

FAGUL *(indignat)*: A jignit Stejarul!

STEJARUL: Cine?... Cîinele? Goniți-l! Nu trebuie să răbdăm un trădător printre noi...

PISICA *(încet lui Tyltyl)*: Alungă Cîinele!... E o neînțelegere... Lasă-mă pe mine, aranjez eu lucrurile... numai gonește-l cît mai repede.

TYLTYL *(către Cîine)*: Pleacă, n-auzi!

CÎINELE: Lasă-mă să-i sfîșii papucii de mușchi bătrînului ăstuia gutos!... O să ne prăpădim de rîs!...

TYLTYL: Taci şi şterge-o... Hai, marş, jigodie...

CÎINELE: Bine, bine, mă duc... O să mă întorc cînd ai să ai nevoie de mine...

PISICA *(încet lui Tyltyl)*: Ar fi mai cuminte să-l legi, altfel o să facă prostii; Copacii au să se supere şi au să iasă lucrurile prost...

TYLTYL: Cum să fac?... Am uitat cureaua.

PISICA: Uite, tocmai vine Iedera cu coardele ei tari...

CÎINELE *(mîrîind)*: Mă-ntorc eu! Mă-ntorc eu! Prăpădiţilor!... Hodorogi bătrîni!... Adunătură de rădăcini uscate!... Pisica vă duce de nas!... Am să i-o plătesc eu asta! Ce tot şuşoteşti acolo, Iudă, tigru jigărit!... Ham! Ham! Ham!...

PISICA: Vedeţi, ocărăşte pe toată lumea...

TYLTYL: Adevărat, e nesuferit, nici că ne mai auzim unul pe altul din pricina lui... Coană Iederă, n-aţi vrea să-l legaţi?

IEDERA *(apropiindu-se cu teamă de Cîine)*: N-o să mă muşte?

CÎINELE *(mîrîind)*: Dimpotrivă! Dimpotrivă!... O să te sărute!... Aşteaptă şi ai s-o vezi şi pe asta!... Apropie-te, hai apropie-te odată, morman de funii uscate...

TYLTYL *(ameninţîndu-l cu băţul)*: Tylô!

CÎINELE *(tîrîndu-se la picioarele lui Tyltyl, dînd din coadă)*: Ce trebuie să fac, stăpînul meu?

TYLTYL: Să te culci cu burta la pămînt!... S-o asculţi pe Iederă. Să te laşi legat, că de nu...

CÎINELE *(mormăind printre dinţi, în timp ce Iedera îl leagă)*: Sucito! Frînghie de spînzurat!... Funie pentru vaci!... Lanţ pentru porci!... Stăpîne, uită-te... Îmi suceşte labele... mă sugrumă.

TYLTYL: Foarte bine... Aşa-ţi trebuie... Taci şi stai liniştit, eşti nesuferit...

CÎINELE: Nu face nimic, dar n-ai dreptate... Nutresc gînduri rele... Stăpîne, ia seama. Îmi astupă gura!... Nu mai pot să vorbesc!

IEDERA *(care a legat Cîinele fedeleș)*: Unde să-l duc?... I-am pus și căluș... N-o să mai sufle nici o vorbă...

STEJARUL: Legați-l zdravăn acolo, în dosul trunchiului meu, de rădăcina mea cea groasă... vedem noi mai pe urmă ce facem cu el... *(Iedera, ajutată de Plop, duce Cîinele după trunchiul Stejarului.)* S-a făcut?... Bine, acum ne-am descotorosit de acest martor supărător și renegat, să chibzuim după legea noastră și după adevărul nostru... Nu vă ascund de loc că sînt adînc emoționat și îndurerat... E întîia oară că ne e dat să-l judecăm pe Om și să-l facem să ne simtă puterea... Cred că după răul pe care ni l-a făcut, după nedreptățile peste măsură de mari pe care le-am îndurat, nu încape nici cea mai mică îndoială asupra osîndei care i se cuvine...

COPACII și TOATE ANIMALELE: Nu! Nu! Nu!... Nici o îndoială! La spînzurătoare!... La moarte!... Prea mari nedreptăți!... Prea mult ne-a prigonit!... De prea mult timp!... Să-l strivim!... Să-l mîncăm!... Acum!... Pe loc!...

TYLTYL *(către Pisică)*: Ce au?... Nu sînt mulțumiți?

PISICA: Nu te neliniști... Sînt puțin cam supărați din pricină că primăvara e în întîrziere... Las' pe mine... O să lămuresc eu lucrurile...

STEJARUL: Nici nu se putea să nu gîndim toți la fel. Ca să ne ferim de pedeapsa ce-ar putea să ne vină, trebuie să hotărîm acum ce cazně ar fi mai nimerită, mai fără greutăți, mai iute și mai sigură, care să lase mai puține urme ce ne-ar învinovăți, cînd oamenii vor găsi micile trupuri în pădure...

TYLTYL: Ce sînt toate astea?... Unde vrea să ajungă? Am început să mă cam satur... De vreme ce are Pasărea Albastră, să mi-o dea...

TAURUL *(ieşind înainte)*: Cea mai nimerită şi mai sigură e o lovitură zdravănă cu coarnele în pîntec. Să mă năpustesc asupra lor?...

STEJARUL: Cine vorbeşte astfel?

PISICA: Taurul.

VACA: Ar face mai bine să-şi ţie gura. Eu nu mă amestec... Trebuie să pasc toată iarba de pe pajiştea care se vede colo, în albastrul lunii... Am prea multă treabă...

BOUL: Şi eu la fel. De altfel aprob totul dinainte...

FAGUL: Eu vă ofer cea mai înaltă cracă a mea ca să-i spînzurăm...

IEDERA: Eu dau funia...

BRADUL: Eu dau patru scînduri pentru sicriu...

CHIPAROSUL: Şi eu, locul de veci la cimitir...

SALCIA: Cel mai simplu ar fi să-i înecăm într-o gîrlă... Îngrijesc eu de asta...

TEIUL *(împăciuitor)*: Haide, hai... Oare e nevoie să ajungem atît de departe? Sînt foarte tineri... Am putea foarte bine să-i împiedicăm să ne mai vatăme, ţinîndu-i prizonieri într-un ţarc pe care mă oblig să-l ridic sădind tei de jur împrejur...

STEJARUL: Cine-i cel care vorbeşte astfel?... Îmi pare că recunosc vocea mieroasă a Teiului...

BRADUL: El e...

STEJARUL: Va să zică e şi în rîndul nostru un renegat, la fel ca şi în rîndul animalelor?... Pînă acum n-aveam decît trădarea Pomilor fructiferi; dar ăia nu sînt copaci adevăraţi...

PORCUL *(rotindu-şi ochii pofticios)*: Eu socot că mai întîi trebuie s-o mîncăm pe fetiţă... trebuie să fie foarte fragedă...

TYLTYL: Ce îndrugă ăsta?... Aşteaptă tu, Porcule...

PISICA: Nu ştiu ce o fi, dar lucrurile iau o întorsătură urîtă...

STEJARUL: Tăcere!... E vorba să știm care dintre noi va avea cinstea să dea prima lovitură; care va îndepărta de pe creştetele noastre cea mai mare primejdie ce ne paşte de la naşterea Omului...

BRADUL: Ție, regele nostru și patriarhul nostru, ție ți se cuvine cinstea...

STEJARUL: Bradul vorbeşte?... Ei, sînt prea bătrîn!... Sînt orb, neputincios, brațele mele amorțite nu mă mai ascultă... Nu, ție, fratele meu, mereu verde, mereu drept, ție care i-ai văzut născîndu-se pe cei mai mulți dintre acești copaci, ție-ți revine, în locul meu, gloria nobilă a dezrobirii noastre...

BRADUL: Îți mulțumesc, unchiaşule... Dar cum voi avea și cinstea de a înmormînta cele două victime, mi-e teamă să nu trezesc, pe drept, invidia fraților mei; cred că după noi, cel mai bătrîn și mai demn, cel care posedă cea mai bună măciucă e Fagul...

FAGUL: Știți că sînt putred și că măciuca mea nu prea e sigură... Dar Ulmul și Chiparosul au arme puternice...

ULMUL: Aş face-o cu plăcere; dar de-abia mă mai țin pe picioare... azi-noapte, o cîrtiță mi-a răsucit degetul ăl mare de la picior...

CHIPAROSUL: Cît despre mine, sînt gata... Dar ca și bunul meu frate, Bradul, dacă nu voi avea privilegiul de a-i îngropa, mă voi bucura cel puțin de favoarea de a plînge pe mormîntul lor... Ar însemna ca fără drept să cumulez mai multe slujbe... Cereți-i Plopului să...

PLOPUL: Mie?... Cum îți trece prin cap aşa ceva?... Lemnul meu e mai fraged decît carnea de copil... şi pe urmă nu știu ce am... tremur tot... de fierbin-

ţeli... Priviţi-mi frunzele... Pesemne am răcit azi dimineaţă la răsăritul soarelui...

STEJARUL *(izbucnind de mînie)*: Vă e frică de Om... Pînă şi aceşti copilaşi singuri şi dezarmaţi vă insuflă acea spaimă misterioasă, care a făcut pururea din noi robii care sîntem!... Ei bine, nu... Ajunge... Fiindcă aşa stau lucrurile, fiindcă această ocazie e unică, voi merge singur, bătrîn, neputincios, tremurînd, orb, împotriva duşmanului din veac... Unde e?

Dibuind cu băţul se îndreaptă spre Tyltyl.

TYLTYL *(trăgînd cuţitul din buzunar)*: Spre mine se îndreaptă bătrînul cu ciomagul lui?

Toţi ceilalţi Copaci scot un strigăt de spaimă la vederea cuţitului, arma misterioasă şi irezistibilă a Omului; ei aţin calea Stejarului şi îl opresc.

COPACII: Cuţitul... Ia seama!... Cuţitul!...

STEJARUL *(zbătîndu-se)*: Lăsaţi-mă!... E totuna!... Cuţitul sau securea!... Cine-mi stă în cale?... Ce?... Toţi?... Toţi vreţi?... *(Aruncînd ciomagul:)* Ei bine, fie!... Ruşine nouă!... Să ne dezrobească animalele!...

TAURUL: Iau sarcina asupra mea!... Şi cu o singură lovitură de coarne!...

BOUL şi VACA *(reţinîndu-l de coadă)*: Ce te amesteci?... Nu face prostii!... E bucluc!... O să se termine rău!... Tot noi o să plătim... Astîmpără-te... Treaba asta s-o facă Animalele sălbatice...

TAURUL: Nu, nu!... E treaba mea!... Aşteptaţi... Dar ţineţi-mă, că fac moarte de om!

TYLTYL *(lui Mytyl care ţipă)*: Nu-ţi fie teamă!... Stai în spatele meu!... Am cuţitul...

COCOŞUL: E îndrăzneţ piciul...

TYLTYL: Va să zică cu mine au ei ce au?

MĂGARUL: Sigur, băiețele, da' mult ți-a mai trebuit până să te lămurești...

PORCUL: Poți să-ți faci rugăciunea din urmă, ți-a sosit ceasul. Dar n-o ascunde pe fetiță... Vreau să-mi desfete ochii... Pe ea o s-o mănînc a dintîi...

TYLTYL: Da' ce v-am făcut?

BERBECUL: Mai nimic... Mi-ai mîncat frățiorii, mătușa, bunicul, bunica. Așteaptă, așteaptă, cînd am să te pun la pămînt ai să vezi că am și eu dinți...

MĂGARUL: Și că eu am copite...

CALUL *(tropăind mîndru)*: Să mă vedeți pe mine ce-am să le fac... Vreți să-l sfîșii cu dinții sau să-l trîntesc cu copita? *(Se îndreaptă semeț înspre Tyltyl care-l întîmpină cu cuțitul ridicat. Subit cuprins de panică Calul se întoarce și fuge cît îl țin picioarele.)* Ah! păi nu-u! Nu-i drept!... Așa nu... Se apără...

COCOȘUL *(nu-și poate ascunde admirația)*: Are curaj piciul!...

PORCUL *(către Urs și Lup)*: Să ne năpustim împreună... Am să vă susțin din spate... Îi dăm peste cap și apoi o să împărțim fetița cînd o fi la pămînt...

LUPUL: Amăgiți-l într-acolo... Am să fac o mișcare de învăluire...

Îl ocolește pe Tyltyl, îl atacă pe la spate și-l răstoarnă pe jumătate.

TYLTYL: Iudă! *(Se ridică într-un genunchi, rotind cuțitul în aer, acoperind-o cum poate pe surioara lui care strigă desperată. Văzîndu-l pe jumătate la pămînt, toate Animalele și Copacii se apropie și caută să-l lovească. Se face deodată întuneric. Îngrozit Tyltyl strigă după ajutor.)* Ajutor! Ajutor!... Tylô! Tylô! Unde e pisica?... Tylo!... Tylette! Tylette! Veniți! Veniți!...

PISICA *(ipocrită, deoparte)*: Nu pot... Mi-am scrîntit laba...

TYLTYL *(parînd loviturile și apărîndu-se din răsputeri)*: Ajutor!... Tylô! Tylô!... Nu mai pot!... Sînt prea mulți! Ursul! Porcul! Lupul! Măgarul! Bradul! Fagul!... Tylô! Tylô! Tylô!

Trăgînd după sine legăturile rupte, Cîinele sare de după trunchiul Stejarului și îmbrîncind Copacii și Animalele se aruncă în fața lui Tyltyl pe care-l apără cu înverșunare.

CÎINELE *(mușcînd cu furie încoace și încolo)*: Iată-mă! Iată-mă! Stăpîne! Nu-ți fie frică! Pe ei!... Am să-i mușc grozav!... Na! asta ție, Ursule, pentru dosul tău cel mare!... Ei, cine mai poftește!... Na și ție, Porcule, asta-i pentru Cal, și asta pentru coada Taurului!... Iată! Am sfîșiat nădragii Fagului și haina Stejarului!... Bradul a luat-o la sănătoasa!... N-are a face, n-a trecut primejdia.

TYLTYL *(sleit)*: Nu mai pot!... Chiparosul mi-a dat o lovitură zdravănă în cap...

CÎINELE: Au! Asta-i lovitura Salciei! Mi-a rupt laba!

TYLTYL: Năvălesc iară! Toți deodată!... Uite, Lupul!

CÎINELE: Stai, să-i fac safteaua!...

LUPUL: Tîmpitule!... Ești fratele nostru!... Părinții lui ți-au înecat puii!

CÎINELE: Bine au făcut!... Cu atît mai bine!... Pentru că-ți semănau.

TOȚI COPACII și TOATE ANIMALELE: Renegatule!... Idiotule!... Trădător! Ticălos! Găgăuță!... Iuda!... Părăsește-l! Îl așteaptă moartea! Treci de partea noastră!

CÎINELE *(plin de înfocare și devotament)*: Nu! nu! Singur împotriva tuturor!... Nu, nu!... Rămîn credincios zeilor! Ființelor celor mai bune! celor mai generoa-

se! *(Către Tyltyl:)* Păzea, iată Ursul!... Ferește-te de Taur. Îi sar eu în beregată!... Au! O lovitură de copită... Măgarul mi-a rupt doi dinți...

TYLTYL: Nu mai pot, Tylô!... Au!... Ulmul mi-a dat una... Uite, îmi sîngerează mîna... Asta Lupul sau Porcul mi-a făcut-o...

CÎINELE: Așteaptă, stăpîne... Lasă-mă să te sărut... Rana am s-o ling eu... o să-ți facă bine... Rămîi în spatele meu... Nu mai îndrăznesc să se apropie... Ba da!... Uite-i că se-ntorc!... Ah!... Ăsta-i atac, nu glumă!... Să ne ținem tari!

TYLTYL *(lăsîndu-se să cadă pe pămînt)*: Nu, nu mai pot...

CÎINELE: Vin... îi aud, îi miros!...

TYLTYL: Unde?... Cine?

CÎINELE: Uite, colo!... Lumina!... Ne-a găsit!... Am scăpat, prințișorul meu!... Sărută-mă! Sîntem salvați! Uite!... Se codesc... Dau îndărăt!... Le e frică!

TYLTYL: Lumină!... Lumină!... Vino, vino odată!... Grăbește-te! S-au răsculat! S-au ridicat cu toții împotriva noastră!

Lumina își face intrarea; pe măsură ce înaintează, Aurora se ridică peste pădurea care se luminează.

LUMINA: Ce s-a întîmplat?... Ce e? Bine, prostuțule, tot n-ai învățat... Rotește Diamantul! Vor reintra în Tăcere și Întuneric și n-ai să mai vezi simțămintele lor...

Tyltyl întoarce Diamantul. Numaidecît sufletele tuturor Copacilor se grăbesc să reintre în trunchiurile lor care se închid la loc. Sufletele Animalelor dispar și ele; în depărtare se văd păscînd liniștit o vacă, un berbec etc. Pădurea face iar pe nevinovata. Mirat, Tyltyl privește în jurul lui.

TYLTYL: Unde sînt?... Ce au avut?... Au căpiat?...

LUMINA: Ba nu, sînt totdeauna așa, dar voi nu știți, fiindcă nu-i vedeți... Ți-am spus, e primejdios să-i trezești, dacă nu sînt și eu cu tine...

TYLTYL *(ștergîndu-și cuțitul)*: Oricum, dacă nu era Cîinele și n-aveam cuțitul... N-aș fi crezut niciodată că sînt așa de răi.

LUMINA: Vezi bine că Omul e singur de tot contra tuturor pe lume!

CÎINELE: Nu te doare nimica, stăpîne?...

TYLTYL: Nu prea... Pe Mytyl nici n-au atins-o... Dar tu, bietul meu Tylô?... Ți-e botul însîngerat și laba ți-e ruptă?...

CÎINELE: N-are a face... Mîine nici n-o să se mai vadă... Dar am avut de furcă cu ei, nu glumă...

PISICA *(ieșind dintr-un desiș șchiopătînd)*: Cred și eu... Boul mi-a dat niște coarne în burtă... N-au rămas semne, dar mă doare rău... Și Stejarul mi-a rupt laba...

CÎINELE: Tare aș vrea să știu pe care din ele...

MYTYL *(mîngîind Pisica)*: Săraca Tylette, e adevărat?... Unde erai, că nu te-am zărit...

PISICA *(cu fățărnicie)*: Mămico, am fost rănită chiar la început, atacîndu-l pe Porcul cela rău care voia să te mănînce... Atunci Stejarul mi-a dat o lovitură grozavă, care m-a zăpăcit...

CÎINELE *(către Pisică, printre dinți)*: Știi, am două vorbe să-ți spun... Ai să vezi tu acuși!...

PISICA *(miorlăind către Mytyl)*: Mămico, mă insultă... Vrea să mă bată...

MYTYL *(către Cîine)*: Las-o în pace, javră urîcioasă...

Ies cu toții.

CORTINA

ACTUL IV

TABLOUL 6

În fața cortinei

Intră Tyltyl, Mytyl, Lumina, Cîinele, Pisica, Pîinea, Focul, Zahărul, Apa și Laptele.

LUMINA: Zîna Bérylune mi-a trimis vorbă că după cît se pare Pasărea Albastră se găsește aici.

TYLTYL: Unde aici?

LUMINA: Aici, în cimitirul din spatele acestor ziduri... Se pare că unul din cei ce odihnesc în acest cimitir o ascunde în mormînt... Numai că nu știm care... Trebuie să-i cercetăm...

TYLTYL: Să-i cercetăm?... Cum?...

LUMINA: Foarte simplu: la miezul nopții, ca să nu-i stingherim prea mult, ai să răsucești Diamantul. O să-i vedem ieșind din pămînt; sau o să-i vedem în fundul gropilor lor pe cei care n-au să iasă...

TYLTYL: N-or să se supere?

LUMINA: De loc. Nici n-au să bănuiască... Nu le place să fie tulburați, dar cum și așa au obiceiul să iasă la miezul nopții, asta n-o să-i stingherească de loc...

TYLTYL: De ce Pîinea, Zahărul și Laptele sînt atît de palide și nu zic nimic?...

LAPTELE *(șovăitor)*: Simt că mă ia cu amețeală...

LUMINA *(încet lui Tyltyl):* Fă-te că nu vezi... Le e frică de morți...

FOCUL *(țopăind):* Mie nu mi-e frică... Sînt deprins să-i ard... Altădată îi ardeam pe toți; era mai bine...

TYLTYL: Și Tylô de ce tremură?... Îi e și lui frică?

CÎINELE *(clănțănind din dinți):* Eu?... Nu tremur!... Mie nu mi-e frică niciodată, dar dacă te duci, merg și eu...

TYLTYL: Nici Pisica nu spune nimic!

PISICA *(misterioasă):* Știu eu ce știu...

TYLTYL *(către Lumină):* Vii cu noi?...

LUMINA: E mai bine să rămîn la poarta cimitirului cu lucrurile și cu animalele... N-a venit încă vremea... Lumina încă nu poate pătrunde la cei morți... Am să te las singur cu Mytyl...

TYLTYL: Tylô nu poate să rămînă cu noi?

CÎINELE: Ba da, ba da, eu rămîn, eu rămîn aici... Vreau să rămîn cu micuțul meu stăpîn!...

LUMINA: Nu se poate... Porunca Zînei e categorică; de altfel, nu se poate întîmpla nimic...

CÎINELE: Bine, bine, fie și-așa... Dacă-ți fac vreun rău, micul meu stăpîn, n-ai decît să faci așa *(fluieră)* și ai să vezi... O să se-ntîmple ca-n pădure. Ham! Ham! Ham!

LUMINA: Hai, la revedere, dragii mei... Rămîn pe aproape... *(Sărută copiii.)* Cei care mă iubesc și pe care-i iubesc mă regăsesc totdeauna. *(Către Lucruri și Animale:)* Voi ăștilalți p-aici.

Iese împreună cu Lucrurile și Animalele. Copiii rămîn singuri în mijlocul scenei. Cortina se deschide descoperind Tabloul 7.

TABLOUL 7

Cimitirul

E noapte. Clar de lună. Un cimitir de ţară. Numeroase morminte, movilițe cu iarbă, cruci de lemn, pietre funerare etc.

Tyltyl şi Mytyl în picioare lîngă o coloană frîntă.

MYTYL: Mi-e frică!

TYLTYL *(destul de îngrijorat)*: Mie nu mi-e frică niciodată...

MYTYL: Sînt răi morţii, nu?

TYLTYL: Ba nu, de vreme ce nu-s vii...

MYTYL: Ai mai văzut vreodată morţi?...

TYLTYL: Da, odată, demult, cînd eram foarte tînăr...

MYTYL: Cum sînt, spune?!...

TYLTYL: Sînt albi de tot, foarte liniştiţi şi foarte reci, şi nu vorbesc...

MYTYL: O să-i vedem, nu?

TYLTYL: Sigur, o dată ce ne-a făgăduit Lumina...

MYTYL: Unde sînt morţii?

TYLTYL: Aici, sub iarbă, sau sub pietrele astea mari...

MYTYL: Stau aici tot anul?
TYLTYL: Da.
MYTYL *(arătînd spre lespezile de pe morminte)*: Astea-s ușile caselor lor?
TYLTYL: Da.
MYTYL: Și ies la plimbare cînd e timp frumos?
TYLTYL: Nu pot ieși decît noaptea...
MYTYL: De ce?
TYLTYL: Fiindcă sînt în cămașă...
MYTYL: Și ies și pe ploaie?
TYLTYL: Nu, cînd plouă, stau acasă...
MYTYL: Spune, e frumos la ei?
TYLTYL: Se zice că e foarte strîmt...
MYTYL: Au copii?
TYLTYL: Sigur că da; aici sînt toți cei care mor...
MYTYL: Și cu ce se hrănesc?
TYLTYL: Cu rădăcini...
MYTYL: Și o să-i vedem?...
TYLTYL: Sigur că da, de vreme ce vedem tot, cînd rotim Diamantul...
MYTYL: Și ce au să spună?
TYLTYL: N-au să spună nimic, fiindcă ei nu vorbesc...
MYTYL: Dar de ce nu vorbesc?...
TYLTYL: Fiindcă n-au nimic de spus...
MYTYL: Dar de ce n-au nimic de spus?...
TYLTYL: Mă plictisești...

O clipă de tăcere.

MYTYL: Cînd rotești Diamantul?...
TYLTYL: Știi prea bine că Lumina ne-a spus să așteptăm miezul nopții, pentru că atunci îi stingherim mai puțin.
MYTYL: Dar de ce o să-i stingherim mai puțin atunci?...
TYLTYL: Pentru că e ora cînd ies să ia aer...
MYTYL: Nu e încă miezul nopții?

TYLTYL: Vezi orologiul din turnu[1] bisericii?
MYTYL: Da, văd chiar şi limba cea mică...
TYLTYL: Ei bine, are să sune miezul nopţii. Ia! Tocmai... Auzi?

Se aud douăsprezece bătăi.

MYTYL: Hai să plecăm!...
TYLTYL: Tocmai acum?... Am să rotesc Diamantul!
MYTYL: Nu, nu!... Nu-l răsuci!... Vreau să plec!... Mi-e aşa frică, frăţioare. Mi-e tare frică...
TYLTYL: Dar nu e nici o primejdie...
MYTYL: Nu vreau să văd morţii!... Nu vreau să-i văd!...
TYLTYL: Bine, n-ai să-i vezi, o să-nchizi ochii.
MYTYL *(agăţîndu-se de hainele lui Tyltyl)*: Tyltyl, nu pot!... Nu, nu se poate! Au să iasă din pămînt!
TYLTYL: Nu mai tremura aşa... N-au să iasă decît o clipă...
MYTYL: Dar şi tu tremuri. O să fie înfricoşător!...
TYLTYL: E timpul: să nu pierdem momentul...

Tyltyl roteşte Diamantul. Urmează un minut de tăcere şi de nemişcare înfricoşătoare; după care, încet-încet crucile încep să se clatine, mormintele se deschid, lespezile se ridică.

MYTYL: *(ghemuindu-se lîngă Tyltyl)*: Ies!... Uite-i!...

Apoi din mormintele larg căscate încolţeşte treptat o floră, la-nceput subţire şi timidă ca un abur, apoi albă şi imaculată şi tot mai deasă, tot mai înaltă, mai îmbelşugată şi mai minunată, care încet-încet dar irezistibil se întinde peste tot, transformînd cimitirul într-un fel de grădină feerică şi sărbătorească, asupra căreia nu întîrzie să se reverse primele raze ale zorilor. Roua străluceşte, florile se deschid, vîntul murmură prin frunze, albinele zumzăie, păsărelele se trezesc şi

umplu văzduhul cu beția primelor imnuri de slavă închinate soarelui și vieții. Uluiți și orbiți de această priveliște, Tyltyl și Mytyl, ținîndu-se de mînă, fac cîțiva pași printre flori, căutînd urmele mormintelor.

MYTYL *(căutînd prin iarbă)*: Unde sînt morții?
TYLTYL *(la fel)*: Nu sînt morți...

CORTINA

TABLOUL 8

În fața cortinei care reprezintă nori minunați

Intră Tyltyl, Mytyl, Lumina, Cîinele, Pisica, Pîinea, Focul, Zahărul, Apa și Laptele.

LUMINA: Cred că de astă dată am pus mîna pe Pasărea Albastră. Trebuia să mă gîndesc la lucrul ăsta de la început... De-abia azi-dimineață, împrospătîndu-mi puterile în lumina răsăritului, mi-a picat în gînd ideea asta ca o rază din cer... Sîntem la intrarea grădinilor fermecate, în care se află strînse la un loc, în paza Destinului, toate Bucuriile, toate Fericirile Omului...

TYLTYL: Sînt multe? O să avem și noi parte de ele? Sînt mici?

LUMINA: Sînt și mai mărunte și mai mari, și mai de rînd și mai delicate, unele foarte frumoase și altele mai puțin... Dar cele mai urîte au fost date afară din grădini acum cîtva timp și și-au căutat adăpost la Nenorociri. Fiindcă, să știi, Nenorocirile locuiesc într-o peșteră învecinată, care dă în grădina Fericirilor, fiind despărțită de ea numai printr-un soi de abur sau de perdea subțire pe care, cînd suflă dinspre culmile Dreptății sau din

adîncurile Eternității, vîntul o ridică în fiece clipă... Acum trebuie să ne pregătim și să luăm unele măsuri de prevedere. De obicei, Fericirile sînt bune, totuși unele sînt mai primejdioase și mai viclene decît Nenorocirile cele mai grele...

PÎINEA: Am o idee! Dacă sînt primejdioase și viclene, n-ar fi mai bine s-așteptăm la poartă, ca să le putem veni în ajutor copiilor dacă ar fi siliți să fugă...

CÎINELE: Ba de loc! ba de loc!... Vreau să merg pretutindeni cu micii mei stăpîni! Cui îi e frică să rămînă la poartă! N-avem nevoie *(privind Pîinea:)* nici de mișei *(privind Pisica:)*, nici de trădători...

FOCUL: Eu merg!... Pare să fie vesel acolo... Se dansează tot timpul...

PÎINEA: Se și mănîncă?

APA *(oftînd)*: N-am cunoscut nicicînd nici cea mai mică Fericire!... Vreau și eu să văd în sfîrșit una!

LUMINA: Liniște! Nu v-a cerut nimeni părerea... Iată ce am hotărît: Cîinele, Pîinea și Zahărul îi vor întovărăși pe copii. Apa are să stea afară, fiindcă-i prea rece, iar Focul fiindcă prea e zurbagiu. Sfătuiesc și Laptele să rămînă la poartă fiindcă se înfierbîntă repede; cît despre Pisică, să facă cum îi e voia...

CÎINELE: Îi e frică!...

PISICA: Eu merg să dau ziua bună cîtorva Nenorociri, care-mi sînt vechi prietene și locuiesc alături de Fericiri...

TYLTYL: Și tu, Lumină, nu vii?...

LUMINA: Nu pot intra așa la Fericiri, cele mai multe nu suportă prezența mea... Dar am cu mine vălul cel des cu care mă acopăr cînd îi cercetez pe cei

fericiți. *(Desface un văl lung în care se înfășoară cu grijă.)* Nu se cade ca vreo rază strecurată din sufletul meu să le sperie, fiindcă sînt destule Fericiri care se tem și sînt nefericite... Așa, nici cele mai puțin frumoase și nici chiar cele mai corpolente nu vor avea a se teme de nimic...

Cortina se deschide descoperind Tabloul 9.

TABLOUL 9

Grădina Fericirilor

Cînd se deschide cortina, în grădină, pe primul plan, se vede un fel de sală mare formată din coloane înalte de marmoră. Draperii grele de purpură susținute de șnururi împletite din fir de aur, întinse între coloane, ascund fundul grădinii. Arhitectura amintește momentele cele mai senzuale și mai somptuoase ale Renașterii venețiene sau flamande (Veronese și Rubens). Pretutindeni ghirlande, cornuri ale abundenței, torsade, vase, statui, podoabe aurite. La mijloc, o masivă masă de matostat și argint aurit, pe care sînt numeroase candelabre, cristale, vase de aur și de argint. Masa este supraîncărcată cu fel și fel de mîncăruri ca-n basme. Printre mormanele de vînaturi, fructe exotice, printre căni și amfore răsturnate, mănîncă, beau, urlă, cîntă, se agită, se tăvălesc, sau dorm cele mai mari Fericiri de pe Pămînt. Sînt făpturi enorme, necrezut de grase și roșii la față, învestmîntate în catifea și brocart și poartă coronițe de aur bătute cu perle și alte nestemate. Sclave frumoase aduc neîncetat farfurii încărcate cu mîn-

căruri frumos împodobite şi băuturi spumoase. Muzică vulgară, veselă şi zgomotoasă în care domină alămurile. Scena este scăldată într-o lumină roşie, apăsătoare.

Tyltyl, Mytyl, Cîinele, Pîinea şi Zahărul, la început sfioşi, se înghesuie în jurul Luminii, în dreapta, în primul plan. Fără să zică nimic, Pisica se îndreaptă spre fund, dreapta, ridică o perdea întunecată şi dispare.

TYLTYL: Cine sînt boierii ăştia graşi, care petrec şi mănîncă atîtea bunătăţi?...

LUMINA: Sînt cele mai mari Fericiri de pe Pămînt, cele care se pot vedea cu ochiul liber. Se poate, deşi nu prea cred, ca Pasărea Albastră să se fi rătăcit o clipă pe aici. De aceea nu roti încă Diamantul. Deocamdată ca să ne facem datoria să cercetăm această parte a sălii.

TYLTYL: Ne putem apropia?

LUMINA: Bineînţeles. Deşi cam vulgari şi destul de prost crescuţi, nu sînt răi...

MYTYL: Vai ce prăjituri bune au!...

CÎINELE: Şi vînat! şi cîrnaţi! şi pulpe de miel şi ficat de viţel! *(Sentenţios:)* Nimic pe lume nu e mai bun şi mai gustos decît ficatul de viţel!...

PÎINEA: Afară de Pîinile Duble plămădite din cea mai fină făină de grîu! Au nişte Pîini grozave!... Ce frumoase sînt! Ce frumoase!... Şi-s mai mari ca mine!

ZAHĂRUL: Mă iertaţi, mă iertaţi! Daţi-mi voie! Daţi-mi voie!... Nu vreau să jignesc pe nimeni, dar nu uitaţi zaharicalele care constituie fala acestei mese

și a căror strălucire și bogăție întrece, dacă mă pot exprima astfel, tot ce există în această sală și în orice alt loc...

TYLTYL: Par atît de mulțumite și fericite!... și țipă, rîd, cîntă!... Cred că ne-au văzut...

Într-adevăr, o duzină de Fericiri s-au sculat de la masă și ținîndu-se de pîntec se apropie greoi de grupul copiilor.

LUMINA: Nu te teme, sînt foarte primitori. Cred că vin să te poftească la ospăț... Nu primi, nu primi nimic, ca nu cumva să uiți de treaba pe care o ai de făcut...

TYLTYL: Cum? Nici măcar o prăjiturică? Par atît de bune, atît de proaspete, așa frumos îmbrăcate în glazură, așa bogat împodobite cu fructe zaharisite, umplute cu atîta frișcă!

LUMINA: Sînt primejdioase, ar putea să-ți frîngă voința. Trebuie să știi să renunți la unele lucruri de dragul datoriei pe care trebuie să o îndeplinești. Refuză cuviincios, dar hotărît. Iată-i...

CĂPETENIA FERICIRILOR *(întinzîndu-i mîna)*: Bună ziua, Tyltyl!

TYLTYL: Mă cunoașteți?... Cine sînteți?

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI: Sînt cea mai mare dintre Fericiri, — Fericirea De A Fi Bogat, și în numele fraților mei vin să vă rog ca împreună cu familia să binevoiți a cinsti prin prezența voastră ospățul nostru cel fără sfîrșit. Vă veți afla în mijlocul a tot ce are lumea mai bun, în mijlocul adevăratelor și Marilor Fericiri de pe acest Pămînt. Permiteți-mi să vă prezint pe cele mai însemnate. Iată, acesta e ginerele meu, Fericirea De A Fi Proprietar, care e burtos ca o pară. Iată și Fericirea Vanității Satisfăcute, cu obrazul um-

flat... *(Acesta salută protector.)* Iată acum Fericirea De A Bea Atunci Cînd Nu Ţi-e Sete şi Fericirea De A Mînca Atunci Cînd Nu Ţi-e Foame. Sînt gemene şi au picioarele de macaroane. *(Aceste două Fericiri salută clătinîndu-se.)* Iată Fericirea De A Nu Şti Nimic, care e surdă ca un calcan... şi Fericirea De A Nu-nţelege Nimic, care e oarbă ca o cîrtiţă... Fericirea De A Nu Face Nimic şi Fericirea De A Dormi Mai Mult Decît Trebuie, cu mîini de miez de pîine şi ochi din peltea de piersici. Iată în sfîrşit Rîsu-n Hohote, care a căscat pînă la urechi, şi căruia nu-i poate rezista...

Rîsu-n Hohote salută, strîmbîndu-se de rîs.

TYLTYL *(arătînd cu degetul o Mare Fericire ce se ţine cam deoparte)*: Şi aceea care nu-ndrăzneşte să se apropie şi ne-ntoarce spatele?...

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI: Lasă, e o Fericire care se cam sfieşte şi nu poate fi prezentată copiilor... *(Luîndu-l de mînă pe Tyltyl:)* Dar poftiţi! Să reîncepem ospăţul! E a douăsprezecea oară că reîncepem de azi-dimineaţă. Nu vă aşteptam decît pe voi. Auziţi, toţi comesenii vă cheamă în gura mare. Nu vi-i pot prezenta pe toţi, prea sînt mulţi... *(Oferind braţul copiilor:)* Daţi-mi voie să vă conduc la locurile de cinste...

TYLTYL: Vă mulţumesc foarte mult, domnule... Îmi pare nespus de rău... Nu pot deocamdată... Sîntem foarte grăbiţi, căutăm Pasărea Albastră. Nu ştiţi cumva unde se ascunde?

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI: Pasărea Albastră?... Ia stai... Da, da, mi-aduc aminte... mi s-a vorbit cîndva... Mi se pare că e o pasăre care nu e bună de mîncat... În orice caz n-a apărut niciodată pe masa noastră... Asta înseamnă că nu e nimic

de capul ei... Dar nu-ţi face sînge rău, avem noi atîtea alte lucruri mai grozave... O să împărtăşiţi viaţa noastră şi o să vedeţi tot...

TYLTYL: Ce faceţi?

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI: Păi, tot timpul, îndeletnicirea noastră este să nu facem nimic... N-avem o clipă de odihnă... Trebuie să bem, trebuie să mîncăm, trebuie să dormim... E istovitor...

TYLTYL: Şi e distractiv?

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI: Sigur că da... Trebuie, altceva nici nu există pe acest Pămînt...

LUMINA: Credeţi?

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI *(încet cătreTyltyl, arătînd Lumina cu degetul)*: Cine e această tînără prost crescută?

În timpul acestei conversaţii, mai multe Ferîciri Mari de rangul al doilea au tăbărît asupra Cîinelui, Zahărului şi Pîinii şi au reuşit să-i ducă la masa ospăţului. Deodată Tyltyl îi zăreşte la masă pe cei trei, care, aşezaţi în mijlocul gazdelor, mănîncă, beau şi zburdă nebuneşte.

TYLTYL *(către Lumină)*: Uite, Lumină; s-au aşezat la ospăţ!

LUMINA: Cheamă-i! Altfel o să iasă bucluc...

TYLTYL: Tylô!... Tylô!... aici!... Aici, numaidecît, n-auzi? Şi tu, Pîine, şi tu, Zahărule, cin' v-a dat voie să vă depărtaţi de mine? Ce faceţi acolo?

PÎINEA *(cu gura plină)*: N-ai putea să vorbeşti mai cuviincios cu noi?...

TYLTYL: Ce? Pîinea îndrăzneşte să mă tutuiască?... Ce te-a găsit?... Şi tu, Tylô!... Aşa m-asculţi tu pe mine?... Hai, vin-aici!... În genunchi, în genunchi... Mai repede!

CÎINELE *(din capul mesei, cu voce scăzută)*: Eu cînd mănînc nu mai aud nimic, nu mai ştiu de nimeni şi de nimic...

ZAHĂRUL *(mieros)*: Iartă-ne, dar nu putem să plecăm aşa, fără să supărăm pe drăgălaşele noastre gazde...

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI: Vedeţi!... Urmaţi-le pilda... Sînteţi aşteptaţi... Nu admitem să ne refuzaţi... O să vă luăm cu de-a sila... Hai, fraţilor, daţi-mi o mînă de ajutor... Să-i tîrîm cu forţa la masă, să fie fericiţi fără voia lor!...

Strigînd şi ţopăind de bucurie, toate Fericirile cele Mari tîrăsc copiii, care se zbat. Rîsu-n Hohote o prinde pe Lumină de talie.

LUMINA: Roteşte Diamantul, e timpul!

Tyltyl execută porunca Luminii. Imediat, o lumină nespus de pură, trandafirie, dulce şi transparentă, inundă scena. Greoaiele ornamente din primul plan, grelele draperii roşii se desprind şi dispar, descoperind o grădină ca în basme, în care domnesc pacea şi seninătatea. Grădina este ca un palat de verdeaţă cu perspective armonioase, în care splendoarea frunzişului luminos şi îmbelşugat, dar totodată bine ordonat, în care beatitudinea feciorelnică a florilor precum şi prospeţimea şi voioşia apelor ce curg ţîşnesc şi şiroiesc din toate părţile, poartă parcă pînă la orizont ideea de fericire. Masa de ospăţ se scufundă şi dispare fără urmă, iar în clipa în care lumina cea pură năvăleşte pe scenă, catifelele, brocarturile şi coroanele Fericirilor celor Mari zboară, se sfîşie şi cad la pămînt o dată cu măştile vesele ale comesenilor buimaci. Aceştia se dezumflă văzînd cu ochii, ca nişte băşici sparte, şi se privesc unul pe altul, clipind des, din pricina luminii

neobişnuite care le supără ochii. Văzîndu-se în sfîrşit aşa cum sînt în realitate, adică goi, hidoşi, fleşcăiţi, jalnici, încep să urle ruşinaţi şi înspăimîntaţi. Printre urletele lor se disting cele ale Rîsului în Hohote, care le domină pe celelalte. Doar Fericirea De A Nu Înţelege Nimic rămîne liniştită. Celelalte Fericiri se zbat înspăimîntate, căutînd să fugă, nădăjduind să găsească unghere mai întunecoase prin care să se ascundă. Dar în grădina orbitoare de lumină nu mai e nici o umbră. De aceea, neavînd încotro, cei mai mulţi se hotărăsc să treacă dincolo de perdeaua care, într-un colţ la dreapta, acoperă intrarea în peştera Nenorocirilor. De fiecare dată cînd careva, cuprins de panică, ridică perdeaua, se aud izbucnind din adîncul Peşterii o furtună de ocări şi blesteme. Cîinele, Pîinea şi Zahărul se întorc acum abătuţi lîngă copii şi se ascund vinovaţi în spatele lor.

TYLTYL *(privind cum se risipesc Marile Fericiri)*: Doamne, ce urîte mai sînt!... Unde se duc?...

LUMINA: Cred, zău, că şi-au pierdut capul... Se duc să-şi caute adăpost la Nenorociri, unde mi-e teamă că au să rămînă pentru totdeauna...

TYLTYL *(privind uimit în jurul său)*: Oh, ce grădină frumoasă, ce grădină minunată!... Unde sîntem?

LUMINA: Sîntem în acelaşi loc, doar ochii tăi şi-au schimbat felul de a vedea... Văd acum adevărata faţă a lucrurilor... Putem distinge acum esenţa Fericirilor care înfruntă chiar şi lum na Diamantului.

TYLTYL: Ce frumos!... Ce vreme frumoasă! Ai crede că sîntem în plină vară... Uite, parcă se apropie şi parcă vor să intre în vorbă.

Într-adevăr, făpturi îngerești, care parcă s-au trezit dintr-un somn lung, încep să populeze grădina. Ele se mișcă armonios, lunecînd parcă printre arbori, învestmîntate, în rochii luminoase. Culorile rochiilor sînt subtile și suave: culoarea bobocului de trandafir, a surîsului apelor, a azurului dimineții, a chihlimbarului etc.

LUMINA: Iată cîteva Fericiri Binevoitoare care ne vor desluși...

TYLTYL: Le cunoști?...

LUMINA: Da, le cunosc pe toate; le vizitez adesea, fără să știe cine sînt...

TYLTYL: Da, ce multe, ce multe... Răsar din toate părțile!...

LUMINA: Altădată erau și mai multe. Dar Fericirile cele Mari le-au făcut mult rău.

TYLTYL: Nu-i nimic, și așa sînt destule...

LUMINA: Ai să mai vezi încă alte multe Fericiri, pe măsură ce puterea Diamantului are să pună stăpînire pe grădină... Pe Pămînt sînt mult mai multe Fericiri decît își închipuie Oamenii, dar cei mai mulți nu știu să le vadă...

TYLTYL: Uite, vin spre noi niște făpturi mărunțele, hai să le ieșim înainte...

LUMINA: Nu-i nevoie; cele pe care vrem să le cunoaștem au să treacă pe aici. N-avem timp să facem cunoștință cu toate.

Un grup de Fericiri Mărunte, alergînd și rîzînd voios, ies din tufișuri și joacă o horă împrejurul copiilor.

TYLTYL: Ce frumoase sînt, ce frumoase!... De unde vin, cine sînt?

LUMINA: Sînt Fericirile Copiilor.

TYLTYL: Pot să le vorbesc?

LUMINA: Nu. Cîntă, dansează, rîd, dar încă nu vorbesc...

TYLTYL *(fără astîmpăr)*: Bună ziua! Bună ziua!... Ia te uită la dolofanul cela care rîde... Ce obrăjori frumoşi mai au şi ce vestminte frumoase... Toată lumea e bogată aici?...

LUMINA: Ba nu, aici, ca pretutindeni, sînt mult mai mulţi săraci, decît bogaţi...

TYLTYL: Unde sînt săracii?...

LUMINA: Nu-i poţi deosebi... Fericirea unui copil e totdeauna învestmîntată cu tot ce-i mai frumos pe pămînt, şi în cer...

TYLTYL: *(nemaiputînd sta locului)*: Aş vrea să dansez cu ei...

LUMINA: Nu se poate... n-avem timp... Văd că Pasărea Albastră nu-i aici... De altfel, sînt grăbiţi, vezi, s-au şi dus... Nici ei n-au timp de pierdut, fiindcă copilăria e aşa de scurtă...

O altă ceată de Fericiri Mărunte, ceva mai mari decît cele dinainte, năvălesc în grădină, cîntînd cît le ţine gura: „Iată-i! Iată-i!!! Ne văd! Ne văd!..." şi dansează în jurul copiilor o farandolă[1] *voioasă, după care o Fericire care pare a fi conducătoarea grupului înaintează spre Tyltyl, întinzîndu-i mîna.*

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Bună ziua, Tyltyl!

TYLTYL: Încă una care mă cunoaşte! *(Către Lumină:)* Am început să fiu cunoscut peste tot. Tu cine eşti?

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Nu mă cunoşti?... Fac prinsoare că nu recunoşti pe nici unul dintre noi.

---

[1] Dans popular din sud-estul Franţei.

TYLTYL *(destul de încurcat)*: Nu... Nu ştiu... Nu mi-aduc aminte să vă fi văzut...

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Aţi auzit?... Eram sigură!... Nu ne-a văzut niciodată... *(Toate celelalte Fericiri din grup pufnesc în rîs.)* Dar, micul meu Tyltyl, tu nu ne cunoşti decît pe noi!... Doar sîntem mereu în jurul tău! Mîncăm, bem, netrezim şi respirăm, trăim cu tine...

TYLTYL: Da, da, aşa e... da, ştiu, îmi aduc aminte... Dar aş vrea să ştiu cum vă cheamă...

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Văd bine că nu ştii nimic... Sînt Căpetenia Fericirilor Casei Tale; şi astea sînt celelalte Fericiri care sălăşluiesc în casa ta...

TYLTYL: Există Fericiri acasă...?

Fericirile pufnesc în rîs.

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: L-aţi auzit!... Întrebi dacă există Fericiri în casa ta?... Bine, nenorocitule, e plină de Fericiri; aşa de plină că-i gata să se reverse pe uşi şi pe ferestre... Noi rîdem, noi cîntăm, noi înveselim casa de spargem pereţii şi ridicăm acoperişul, dar orice am face, tu nu vezi şi nu auzi nimic. Nădăjduiesc că pe viitor ai să fii mai cu luare-aminte... Pînă una, alta, strînge mîna Fericirilor mai de seamă... Aşa, cînd ai să te întorci acasă, ai să le recunoşti mai uşor... Şi la sfîrşitul unei zile frumoase, vei putea să le încurajezi cu un surîs, să le spui un cuvînt drăguţ, de mulţumire, fiindcă într-adevăr fac tot ce le stă în putere ca să-ţi fie viaţa uşoară şi plăcută... Mai întîi, eu, care sînt totdeauna gata să te slujesc, Fericirea De A Fi Sănătos... Nu sînt cea mai frumoasă, dar sînt cea mai importantă dintre Fericirile Casei Tale. Ei, ai să mă

recunoşti?... Aceasta-i Fericirea Aerului Curat care e aproape transparentă... Aceasta-i Fericirea De A-şi Iubi Părinţii, care e îmbrăcată în cenuşiu şi e mereu puţin tristă, fiindcă nimeni nu o bagă în seamă niciodată... Iată şi Fericirea Cerului Senin, fireşte, investmîntată în albastru; şi Fericirea Pădurii, fireşte, îmbrăcată în verde şi pe care ai s-o vezi ori de cîte ori ai să priveşti pe fereastră... Iată apoi Fericirea Orelor Însorite ale cărei vestminte au strălucirea Diamantului şi Fericirea Primăverii, învăluită în smarald vaporos...

TYLTYL: Şi sînteţi la fel de frumoase în fiecare zi?...

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Sigur că da, dacă deschizi bine ochii în fiecare zi e sărbătoare, în fiecare zi e duminică, în toate casele. Pe urmă, cînd se lasă seara, iată că vine Fericirea Apusurilor De Soare, care e mai frumoasă decît toate reginele din lume şi după ea apare Fericirea De A Vedea Ivindu-se Stelele, investmîntată în aur ca zeii de altădată... Apoi, cînd e vreme rea, iată că se arată Fericirea Ploii, acoperită cu mărgăritare, şi Fericirea Focului De Iarnă care încălzeşte mîinile îngheţate sub frumoasa ei manta de purpură... Şi nici n-o mai amintesc pe cea mai dulce între toate, Fericirea Gîndurilor Nevinovate, care e cea mai curată dintre noi, fiindcă e soră cu Marile Bucurii Senine, pe care ai să le vezi curînd... Pe urmă, uite... Dar, zău, prea sînt multe... N-am mai termina niciodată şi trebuie să dau de ştire Marilor Bucurii, care sînt colo sus, în fund, lîngă porţile cerului, şi încă nu ştiu că aţi sosit... Am să trimit la ele Fericirea De A Alerga Prin Rouă Cu Picioarele Goale,

care e cea mai sprintenă... *(Către Fericirea De A Alerga Prin Rouă Cu Picioarele Goale, care se apropie săltînd ca o căprioară:)* Du-te!

În clipa asta, un drăcuşor de copil în tricou negru se apropie de Tyltyl croindu-şi drum prin mulţime şi scoţînd strigăte nearticulate. Drăcuşorul începe să ţopăie ca un nebun în jurul lui Tyltyl, dîndu-i pe furiş bobîrnace, scatoalce şi lovindu-l cu piciorul.

TYLTYL *(năucit şi mîniat):* Cine mai e şi sălbaticul ăsta?

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Of! Iar Fericirea De A Fi Nesuferit care a scăpat din peştera Nenorocirilor. Nu mai ştim unde s-o închidem. Fuge de peste tot şi nici Nenorocirile nu mai vor s-o adăpostească.

Drăcuşorul continuă să se hîrjonească cu Tyltyl care zadarnic încearcă să se apere, apoi, deodată, rîzînd cu hohote, dispare fără nici un motiv, cum a şi venit.

TYLTYL: Ce-a păţit? E puţin cam într-o parte?

LUMINA: Nu ştiu. Cam aşa eşti şi tu cînd nu eşti cuminte. Dar ar trebui să întrebăm de Pasărea Albastră. Căpetenia Fericirilor Casei Tale s-ar putea să ştie unde e...

TYLTYL: Unde e?

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Nu ştie unde e Pasărea Albastră!

Toate Fericirile Casei izbucnesc în rîs.

TYLTYL *(jignit):* Da, nu ştiu... Nu-i nimic de rîs în asta...

Noi hohote de rîs.

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Haide, nu te supăra... şi apoi, să fim serioşi... Nu ştie, şi pace, ce vreţi, nu e întru nimic mai caraghios decît cei mai mulţi Oameni... Dar iată, mica Fericire De A Alerga Prin Rouă Cu Picioarele Goale a şi dat de ştire Marilor Bucurii, şi acum, iată, vin spre noi...

Făpturi îngereşti, înalte, îmbrăcate în rochii luminoase, se apropie încetişor.

TYLTYL: Ce frumoase sînt!... Dar de ce nu rîd?... Nu sînt fericite?

LUMINA: Omul nu este totdeauna cel mai fericit cînd rîde...

TYLTYL: Dar cine sînt?

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Sînt Marile Bucurii...

TYLTYL: Le ştii numele?...

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Fireşte, ne jucăm adesea cu ele... Iată, mai întîi, aceea care păşeşte în frunte este Marea Bucurie De A Fi Drept, care zîmbeşte de fiecare dată cînd o nedreptate a fost reparată — fiind prea tînără, eu încă n-am văzut-o surîzînd niciodată. În urma ei vine Bucuria De A Fi Bun, care e cea mai fericită, dar şi cea mai tristă; avem mult de furcă cu ea ca s-o împiedicăm să nu se ducă la Nenorociri, să le mîngîie. La dreapta ei e Bucuria Trebii Îndeplinite alături de Bucuria De A Gîndi. Apoi vezi, aceea e Bucuria De A Înţelege, care-şi caută mereu sora: Fericirea De A Nu Înţelege Nimic.

TYLTYL: Păi, pe sora ei am văzut-o. S-a dus la Nenorociri, împreună cu Marile Fericiri.

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Eram sigură!... A luat-o razna. Pentru că s-a înhăitat cu stricaţi

s-a stricat şi ea de tot. Dar să nu-i spui nimic soră-si.. S-ar duce s-o caute şi atunci am pierde una din cele mai frumoase Bucurii... Uite, încă una dintre Marile Bucurii, Bucuria De A Vedea Ce-i Frumos, care în fiecare zi adaugă câteva raze luminii care domneşte aici...

TYLTYL: Şi-acolo departe, departe, în norii aceia aurii, cine e făptura pe care abia o zăresc, ridicîndu-mă în vîrful picioarelor?...

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: E Marea Bucurie De A Iubi. Dar orice ai face, e zadarnic, eşti încă prea mic ca s-o vezi întreagă...

TYLTYL: Şi colo în fund de tot, făpturile acelea acoperite de văluri, care stau locului, cine sînt?...

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Bucuriile pe care Oamenii încă nu le cunosc...

TYLTYL: Ce au cu noi celelalte?... De ce se depărtează de noi?

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Merg în întîmpinarea unei alte Bucurii, poate cea mai curată din cîte sînt aici...

TYLTYL: Care?

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: N-o recunoşti încă?... Priveşte mai bine, deschide bine ochii şi priveşte pînă în inima sufletului tău!... Te-a văzut!... te-a văzut!... Aleargă încoace întinzîndu-ţi braţele!... E bucuria mamei tale, e Bucuria Fără Pereche A Dragostei De Mamă!

După ce au aclamat-o, celelalte Bucurii, venite din toate părţile, se depărtează în tăcere făcînd loc Dragostei De Mamă.

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Tyltyl! Şi Mytyl! Voi, cum, pe voi vă regăsesc aici!... Nu mă aşteptam!...

Eram așa de singură acasă, și iată că amîndoi ați suit pînă la cer, unde sufletele tuturor mamelor radiază de bucurie vie... Dar mai întîi, sărutați-mă, sărutați-mă cît puteți!... Veniți amîndoi în brațele mele, nimic pe lume nu poate da mai multă fericire... Tyltyl, tu nu te bucuri?... Nici tu, Mytyl? Nu recunoașteți dragostea mamei voastre?... Dar priviți-mă, nu sînt ochii mei, buzele mele și brațele mele?

TYLTYL: Ba da, le recunosc, dar nu știam... Semeni cu mama, dar ești mult mai frumoasă...

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Fără îndoială, eu nu îmbătrînesc, și fiecare zi care trece îmi aduce putere, tinerețe, fericire... Fiecare surîs al tău mă ușurează de povara unui an... Acasă, asta nu se vede, dar aici se vede tot, și acesta e adevărul...

TYLTYL *(uimit, o privește îndelung, îmbrățișînd-o iară și iară)*: Și rochia asta frumoasă, din ce-i făcută? Mătase, argint, sau mărgăritare...?

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Nu, e din sărutări, din priviri și mîngîieri... Fiecare sărutare pe care o dăm îi adaugă o rază de lună sau de soare...

TYLTYL: Curios, n-aș fi crezut niciodată că ești atît de bogată... Unde țineai ascunsă rochia asta?... În dulapul pe care-l ține tata sub cheie?...

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Ba nu, o port mereu, dar nu se vede, fiindcă nu vedem nimic cînd ochii ne sînt închiși... Toate mamele sînt bogate cînd își iubesc copiii... Nici una nu e nici săracă, nici urîtă, nici bătrînă... Dragostea lor e de totdeauna cea mai frumoasă dintre Bucurii... Și cînd par triste, e destul o sărutare pe care s-o primească, sau s-o dea, pentru ca toate lacrimile să se schimbe în stele în fundul ochilor lor.

TYLTYL *(privind-o uimit)*: Da, da, e adevărat, ochii tăi sînt plini de stele... Şi sînt cu adevărat ochii tăi, dar mult mai frumoşi... Şi mîna e a ta, are şi inelușul... Chiar și arsura aceea pe care ți-ai făcut-o într-o seară cînd ai aprins lampa... Dar e mult mai albă şi ce piele fină are... Ai spune că radiază lumină... Nu munceşte ca mămica de acasă?

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Ba da, e aceeaşi; n-ai văzut că devine mai albă şi mai luminoasă ori de cîte ori te mîngîie?...

TYLTYL: E uimitor, mamă, e vocea ta; dar vorbeşti altfel, mai plăcut decît vorbeşti acasă...

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Acolo-s multe de făcut şi n-am timp... Dar ceea ce nu se spune se înţelege totuşi... Acum că m-ai văzut, cînd ai să te-ntorci mîine în coliba noastră, ai să mă recunoşti şi în rochia mea cîrpită?...

TYLTYL: Nu, nu vreau să mă întorc... Fiindcă eşti aici, vreau să rămîn cît stai şi tu aici...

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Dar e acelaşi lucru, sînt acolo, sîntem acolo... Tu n-ai venit aici decît ca să-ţi dai seama şi ca în sfîrşit să înveţi cum trebuie să mă vezi cînd mă vezi acolo... Înţelegi, Tyltyl, dragul meu?... Tu te crezi în cer, dar cerul e peste tot unde ne îmbrăţişăm... Nu sînt două mame şi tu n-ai altă mamă afară de mine... Fiecare copil n-are decît o mamă mereu aceeaşi, mereu cea mai frumoasă, dar trebuie s-o cunoască şi să ştie s-o privească. Dar cum ai reuşit s-ajungi aici şi să găseşti calea pe care Oamenii o caută de cînd sînt pe Pămînt?

TYLTYL *(arătînd Lumina, care s-a dat discret la o parte)*. Ea mi-a fost călăuză...

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Cine e?

TYLTYL: Lumina...

DRAGOSTEA DE MAMĂ: N-am văzut-o niciodată... Am auzit că te îndrăgeşte şi că este foarte bună... Dar de ce se ascunde?... Nu-şi arată niciodată faţa?

TYLTYL: Ba da, dar îi e frică că Fericirile ar fi cuprinse de teamă dacă ar vedea prea limpede...

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Va să zică, nu ştie că n-o aşteptăm decît pe ea... *(Chemînd celelalte Bucurii:)* Veniţi, veniţi, suratelor! Veniţi, alergaţi toate. A venit în sfîrşit Lumina să ne vadă!...

Freamăt în rîndul Marilor Bucurii care se apropie. Strigăte: „Lumina e aici!... Lumina! Lumina!..."

BUCURIA DE A ÎNŢELEGE *(dînd la o parte toate celelalte Bucurii ca să îmbrăţişeze Lumina)*: Tu eşti Lumina şi noi nu ştiam!... Şi sînt ani şi ani, şi ani de cînd te aşteptăm. Mă recunoşti?... Sînt Bucuria De A Înţelege, care te caută de atîta amar de vreme... Sîntem tare fericite dar nu vedem dincolo de noi înşine...

BUCURIA DE A FI DREPT *(îmbrăţişînd la rîndul ei Lumina)*: Mă recunoşti?... Sînt Bucuria De A Fi Drept care te-a rugat atît... Sîntem tare fericite dar nu vedem dincolo de umbra noastră...

BUCURIA DE A VEDEA CE-I FRUMOS *(îmbrăţişînd-o şi ea)*: Dar pe mine mă ştii?... Bucuria De A Vedea Ce-i Frumos, care tare mult te-a îndrăgit... Noi sîntem tare fericite, dar nu vedem decît visele noastre...

BUCURIA DE A ÎNŢELEGE: Hai, hai, surioară, nu ne mai face să te aşteptăm... Sîntem îndeajuns de tari, îndeajuns de curate... Îndepărtează deci vălurile acelea care ne ascund încă ultimele adevăruri şi cele din urmă fericiri... Iată, toate suro-

rile mele îngenunche la picioarele tale... ești regina noastră și răsplata noastră...

LUMINA *(strîngîndu-și mai bine vălurile):* Surioarelor, frumoasele mele surate, ascult porunca Stăpînului meu... N-a venit încă ceasul, dar el va suna poate și atunci am să vin fără teamă și fără umbre... Adio, ridicați-vă, în așteptarea zilei ce va veni curînd să ne mai îmbrățișăm o dată, ca niște surori regăsite...

DRAGOSTEA DE MAMĂ *(îmbrățișînd Lumina):* Ai fost atît de bună cu sărmanii mei micuți...

LUMINA: Am să fiu pururea bună cu cei ce se iubesc...

BUCURIA DE A ÎNȚELEGE *(apropiindu-se de Lumină):* Ultimul sărut să fie pe fruntea mea.

Se îmbrățișează îndelung și cînd se despart și ridică capul în ochii lor se văd lacrimi.

TYLTYL *(mirat):* De ce plîngeți? *(Privind și celelalte Bucurii:)* Uite! Plîngeți și voi... Dar de ce aveți cu toții ochii plini de lacrimi?

LUMINA: Tăcere, copilul meu.

CORTINA

ACTUL V

TABLOUL 10

Regatul Viitorului

Sălile nemărginite ale Palatului Albastru, în care așteaptă copiii ce se vor naște. Infinite șiruri de coloane de safir care susțin bolți de peruzea. Totul, aici, de la lumină și de la lespezile de lapislazuli și pînă la pulberea care plutește în zare, unde se pierd ultimele bolți, pînă la cele mai mici obiecte, e de un albastru nereal, intens, feeric. Numai capitelurile și soclurile coloanelor, cheile de boltă, cîteva jilțuri, cîteva banchete circulare sînt de marmoră albă sau de alabastru. La dreapta, între coloane, porți mari de opal. Aceste porți cărora, spre finalul scenei, Timpul le va da canaturile deoparte, se deschid spre Viața actuală și spre cheiul Aurorei. Peste tot, populînd armonios sala, o mulțime de copii investmîntați în rochii lungi albăstrii. Unii se joacă, alții se plimbă, alții vorbesc, gîndesc, sau visează; mulți dorm, iar mai încolo, între coloane, mulți lucrează la invențiile viitoare; atît uneltele, instrumentele și aparatele ce le construiesc, cît și plantele, florile și fructele pe care le cultivă sau le culeg sînt de același albastru supranatural și luminos,

ca atmosfera generală a Palatului. Printre copii, trec încolo şi încoace făpturi înalte, de o frumuseţe gravă şi majestuoasă, înveştmîntate în azuriu mai palid şi mai diafan, care par a fi îngeri.

Din stînga intră Tyltyl, Mytyl şi Lumina, furişîndu-se printre coloanele din primul plan. Sosirea lor determină o mişcare în rîndul Copiilor Albaştri, care aleargă din toate părţile şi se adună în jurul neobişnuiţilor vizitatori pe care-i privesc cu curiozitate.

MYTYL: Unde sînt Zahărul, Pisica şi Pîinea cea bună?

LUMINA: Nu pot să intre aici; ar cunoaşte Viitorul şi nu s-ar mai supune...

TYLTYL: Şi Cîinele?...

LUMINA: Nici el, nu e bine să ştie ce-l aşteaptă în veacurile viitoare... I-am închis în subteranele templului...

TYLTYL: Da' unde sîntem?...

LUMINA: În Regatul Viitorului, printre copiii care nu s-au născut încă. Deoarece Diamantul ne îngăduie să vedem limpede în acest ţinut pe care oamenii nu-l pot vedea, vom găsi desigur Pasărea Albastră...

TYLTYL: Sigur că Pasărea va fi albastră, fiindcă aici toate sînt albastre... *(Privind în jurul lui:)* Doamne, ce frumoase sînt toate!...

LUMINA: Priveşte copiii care vin alergînd...

TYLTYL: Sînt supăraţi?...

LUMINA: De loc... Vezi bine că surîd, dar sînt miraţi...

COPIII ALBAŞTRI *(venind tot mai numeroşi)*: Copii Vii! Veniţi să vedeţi Copii Vii!...

TYLTYL: De ce ne numesc „Copii Vii"?

LUMINA: Fiindcă ei încă nu sînt vii!

TYLTYL: Da' atunci ce fac?...

LUMINA: Aşteaptă clipa naşterii lor...

TYLTYL: Clipa naşterii lor?...

LUMINA: Da, de aici vin toţi copiii care se nasc pe Pămîntul nostru. Fiecare îşi aşteaptă ziua... Cînd Taţii şi Mamele doresc copii, se deschid porţile cele mari pe care le vezi colo, la dreapta, şi micuţii coboară...

TYLTYL: Ce mulţi sînt! ce mulţi!...

LUMINA: Mai sînt încă mulţi... Nu-i vedem pe toţi. Gîndeşte-te de cîţi copii e nevoie pentru a popula Pămîntul pînă la sfîrşitul veacurilor... Cine ar putea spune de cîţi e nevoie?...

TYLTYL: Şi fiinţele cele mari, albastre, cine sînt?

LUMINA: Nu ştiu bine... Pare-se că sînt păzitoarele lor. Se spune că vor veni pe Pămînt după Oameni... Dar nu-i voie să-i întrebăm...

TYLTYL: De ce?

LUMINA: Fiindcă asta e taina Pămîntului...

TYLTYL: Dar cu micuţii, putem să vorbim?...

LUMINA: Desigur, trebuie să facem cunoştinţă. Uite, unul mai ciudat ca ceilalţi... Apropie-te de el şi vorbeşte-i...

TYLTYL: Ce să-i spun?...

LUMINA: Orice vrei, ca unui prieten...

TYLTYL: Pot să-i dau mîna?

LUMINA: Nici vorbă, n-o să-ţi facă nici un rău. De ce eşti aşa stingherit? Am să vă las singuri, aveţi să vă simţiţi mai la largul vostru... De altfel, am de vorbit cu Marea Fiinţă Albastră...

TYLTYL *(apropiindu-se de Copilul Albastru şi întinzîndu-i mîna)*: Bună ziua!... *(Pipăind rochia albastră a copilului:)* Ce e asta?

COPILUL *(punînd degetul pe pălăria lui Tyltyl)*: Şi asta?...

TYLTYL: Asta?... Asta e pălăria mea... Tu n-ai pălărie?...

COPILUL: Nu, la ce?...

TYLTYL: Ca să zici bună ziua... Şi pe urmă, cînd e frig...

COPILUL: Ce e aia cînd e frig?

TYLTYL: Cînd dîrdîi aşa: brrr! brrr!... şi-ţi sufli în pumni şi dai din braţe aşa... *(Dă din braţe cu putere.)*

COPILUL: E frig pe Pămînt?...

TYLTYL: Păi da, cîteodată, iarna, cînd n-ai foc...

COPILUL: De ce n-ai...

TYLTYL: Fiindcă costă scump, ca să cumperi lemne îţi trebuie bani...

COPILUL: Ce-i aia bani?

TYLTYL: Aia cu care plăteşti...

COPILUL: Ah!...

TYLTYL: Unii au bani, alţii n-au de loc...

COPILUL: De ce?

TYLTYL: Pentru că nu sînt bogaţi... Tu eşti bogat? Cîţi ani ai?

COPILUL: Trebuie să mă nasc în curînd... Am să mă nasc peste doisprezece ani... E bine să te naşti?...

TYLTYL: Da... are haz!...

COPILUL: Cu tine cum a fost?...

TYLTYL: Nu-mi mai aduc aminte... E mult deatunci...

COPILUL: Se zice că-i tare frumos Pămîntul şi cei ce vieţuiesc...

TYLTYL: Da, nu e rău... Sînt păsărele, prăjituri, jucării... Unii au de toate; dar cei care n-au pot să privească la ceilalţi...
COPILUL: Ni s-a spus că mamele ne-aşteaptă la uşă... Sînt bune, e adevărat?...
TYLTYL: Oh! Da!... Ele sînt mai bune decît toate cîte se află pe Pămînt!... Şi bunicile de asemenea; dar ele mor prea repede...
COPILUL: Mor?... Ce e asta?...
TYLTYL: Se duc într-o seară şi nu se mai întorc niciodată...
COPILUL: De ce?...
TYLTYL: Cine ştie?... Poate fiindcă sînt triste...
COPILUL: A plecat, a ta?...
TYLTYL: Bunica?...
COPILUL: Mama sau bunica ta, parcă eu ştiu?
TYLTYL: Ah! păi nu-i acelaşi lucru!... Bunicile se duc mai întîi; e tare trist... A mea era aşa de bună...
COPILUL: Ce-i cu ochii tăi?... Picură mărgăritare?...
TYLTYL: Nu, nu sînt mărgăritare...
COPILUL: Dar ce sînt?...
TYLTYL: Nimic, albastrul ăsta mă orbeşte puţin...
COPILUL: Cum se numeşte?...
TYLTYL: Ce?
COPILUL: Asta, care a căzut!?...
TYLTYL: Un strop de apă, atîta tot...
COPILUL: Izvorăşte din ochi?
TYLTYL: Da, cîteodată, cînd plîngi...
COPILUL: Ce e aia să plîngi?...
TYLTYL: Eu n-am plîns, e din pricina albastrului. Dar dacă aş fi plîns, tot aşa ar fi fost...
COPILUL: Plîngeţi des?...
TYLTYL: Băieţeii nu, dar fetiţele destul... Voi aici nu plîngeţi?...

COPILUL: Nu, eu nu ştiu...
TYLTYL: Ei bine, ai să-nveţi... De-a ce te joci, cu aripile alea albastre?
COPILUL: Astea?... Sînt pentru invenţia pe care am s-o fac pe Pămînt...
TYLTYL: Ce invenţie?... Va să zică ai inventat ceva?...
COPILUL: Da, nu ştiai?... Cînd am să fiu pe Pămînt va trebui să inventez un lucru care aduce fericirea...
TYLTYL: Un lucru bun de mîncat?... Ceva care face zgomot?...
COPILUL: Nu, nu se aude nimic...
TYLTYL: Păcat...
COPILUL: Lucrez în fiecare zi... E aproape gata... Vrei să-l vezi?
TYLTYL: Sigur... Unde e?
COPILUL: Acolo, se vede de aici, între cele două coloane...
UN ALT COPIL ALBASTRU *(apropiindu-se de Tyltyl şi trăgîndu-l de mînecă)*: Vrei să vezi ce-am născocit eu, da?
TYLTYL: Da, ce ai născocit?...
AL DOILEA COPIL: Treizeci şi trei de leacuri pentru prelungirea vieţii... Uite-le aici în sticluţele astea albastre...
AL TREILEA COPIL *(ieşind din mulţime)*: Eu aduc o lumină pe care nimeni n-o cunoaşte!... *(Se luminează întreg ca o flacără nemaivăzută.)* E destul de ciudat, nu?...
AL PATRULEA COPIL *(trăgîndu-l pe Tyltyl de braţ)*: Vino să vezi maşina mea care zboară în văzduh ca o pasăre fără aripi!...
AL CINCILEA COPIL: Nu, nu! Întîi pe a mea care găseşte comorile ascunse în lună!...

Copiii Albaştri se îngrămădesc în jurul lui Tyltyl şi al lui Mytyl, strigînd toţi deodată: „Nu, nu, veniţi să vedeţi născocirea mea!... Nu, a mea e mai frumoasă! A mea e nemaipomenită!... A mea e toată din zahăr!... A lui n-are nici un haz!... Mi-a furat ideea!... etc." În mijlocul acestor exclamaţii dezordonate, Copiii Vii sînt împinşi înspre atelierele albastre, şi acolo fiecare dintre inventatori pune în mişcare maşina sa ideală. Învăluite de vapori albaştri şi ireali, roţi, discuri, aripi, angrenaje, scripeţi, curele de transmisiune şi alte obiecte stranii şi încă nenumite, încep să se învîrtească valvîrtej. O mulţime de aparate bizare şi misterioase îşi iau vînt şi plutesc pe sub arcade, sau se tîrăsc la picioarele coloanelor, în timp ce copiii desfăşoară hărţi şi planuri, deschid cărţi, descoperă statui azurii; aduc flori uriaşe, fructe gigantice, care par a fi din safir şi peruzea.

UN COPILAŞ ALBASTRU *(încovoiat sub greutatea unor gigantice părăluţe albastre)*: Ia priviţi la florile mele...

TYLTYL: Ce sînt?... Nu le cunosc...

COPILAŞUL ALBASTRU: Sînt părăluţe...

TYLTYL: Nu se poate... Sînt mari cît roata...

COPILAŞUL ALBASTRU: Şi ce mireasmă plăcută!...

TYLTYL: Minunat!

COPILAŞUL ALBASTRU: Aşa au să fie cînd am să viu eu pe Pămînt...

TYLTYL: Dar cînd?

COPILAŞUL ALBASTRU: Peste cincizeci şi trei de ani, patru luni şi nouă zile...

Vin doi Copii Albaştri care poartă, ca pe un candelabru, agăţat de o prăjină, un ciorchine de

struguri de necrezut, ale cărui boabe sînt mai mari decît perele.

UNUL DIN COPIII CARE POARTĂ CIORCHINELE: Ce zici de fructele mele?...

TYLTYL: Un ciorchine de pere!

COPILUL: Ba nu, de struguri!... Aşa vor fi toţi strugurii cînd voi avea treizeci de ani... Am găsit mijlocul...

ALT COPIL *(încovoiat sub un coş cu mere albastre, mari cît pepenii)*: Şi eu !... Uite merele mele!...

TYLTYL: Dar sînt pepeni!

COPILUL: Nu, sînt merele mele şi încă din cele mai puţin frumoase! Aşa au să fie toate cînd am să fiu în viaţă!... Am găsit sistemul...

ALT COPIL *(aducînd pe o roabă albastră pepeni albaştri mai mari decît dovlecii)*: Dar de pepenaşii mei ce zici?...

TYLTYL: Dar sînd dovleci!...

COPILUL CU PEPENII: Cînd oi veni eu pe pămînt, pepenii vor fi o mîndreţe... Am să fiu grădinarul Regelui Celor Nouă Planete...

TYLTYL: Regele Celor Nouă Planete? Unde e?

REGELE CELOR NOUĂ PLANETE *(înaintează semet; pare să aibă patru ani şi abia se ţine copăcel pe picioarele-i strîmbe)*: Iată-l!

TYLTYL: Păi, nu prea eşti mare...

REGELE CELOR NOUĂ PLANETE *(grav şi sentenţios)*: Ce am să fac va fi mare...

TYLTYL: Şi ce-o să faci?

REGELE CELOR NOUĂ PLANETE: Am să întemeiez Confederaţia Generală a Planetelor Solare.

TYLTYL *(năucit)*: Ah! zău?

REGELE CELOR NOUĂ PLANETE: Au să facă parte din ea toate planetele, afară de Saturn, Uranus şi

Neptun care sînt la distanțe exagerate și incomensurabile. *(Se retrage cu demnitate.)*

TYLTYL: E ceva...

UN COPIL ALBASTRU: Îl vezi pe celălalt?

TYLTYL: Pe care?

COPILUL: Pe ăla micu, care doarme lîngă coloană.

TYLTYL: Ei și?

COPILUL: El are să aducă pe Pămînt bucuria cea adevărată.

TYLTYL: Cum?...

COPILUL: Prin idei pe care nu le-a avut încă nimeni...

TYLTYL: Și celălalt, ăla mic și gras care-și ține degetul în nas, ce-o să facă?

COPILUL: El va găsi focul care va-ncălzi Pămîntul cînd Soarele n-o să mai fie atît de arzător...

TYLTYL: Dar cei doi care se țin de mînă și se tot îmbrățișează: sînt frate și soră?...

COPILUL: Ba nu, sînt niște caraghioși... Ei sînt îndrăgostiți...

TYLTYL: Ce-i aia?...

COPILUL: Nu știu... Timpul îi numește așa ca să-și bată joc de ei... Toată ziua se privesc ochi în ochi și-și iau rămas bun...

TYLTYL: De ce?

COPILUL: Pare-se, pentru că n-au să poată pleca împreună...

TYLTYL: Și micuțul acela îmbujorat, care pare atît de serios și-și suge degetul, cine mai e?

COPILUL: Se spune că e menit să șteargă Nedreptatea de pe fața Pămîntului...

TYLTYL: Ah?...

COPILUL: Se zice că asta ar fi o treabă cumplit de grea...

TYLTYL: Și roșcovanul care merge de parcă n-ar vedea. Nu cumva e orb?...

COPILUL: Nu încă, dar va fi... Privește-l cu luare-aminte; pare-se că este sortit să biruie Moartea...

TYLTYL: Ce-nseamnă asta?...

COPILUL: Nu știu nici eu prea bine; dar se zice că e ceva mare...

TYLTYL *(arătînd spre mulțimea de copii adormiți lîngă coloane, pe trepte, pe bănci etc.)*: Și toți ăștia care dorm — că mulți mai sînt — ăștia nu fac nimic?...

COPILUL: Se gîndesc la ceva!

TYLTYL: La ce?

COPILUL: Încă nu știu nici ei; dar trebuie să ducă ceva pe Pămînt; nu e voie să ieși de aici cu mîinile goale...

TYLTYL: Cine nu dă voie?

COPILUL: Timpul, care veghează la poartă... Ai să vezi cînd o să deschidă... E tare uricios...

UN COPIL *(venind fuga dinspre fundul sălii, croindu-și loc prin mulțime)*: Bună ziua, Tyltyl!...

TYLTYL: Ia te uită, de unde-mi știe numele?...

COPILUL *(care tocmai a ajuns și care-i îmbrățișează din toată inima pe Tyltyl și pe Mytyl)*: Bună ziua!... Ce mai faci?... Hai, îmbrățișează-mă și tu, Mytyl... Nu e de loc de mirare că-ți știu numele, fiindcă am să fiu fratele tău... Adineauri mi-au spus că ești aici... Eram în fundul sălii și tocmai îmi împachetam ideile... Spune-i mamei că sînt gata...

TYLTYL: Cum?... Vrei să vii la noi?

COPILUL: Nici nu mai încape vorbă, la anul, de Duminica Floriilor... Să nu mă necăjiți prea tare cînd oi fi mic... Sînt foarte mulțumit că v-am îmbrățișat dinainte... Spuneți-i tatii să repare leagănul... E bine pe la noi?...

TYLTYL: Da, nu e rău... Și mama e așa de bună!
COPILUL: Și mîncarea?...
TYLTYL: Depinde... Sînt zile în care avem și prăjituri, nu e așa, Mytyl?...
MYTYL: De Anul Nou și la 14 iulie[1]... Mama le face!...
TYLTYL: Ce-ai în sac? Ne aduci ceva?
COPILUL (*foarte mîndru*): Aduc trei boli... scarlatina, tusea măgărească și pojarul.
TYLTYL: Dacă nu-i decît atît, e bine... Și mai pe urmă ce-ai să faci?
COPILUL: Pe urmă, am să mă duc...
TYLTYL: Mai bine nici nu te-ai mai osteni să vii!...
COPILUL: Ce, parcă sîntem de capul nostru?...

În această clipă se aude izbucnind și cuprinzînd întreg văzduhul un fel de vibrație prelungită, pătrunzătoare, cristalină, emanînd parcă din coloanele și ușile de opal, care reflectă o lumină mai vie.

TYLTYL: Asta ce mai e?...
COPILUL: Ăsta e Timpul!... Are să deschidă porțile!

Numaidecît, mulțimea Copiilor Albaștri începe să se frămînte. Cei mai mulți își părăsesc mașinile și lucrările, mulți dintre cei care dormeau se trezesc, și atît unii cît și ceilalți își întorc privirile spre porțile de opal și se apropie de ele.

LUMINA (*apropiindu-se de Tyltyl*): Să ne ascundem după coloane... Timpul nu trebuie să ne vadă...
TYLTYL: Ce e zgomotul ăsta?
UN COPIL: Se ivește Aurora... E ora la care copiii care au să se nască astăzi coboară pe Pămînt...
TYLTYL: Cum coboară? Sînt scări?
COPILUL: Ai să vezi... Timpul are să tragă zăvoarele...

---

[1] Sărbătoarea națională a Franței, aniversarea căderii Bastiliei.

TYLTYL: Cine-i Timpul?

COPILUL: Un bătrîn care vine să-i cheme pe cei care pleacă...

TYLTYL: E rău?

COPILUL: Nu, dar nu vrea să te asculte... Zadarnic îl roagă și-l imploră cei cărora încă nu le-a venit rîndul, îi împinge înapoi pe toți...

TYLTYL: Sînt bucuroși să plece?

COPILUL: Ești nemulțumit cînd rămîi, dar ești trist cînd te duci... Uite! Uite că deschide...

Marile porți de opal se deschid încet. Zgomotele Pămîntului se aud ca o muzică îndepărtată. O lumină roșie și verde pătrunde în sală; în prag se ivește Timpul, un bătrîn înalt cu o barbă lungă, înarmat cu o coasă și cu un ceasornic de nisip. În același timp încep să se zărească vîrfurile pînzelor albe, aurii, ale unei galere legate la un soi de chei înfiripat parcă din aburii trandafirii ai Aurorei.

TIMPUL *(din prag)*: Sînt gata cei cărora le-a sunat ceasul?...

NIȘTE COPII ALBAȘTRI *(făcîndu-și loc prin mulțime și alergînd din toate părțile)*: Iată-ne!... Iată-ne!... Iată-ne!...

TIMPUL *(cu o voce morocănoasă către copiii care trec prin fața lui ca să iasă)*: Unul cîte unul. Tot se mai înghesuie mulți nechemați!... Mereu același lucru! Nu mă păcăliți voi pe mine!... *(Dînd înapoi un copil:)* Nu e rîndul tău!... Treci înapoi, vino mîine... Nici tu, înapoi, să vii peste zece ani... Al treisprezecelea păstor? Nu e nevoie decît de doisprezece, nu mai sîntem pe vremea lui Teocrit sau a lui Virgiliu... Iarăși doctori?... Sînt și așa prea mulți; ăi de pe Pămînt s-au plîns...

Dar inginerii unde sînt ?... Se cere un om cinstit, unul singur, ca fenomen... Ei, unde-i omul cinstit ? Tu eşti ? *(Copilul dă din cap că da.)* Pari cam pirpiriu... n-o să trăieşti prea mult!... Hei, voi, ăştilalţi de colo, nu vă grăbiţi aşa... Şi tu ce duci ?... Nimic ?... Cu mîinile goale ?... Atunci nu se poate... Pregăteşte şi tu ceva, vreo crimă celebră, o boală, mie mi-e totuna, da' ceva tot trebuie să duci... *(Zărind un copilaş, pe care ceilalţi îl împing înainte şi care se-mpotriveşte din răsputeri:)* Ei, ce te-a apucat... Ştii bine că ţi-a venit ceasul... Vor un erou care să lupte împotriva Nedreptăţii ; tu eşti acela, trebuie să pleci...

COPIII ALBAŞTRI: Nu vrea să plece...

TIMPUL: Cum ?... Nu vrea ?... Unde se trezeşte stîrpitura asta ?... Fără reclamaţii, n-avem timp...

MICUŢUL PE CARE CEILALŢI ÎL ÎMPING: Nu, nu !... Nu vreau !... Mai bine să nu mă nasc !... Mai bine rămîn aici !

TIMPUL: Nici nu poate fi vorbă... Cînd ţi-a bătut ceasul, ţi-a bătut ceasul !... Hai, repede, mişcă !

UN COPIL *(făcînd un pas înainte)*: Dă-mi mie voie să trec... Îi iau eu locul !... Se zice că părinţii mei sînt bătrîni şi că m-aşteaptă de multă vreme !...

TIMPUL: Lasă astea !... Ceasul e ceas şi timpul e timp. De-aş sta să vă ascult n-aş mai termina niciodată... Unul vrea, altul nu vrea, ba că e prea devreme, ba că e prea tîrziu... *(Dînd la o parte copiii care au năvălit în prag:)* Ei, copii, ce vă înghesuiţi aşa... Curioşii, daţi-vă înapoi ! Ăi care nu pleacă n-au nimic de văzut afară... Acum vă grăbiţi dar cînd v-o veni rîndul o să vă fie frică şi o să daţi îndărăt... Ia uite, ăştia patru tremură ca varga... *(Către un copil care tocmai cînd*

să pășească peste prag se dă deodată înapoi:) Ei, ce e? Ce-ai pățit?

COPILUL: Mi-am uitat cutia în care păstram cele două crime pe care trebuie să le făptuiesc.

ALT COPIL: Și eu am uitat ulcica în care păstram ideea cu care am să luminez masele...

AL TREILEA COPIL: Am uitat altoiul pentru perele mele cele bune!...

TIMPUL: Dați fuga și le căutați... Ne-au mai rămas numai șase sute douăsprezece secunde. Corabia Aurorei bate din pînze pentru a ne arăta că așteaptă... O să ajungeți prea tîrziu și n-o să vă mai nașteți... Hai, repede îmbarcarea!... *(Înșfăcînd un copil care a încercat să i se strecoare printre picioare ca să ajungă la chei:)* Stai! Tot tu ești?... E a treia oară că-ncerci să te naști înainte de vreme... Să nu te mai prind, că te trimit să aștepți pe veci lîngă sora mea, Veșnicia; și tu știi că cu ea nu-i de glumit... Ei, ia să vedem, sîntem gata?... Fiecare-i la locul lui?... *(Privind copiii înșirați pe chei și pe cei așezați în corabie:)* Lipsește unu... Dar degeaba se ascunde, îl văd în mulțime... Pe mine nu mă păcălește nimeni... Ei, tu, mititelule, ăla căruia i se spune Îndrăgostitul, ia-ți adio de la draga ta... *(Strîns îmbrățișați și cu fețele vinete de desperare, cei doi copilași porecliți „Îndrăgostiții" se apropie de Timp și îngenunchează la picioarele lui.)*

PRIMUL COPIL: Domnule Timp, lăsați-mă să plec cu el!...

AL DOILEA COPIL: Domnule Timp, lăsați-mă să rămîn cu ea!...

TIMPUL: Cu neputință! Nu vă mai rămîn decît trei sute nouăzeci și patru de secunde...

PRIMUL COPIL: Nu vreau să mă mai nasc...

TIMPUL: Aici nu-i pe vrute...

AL DOILEA COPIL *(implorînd)*: Domnule Timp, o să ajung prea tîrziu!...

PRIMUL COPIL: N-am să mai fiu acolo cînd o să coboare ea!...

AL DOILEA COPIL: N-am să-l mai văd!...

PRIMUL COPIL: O să fim singuri pe lume!...

TIMPUL: Nu mă priveşte! Faceţi o plîngere Vieţii!... Eu unesc şi despart, după cum mi se spune... *(Apucîndu-l pe unul din copii:)* Vino!...

PRIMUL COPIL *(zbătîndu-se)*: Nu, nu, nu!... Şi ea!

AL DOILEA COPIL *(agăţîndu-se de veşmintele primului copil)*: Lăsaţi-l, lăsaţi-l!

TIMPUL: Ei haide, că n-o să mori, ai să trăieşti! *(Împingîndu-l pe primul copil:)* Hai!...

AL DOILEA COPIL *(înnebunit, întinzînd braţele după copilul care e dus)*: Un semn!... Un singur semn!... Spune-mi cum să te regăsesc!

PRIMUL COPIL: Am să te iubesc în veci!...

AL DOILEA COPIL: Voi fi cea mai tristă! Ai să mă recunoşti!... *(Cade şi rămîne întinsă pe pămînt.)*

TIMPUL: Aţi face mult mai bine dacă aţi spera... Ei, şi acum, gata!... *(Cercetîndu-şi ceasornicul de nisip:)* Nu ne-au mai rămas decît şaizeci şi trei de secunde.

Ultime şi puternice frămîntări în rîndul copiilor care pleacă şi al celor care rămîn. Îşi iau în grabă rămas bun unii de la alţii: „Rămas bun, Pierre!... — Rămas bun, Jean!... — Ai tot ce-ţi trebuie?... — Să anunţi lumii ideea mea!... — N-ai uitat nimic? — Încearcă să mă recunoşti!... — Am să te regăsesc!... — Nu-ţi pierde ideile!... — Nu te apleca prea tare deasupra Spaţiului!...

Trimite-mi vești despre tine!... — Se zice că nu se poate!... — Totuși... încearcă!... — Încearcă să-mi spui dacă e bine!... — Am să-ți ies în întîmpinare!... — Am să mă nasc pe un tron!..." etc.

TIMPUL *(agitîndu-și cheile și coasa):* Ajunge! Ajunge!... Ancora s-a ridicat!...

Pînzele corăbiei trec și apoi dispar. Se aud depărtîndu-se strigătele copiilor de pe galeră: „Pămîntul!... Pămîntul! Îl văd!... E frumos!... E luminos!... E mare!..." Apoi din fundul abisului se înalță un cîntec foarte îndepărtat de bucurie și așteptare.

TYLTYL *(către Lumină):* Asta ce este?... Nu cîntă ei... Parcă sînt alte voci...

LUMINA: Ai dreptate, e cîntecul mamelor, care ies întru întîmpinarea lor...

Timpul închide porțile de opal. Se întoarce pentru a arunca o ultimă privire în sală și deodată observă Lumina precum și pe Tyltyl și Mytyl.

TIMPUL *(uimit și furios):* Ce-i asta?... Ce căutați aici?... Cine sînteți?... De ce nu sînteți albaștri?... Pe unde ați intrat?

Vine spre ei amenințîndu-i cu coasa.

LUMINA *(către Tyltyl):* Nu răspunde!... Am Pasărea Albastră! Am ascuns-o sub mantia mea!... Să fugim!... Rotește Diamantul, o să ne piardă urma!...

Se furișează la stînga între coloanele din primul plan.

CORTINA

ACTUL VI

TABLOUL 11

Rămas bun

Scena reprezintă un zid cu o portiță. Tocmai se crapă de ziuă.

Intră Tyltyl, Mytyl, Lumina, Pîinea, Zahărul, Focul și Laptele.

LUMINA: N-ai să ghicești niciodată unde sîntem...

TYLTYL: Sigur că nu, Lumină dragă, fiindcă nu știu...

LUMINA: Nu recunoști zidul ăsta și poarta asta?...

TYLTYL: E un zid roșu și o poartă verde...

LUMINA: Și asta nu-ți amintește nimic?

TYLTYL: Îmi amintește că Timpul ne-a dat pe ușă afară...

LUMINA: Ce ciudat e omul cînd visează... Nu-și mai recunoaște nici propria-i mînă.

TYLTYL: Cine visează?... Eu

LUMINA: Poate eu... Cine știe?... Pînă una, alta, zidul ăsta e al unei case pe care de cînd te-ai născut ai văzut-o de multe ori...

TYLTYL: O casă pe care am văzut-o de multe ori?...

LUMINA: Da, da, adormitule!... E casa pe care am părăsit-o într-o seară, acum un an, nici o zi mai mult, nici o zi mai puțin...

TYLTYL: E chiar un an de atunci?

LUMINA: Ce faci ochi așa mari? E doar casa părinților tăi...

TYLTYL *(apropiindu-se de portiță)*: Păi cred... Într-adevăr... Mi se pare că... Portița asta... Îi recunosc zăvorul. Să fie acasă?... Sîntem la mămica?... Să intrăm... Vreau s-o sărut numaidecît...

LUMINA: Stai o clipă... Dorm duși, nu se cade să-i trezim așa, deodată... De altfel poarta n-o să se deschidă decît cînd va bate ceasul...

TYLTYL: Ce ceas?... Mai avem mult de așteptat?

LUMINA: Vai! nu!... Doar cîteva minute...

TYLTYL: Nu ești bucuroasă că ne-am întors. Ce ai?... Ești palidă, parcă ai fi bolnavă...

LUMINA: N-am nimic, copilul meu... Sînt tristă, fiindcă am să vă părăsesc...

TYLTYL: Ne părăsești?

LUMINA: Da, trebuie... Nu mai am nimic de făcut aici; s-a împlinit anul, are să vină Zîna și are să-ți ceară Pasărea Albastră.

TYLTYL: Păi ce mă fac, că n-am Pasărea Albastră!... Pasărea Albastră a Amintirii s-a înnegrit de tot, cea a Viitorului s-a făcut roșie, ale Nopții au pierit și pe cea din Pădure n-am reușit s-o prind... E oare vina mea dacă-și schimbă culorile, dacă mor sau fug? Crezi că Zîna are să fie supărată, ce-o să zică?

LUMINA: Noi am făcut tot ce-am putut... Trebuie să credem că Pasărea Albastră nu există sau că îndată ce o închidem în colivie își schimbă culoarea...

TYLTYL: Dar colivia unde e?

PÎINEA: Aici, stăpîne. Ea a fost încredinţată grijii mele atente în tot cursul acestei lungi şi primejdioase călătorii, astăzi, misiunea mea luînd sfîrşit, v-o înapoiez închisă şi nevătămată, aşa cum am primit-o... *(Vorbind cu emfază, ca un orator:)* Acum, fie-mi îngăduit ca în numele tuturor să adaug cîteva cuvinte...

FOCUL: N-are cuvîntul!...

APA: Linişte!...

PÎINEA: Întreruperile răuvoitoare ale unui duşman vrednic de dispreţ, ale unui rival pizmaş... *(ridicînd vocea:)* nu mă vor împiedica să-mi îndeplinesc datoria pînă la capăt... De aceea, în numele tuturor...

FOCUL: În al meu nu... am şi eu gură...

PÎINEA: De aceea, în numele tuturor, îmi iau rămas bun cu stăpînită, dar sinceră şi adîncă emoţie, de la aceşti doi copii, a căror înaltă menire se-ncheie azi. Luîndu-ne rămas bun de la ei cu toată întristarea, cu toată duioşia pe care stima reciprocă...

TYLTYL: Cum?... Îţi iei rămas bun?... Va să zică şi tu ne părăseşti?...

PÎINEA: Vai! Trebuie... Vă părăsesc, e adevărat; dar despărţirea nu va fi decît aparentă, n-o să mai mă auziţi vorbind, dar...

FOCUL: Atîta pagubă...

APA: Linişte!

PÎINEA *(foarte demn):* Asta nu m-atinge de loc... Ziceam dar: n-o să mă mai auziţi, n-o să mă mai vedeţi sub forma mea însufleţită... Ochii voştri se vor închide asupra vieţii nevăzute a lucrurilor, dar voi fi mereu acolo, în copaie, pe fund, sau pe masă, la ciorbă, eu

care sînt, pot s-o spun, cel mai credincios tovarăş de masă şi cel mai vechi prieten al Omului...

FOCUL: Zău, şi eu!...

LUMINA: Hai, lasă, minutele trec, curînd va suna ceasul reintrării noastre în tăcere... grăbiţi-vă să-i îmbrăţişaţi pe copii...

FOCUL *(repezindu-se)*: Eu întîi, eu întîi!... *(Îmbrăţişează copiii cu ardoare:)* Adio, Tyltyl şi Mytyl!... Adio, micuţii mei dragi. Aduceţi-vă aminte de mine şi dacă vreodată aveţi nevoie să puneţi foc undeva...

MYTYL: Au! au!... Mă arde!...

TYLTYL: Au! au!... Mi-a fript nasul...

LUMINA: Ei, Focule, bagă de seamă, mai potoleşte ţi puţin înflăcărarea... N-ai de-a face cu vatra...

APA: Ce tîmpit!

PÎINEA: Şi ce prost crescut!

APA *(apropiindu-se de copii)*: Am să vă sărut fără să vă fac vreun rău, delicat, copiii mei.

FOCUL: Băgaţi de seamă, vă udă!

APA: Sînt iubitoare şi dulce; sînt bună cu oamenii...

FOCUL: Şi cu înecaţii cum eşti?...

APA: Iubiţi fîntînile, ascultaţi susurul izvoarelor... Voi fi întotdeauna acolo...

FOCUL: S-a revărsat pretutindeni!...

APA: Cînd o să vă opriţi seara, la marginea izvoarelor, sînt multe izvoare aici în pădure, încercaţi să înţelegeţi ceea ce ele încearcă să vă spună... Nu mai pot... Lacrimile mă îneacă şi mă împiedică să vorbesc...

FOCUL: Nu prea se vede!...

APA: Amintiţi-vă de mine cînd veţi vedea cana... O să mă găsiţi şi în ulcior, în stropitoare, în putină şi la cişmea...

ZAHĂRUL *(prefăcut și dulceag)*: Dacă rămîne un locșor în amintirea voastră, aduceți-vă aminte că uneori prezența mea v-a fost dulce... Nu vă pot spune mai mult... Lacrimile nu se potrivesc firii mele și-mi fac rău, foarte rău, cînd îmi pică pe picioare...

PÎINEA: Iezuit!

FOCUL *(hămăind)*: Acadea! Caramea!

TYLTYL: Da' unde, unde au rămas Tylô și Tilette? Ce-or fi făcînd?

În acest moment se aude Pisica miorlăind.

MYTYL *(îngrijorată)*: Plînge Tylette!... O bate cineva!

Intră în fugă Pisica zbîrlită, ciufulită, cu hainele sfîșiate și ținîndu-și batista pe obraz ca și cum ar durea-o dinții. Miorlăie mînioasă fiind urmărită de aproape de Cîine care o lovește cu capul, cu pumnii și cu picioarele.

CÎINELE *(bătînd Pisica)*: Na!... Ți-ajunge?... Mai vrei? Na, na! Mai na!

LUMINA, TYLTYL ȘI MYTYL *(repezindu-se să-i despartă)*: Tylô!... Ai înnebunit?... Ia te uită!... Jos labele!... Termină!... Cine a mai văzut una ca asta?... Așteaptă tu!... Așteaptă!

Intervin energic ca să-i despartă.

LUMINA: Ce e?... Ce s-a întîmplat?...

PISICA *(scîncind și ștergîndu-și ochii)*: El... Doamnă Lumină... M-a ocărît. Mi-a pus cuie în ciorbă, m-a tras de coadă, m-a bătut și eu nu i-am făcut nimic, nimic, dar chiar nimic...

CÎINELE *(imitînd-o)*: Nimic, dar chiar nimic... *(Cu glas scăzut, făcîndu-i 'n ciudă:)* Tot aia e, ți-am dat eu ție, ți-am dat eu ție și-o să-ți mai dau...

MYTYL *(strîngînd Pisica în brațe):* Biata Tylette, spune-mi unde te doare... Hai! că am să plîng și eu!...

LUMINA *(către Cîine cu severitate):* Purtarea ta e cu atît mai ticăloasă cu cît ai ales pentru a ne da acest trist spectacol momentul, și așa destul de dureros, în care urmează să ne despărțim de acești sărmani copii...

CÎINELE *(dezmeticindu-se deodată):* Să ne despărțim de acești copii?

LUMINA: Da, ora pe care o știți va suna... Vom reintra în Tăcere... Nu vom mai putea să le vorbim...

CÎINELE *(scoțînd deodată adevărate urlete de desperare și repezindu-se la copii pe care-i copleșește cu mîngîieri năvalnice, nestăpînite):* Nu, nu... nu vreau!... nu vreau!... Am să vorbesc de-a pururea!... Ai să mă-nțelegi și de-acum înainte, micul meu stăpîn!... Da, da!... O să ne spunem tot, tot, tot. Și am să fiu cuminte... O să învăț să citesc, să scriu și să joc domino! Și am să fiu totdeauna foarte curat... Și n-am să mai fur nimic din bucătărie... Vrei să fac un lucru nemaivăzut?... Vrei s-o îmbrățișez pe Pisică?

MYTYL *(către Pisică):* Și tu, Tylette, n-ai nimic să ne spui?

PISICA *(înțepată, enigmatică):* Vă iubesc pe amîndoi, atît cît meritați...

LUMINA: Acum, e rîndul meu, copii, să vă dau o ultimă sărutare...

TYLTYL ȘI MYTYL *(agățîndu-se de rochia Luminii):* Nu, nu, dragă Lumină!... Rămîi aici cu noi!... Tata n-o să spună nimic... O să-i spunem Mamei cît ai fost de bună...

LUMINA: Îmi pare rău, dar nu pot... Această portiță ne este închisă și trebuie să vă părăsesc...

TYLTYL: Unde ai să te duci singurică?

LUMINA: Nu prea departe, copiii mei, acolo, în Țara Tăcerii...

TYLTYL: Nu, nu, nu vreau... O să mergem cu tine... Am să-i spun Mamei...

LUMINA: Nu plîngeți, scumpii mei copii. Eu n-am glas ca Apa... N-am decît lumina pe care Omul n-o aude... Am să veghez însă asupra lui pînă la capătul zilelor... Țineți bine minte că vă vorbesc prin fiecare rază de lună care se revarsă, prin fiecare stea ce vă surîde, prin zorile ce se ivesc, prin fiecare lampă ce se aprinde, prin fiecare gînd bun și luminos al sufletului vostru. *(Dincolo de zid, pendula bate ora opt.)* Ascultați!... A sunat ceasul... Adio!... Se deschide poarta... Intrați, intrați, intrați!

Lumina îi împinge pe copii în deschizătura portiței care s-a întredeschis și care apoi se și închide după ei. Pîinea își șterge pe furiș o lacrimă, plîngînd etc. Zahărul, Apa fug și dispar, la stînga și la dreapta, în culise, de unde se mai aude urletul Cîinelui. Scena rămîne pustie o clipă. Apoi decorul care înfățișează zidul și portița se deschide de la mijloc pentru a descoperi ultimul tablou.

CORTINA

TABLOUL 12

Deşteptarea

Acelaşi interior ca în primul tablou, dar toate, pereţii, atmosfera, par nespus şi neasemuit mai proaspete, mai rîzătoare, mai fericite — Lumina zilei se strecoară voios prin crăpăturile obloanelor închise.

În dreapta, în fundul odăii, în pătuţurile lor, Tyltyl şi Mytyl dorm adînc. Pisica, Cîinele şi lucrurile sînt pe aceleaşi locuri ca şi în primul tablou, înainte de venirea Zînei. Intră Mama Tyl.

MAMA TYL *(dojenindu-i cu voioşie în glas):* Sus, hai, sus, deşteptarea, leneşilor!... Nu vă e ruşine?... E trecut de opt... Soarele e deasupra Pădurii!... Doamne, da' ştiu că dorm!... *(Se apleacă şi sărută copiii.)* Ce rumeni sînt... Tyltyl miroase a levănţică şi Mytyl a mărgăritărel... *(Sărutîndu-i din nou:)* Ce scumpi sînt copiii... Totuşi nu pot să-i las să doarmă pînă-n prînz... Să nu se facă nişte leneşi... Şi nu-i prea bine nici pentru sănătate... *(Zgîlţîindu-l uşurel pe Tyltyl:)* Hai, hai, Tyltyl...

TYLTYL *(trezindu-se)*: Ce?... Lumina?... Unde e?... Nu, nu, nu te duce...

MAMA TYL: Lumina? Păi sigur că e lumină... Și încă de mult... E lumină ca la amiază, deși obloanele sînt închise... Stai să le deschid. *(Împinge obloanele la o parte și, orbitoare, lumina zilei năvălește în cameră.)* Uite-o!... Ce ai?... Parc-ai fi orbit...

TYLTYL *(frecîndu-și ochii)*: Mamă, mămico... Tu ești?

MAMA TYL: Vezi bine că eu sînt... Cine vrei să fie?

TYLTYL: Tu ești... păi da... tu ești!

MAMA TYL: Da, eu sînt... Doar nu m-am schimbat la față peste noapte... Ce ai de mă tot privești ca pe o minune... Mi-e nasul strîmb?...

TYLTYL: Ah, ce bine e că te văd iarăși... E atîta timp, atîta timp!... Trebuie să te sărut numaidecît... Încă o dată și încă o dată!... Și pe urmă, asta-i patul meu... Sînt acasă...

MAMA TYL: Ce ai?... Tot mai dormi? N-oi fi cumva bolnav? Ia scoate limba... Hai, scoală și te îmbracă!

TYLTYL: Uite! Sînt în cămașă!...

MAMA TYL: Sigur!... Hai, trage-ți pantalonii și pune-ți vesta... Sînt acolo pe scaun...

TYLTYL: Așa în cămașă să fi făcut eu oare întreaga călătorie?...

MAMA TYL: Ce călătorie?

TYLTYL: Păi da, anul trecut...

MAMA TYL: Anul trecut?

TYLTYL: Da, da!... De Crăciun, cînd am plecat...

MAMA TYL: Cînd ai plecat?... N-ai ieșit din odaie... Te-am culcat aseară și astăzi dimineață te-am găsit în patul tău... Oi fi visat toate astea?...

TYLTYL: Nu pricepi!... Asta era anul trecut, cînd am plecat cu Mytyl, cu Zîna, cu Lumina... Ce bună e Lumina!... cu Pîinea, cu Zahărul, cu Apa

și cu Focul. Se hîrjoneau mereu... Nu te-ai supărat? Nu te-ai întristat prea tare?... Dar Tata ce-a zis?... Nu puteam să zic nu... Ți-am lăsat un bilet ca să te lămuresc...

MAMA TYL: Ce tot îndrugi acolo?... Ori ești bolnav, ori mai visezi încă. *(Îi dă prietenește un ghiont.)* Ia, hai, vino-ți în fire... Ți-e mai bine?...

TYLTYL: Dar, mamă, eu spun adevărat... tu mai dormi încă!

MAMA TYL: Cum?... Eu mai dorm... Sînt în picioare de la șase... Am făcut toată treaba, am aprins focul...

TYLTYL: Întreab-o pe Mytyl dacă nu-i adevărat... Ah, am avut niște aventuri!...

MAMA TYL: Cum, Mytyl?... Ce vrei să spui?...

TYLTYL: A fost cu mine... I-am văzut pe Bunicul și pe Bunica...

MAMA TYL *(tot mai uimită)*: Pe Bunicul și pe Bunica!

TYLTYL: Da, în Țara Amintirii. Era în drumul nostru... Sînt morți dar se simt foarte bine... Bunicuța ne-a făcut o plăcintă cu prune grozavă... Și pe urmă frățiorii și surioarele noastre Robert, Jean cu titirezul lui, Madeleine și Pierette, Pauline și Riquette...

MYTYL: Riquette merge în patru labe...

TYLTYL: Și Pauline mai are și acum coșul acela pe nas...

MYTYL: Pe tine te-am văzut și aseară...

MAMA TYL: Aseară? Nu e de mirare, de vreme ce te-am culcat...

TYLTYL: Nu, nu, te-am văzut în grădina Fericirilor, erai mult mai frumoasă, dar semănai...

MAMA TYL: Grădina Fericirilor, habar n-am ce e aceea...

TYLTYL *(o privește lung, apoi o îmbrățișează)*: Da, erai mai frumoasă, dar te iubesc mai mult așa...

MYTYL *(îmbrățișînd-o și ea)*: Și eu, și eu...

MAMA TYL *(înduioșată, dar plină de îngrijorare)*: Doamne, ce-or fi avînd! Să nu-i pierd și pe ei ca pe ceilalți!... *(Deodată, strigă speriată:)* Tată Tyl! Tată Tyl!... Vino repede, copiii-s bolnavi!...

Intră Tatăl Tyl foarte calm cu o secure în mînă.

TATĂL TYL: Da' ce s-a întîmplat?...

TYLTYL ȘI MYTYL *(fugind voioși să-l îmbrățișeze pe tatăl lor)*: Uite, Tata!... e Tata!... Bună dimineața, Tată!... Ți-au mers bine treburile anul ăsta?

TATĂL TYL: Ei, ce e?... Ce s-a întîmplat?... Nu par bolnavi de loc, arată foarte bine...

MAMA TYL *(cu lacrimi în ochi)*: Să nu fim așa de siguri... O să se întîmple ca și cu ceilalți... Și ei au arătat foarte bine pînă la sfîrșit și totuși Bunul Dumnezeu i-a luat... Nu știu ce au... Aseară cînd i-am culcat erau liniștiți și acum dimineața, de cînd s-au sculat, le e rău de tot... Nu mai știu ce spun, vorbesc de o călătorie... Au văzut Lumina, i-au văzut pe Bunicul și pe Bunica, care sînt morți dar sănătoși tun...

TYLTYL: Da' tata-mare are și acum piciorul lui de lemn...

MYTYL: Și maica-mare mai are și ea reumatism...

MAMA TYL: Auzi?... Fugi și cheamă doctorul...

TATĂL TYL: Nu mă duc... Stai, că încă n-au murit... Să mai vedem... *(Se aud bătăi în ușă.)* Intră!

Intră vecina, o bătrînică care seamănă cu Zîna din primul act și care merge sprijinindu-se într-un băț.

VECINA: Bună vremea. La mulți ani și sărbători fericite!

TYLTYL: E Zîna Bérylune!...
VECINA: Am venit să vă rog pentru un pic de foc să-mi pun şi eu supa la fiert, că e sărbătoare... E cam geruleţ azi... Bună dimineaţa, copii, ei, ce mai faceţi?...
TYLTYL: Doamnă Zînă Bérylune, n-am găsit Pasărea Albastră...
VECINA: Ce zice?...
MAMA TYL: Nu mă mai întreba, doamnă Berlingot... Nu mai ştiu ce vorbesc... Sînt aşa de cînd s-au trezit... Or fi mîncat ceva care nu le-a priit...
VECINA: Bine, Tyltyl, n-o mai recunoşti tu pe tuşa Berlingot, pe vecina Berlingot?
TYLTYL: Ba vă recunosc, doamnă... Dumneavoastră sînteţi Zîna Bérylune. Nu sînteţi supărată?
VECINA: Béry-ce?
TYLTYL: Bérylune.
VECINA: Berlingot, vrei să zici, Berlingot...
TYLTYL: Bérylune, Bérylune, cum doriţi dumneavoastră... dar Mytyl care ştie foarte bine...
MAMA TYL: Asta-i rău că şi pe Mytyl a apucat-o...
TATĂL TYL: Eh! Eh!... O să le treacă, am să le trag eu cîteva scatoalce...
VECINA: Lasă, nu-i nevoie... Mă pricep eu la astea! Nu-i nimic. Niscaiva visuri... Or fi dormit sub o rază de lună... Fetiţa mea care e tare bolnavă e deseori aşa...
MAMA TYL: A, dar cum îi mai merge fetiţei?...
VECINA: Aşa şi aşa... Nu se poate ridica. Doctorul zice că din pricina nervilor... Totuşi, eu ştiu ce-ar lecui-o... Mi-a cerut-o şi azi, ca dar de Crăciun, i-a intrat în cap...
MAMA TYL: Da, ştiu, vrea pasărea lui Tyltyl... Ei, Tyltyl, ce-ar fi să i-o dai bietei fetiţe?
TYLTYL: Ce, Mamă?

MAMA TYL: Pasărea ta... Ce-ți trebuie?... Tu nici nu te mai uiți la ea... Pe cînd biata fetiță nu mai poate după ea de multă vreme...

TYLTYL: Așa e, adevărat, pasărea mea... Unde e?... Ah, uite colivia!... Mytyl, vezi colivia?... E aceea pe care o ducea Pîinea... Da, da, e chiar aceeași, dar într-însa nu mai e decît o singură pasăre... O fi mîncat-o pe cealaltă?... Ia te uită, ia te uită!... Ce albastră mai e!... Da' e turturica mea! E mult mai albastră decît era cînd am plecat!... Uite, asta e Pasărea Albastră pe care o căutam!... Am umblat atît de departe și ea era aici... Ah, asta e uimitor... sînt înmărmurit... Mytyl, vezi pasărea?... Ce spunea Lumina?... Am să iau colivia din cui... *(Se suie pe un scaun, ia colivia din cui și o dă vecinei.)* Luați-o, doamnă Berlingot... nu e încă albastră, albastră de tot, da' o să fie, cu timpul, o să vedeți... Dar duceți-o iute fetiței dumneavoastră...

VECINA: Nu, zău?... Adevărat?... Mi-o dai așa... și pe degeaba?... Doamne! Ce fericită o să fie!... *(Sărutîndu-l pe Tyltyl:)* Trebuie să te sărut!... Mă duc repede!... Fug!...

TYLTYL: Da, da, du-te repede, unele își schimbă culoarea...

VECINA: Mă-ntorc să vă spun ce-a zis...

Iese.

TYLTYL *(după ce a privit lung în jurul lui)*: Tăticule, mămico, ce i-ați făcut casei noastre?... E aceeași, dar e mult mai frumoasă...

TATĂL TYL: Cum, mai frumoasă?...

TYLTYL: Da, totul e zugrăvit, totul e înnoit, totul lucește, totul e curat... Anul trecut nu era așa...

TATĂL TYL: Anul trecut?...

TYLTYL *(ducîndu-se la fereastră):* Şi pădurea... ce mare... ce frumoasă... ai crede că e o pădure nouă... Ce fericiţi sîntem aici!... *(Ducîndu-se la copaia de pîine şi dezvelindo-o:)* Unde e Pîinea?... Uite ce liniştite sînt Pîinile... Uite-l şi pe Tylô!... Bună ziua, Tylô, Tylô! În pădure straşnic te-ai mai bătut. Îţi mai aduci aminte?...

MYTYL: Şi Tylette?... Mă recunoaşte, dar nu mai vorbeşte...

TYLTYL: Uite Pîinea! *(Pipăindu-se pe frunte:)* Nu mai am Diamantul!... Cine mi-a luat pălăriuţa verde?... Puţin îmi pasă! Nu-mi mai trebuie... Ah! Focul!... Ce bun e! Scapără şi trosneşte ca să turbeze Apa de ciudă... *(Alergînd la cişmea:)* Iată şi Apa!... Bună dimineaţa! Ce zice?... Mai vorbeşte, dar n-o mai înţeleg aşa bine...

MYTYL: Nu văd Zahărul...

TYLTYL: Doamne, cît sînt de fericit, fericit, fericit!

MYTYL: Şi eu, şi eu!...

MAMA TYL: Ce-or fi avînd că se-nvîrtesc aşa de colo pînă colo?...

TATĂL TYL: Lasă-i, nu-i tulbura... Se joacă de-a fericirea...

TYLTYL: Cea mai dragă-mi era Lumina... Unde e Lampa ei ?... E voie s-o aprindem?... *(Privind încă în jurul lui:)* Doamne, ce frumoase-s toate şi ce mulţumit sînt!...

Se aud bătăi în uşă.

TATĂL TYL: Intră!

Intră vecina, ţinînd de mînă o fetiţă bălaie de o neasemuită frumuseţe care strînge în palme turturica lui Tyltyl.

VECINA: Vedeţi minunea!

MAMA TYL: Cu neputinţă!... Umblă?

VECINA: Umblă!... Adică aleargă, dansează, zboară! Cînd a văzut pasărea a sărit la fereastră, ca să vadă la lumină dacă e într-adevăr turturica lui Tyltyl... Şi apoi sfîrr pe uliţă, ca un înger... Abia puteam să mă ţin după ea...

TYLTYL *(apropiindu-se uimit)*: Seamănă cu Lumina!...

MYTYL: E mai mică...

TYLTYL: Sigur!... Da' o să crească...

VECINA: Ce tot spun?... Tot nu le e bine?...

MAMA TYL: Ceva mai bine, o să le treacă... După ce-or gusta ceva o să le treacă...

VECINA *(împingînd fetiţa în braţele lui Tyltyl)*: Du-te, hai du-te, micuţa mea, şi mulţumeşte-i lui Tyltyl...

Intimidat, Tyltyl se dă deodată înapoi cu un pas.

MAMA TYL: Dar bine, Tyltyl, ce ai?... Ţi-e frică de fetiţă?... Hai, îmbrăţişeaz-o!... Hai, sărut-o frumos... Mai tare!... Tu care eşti atît de îndrăzneţ de obicei!... Dar ce ai? Parcă ţi-ar veni să plîngi...

Tyltyl, după ce a îmbrăţişat foarte stingherit fetiţa, rămîne o clipă drept în faţa ei şi cei doi copii se privesc fără să zică nimic, pe urmă Tyltyl mîngîie capul pasării.

TYLTYL: E destul de albastră?

FETIŢA: Da, sînt mulţumită...

TYLTYL: Am văzut şi mai albastre... Dar pe cele albastre de tot, orice-ai face, nu poţi să le prinzi.

FETIŢA: Nu face nimic, e foarte frumoasă...

TYLTYL: A mîncat?...

FETIŢA: Nu încă... Ce mănîncă?

TYLTYL: De toate, grîu, pîine, porumb, greieri...

FETIŢA: Cum mănîncă? Spune-mi!...

TYLTYL: Cu ciocul, ai să vezi, stai să-ţi arăt...

Se duce să ia pasărea din mîinile fetiței, aceasta se ferește instinctiv și folosindu-se de șovăiala lor turturica scapă și zboară.

FETIȚA *(țipînd desperată)*: Mamă!... A zburat!...

Izbucnește în hohote de plîns.

TYLTYL: Nu face nimic... Nu plînge... O prind eu. *(Înaintînd spre rampă și adresîndu-se publicului:* Dacă o găsește careva rugăm să ne-o dea înapoi. Avem nevoie de ea ca să fim fericiți mai tîrziu.

CORTINA

Responsabil de carte : I. Comşa
Tehnoredactor : S. Gusti
Corector : N. Teodosiu

Dat la cules 27.05.58. Bun de tipar 20.08.58. Tiraj 15 150 ex. Hîrtie cărți școlare de 65 gr. m.² Ft. 700×1000/32. Coli ed. 5,26. Coli de tipar 4,37. Ediția I. Comanda 3473. Planșe tipo I. A. nr. 0442. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 A – 2 = R.

Tiparul executat sub com. Nr. 80811 la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin", București — R.P.R.